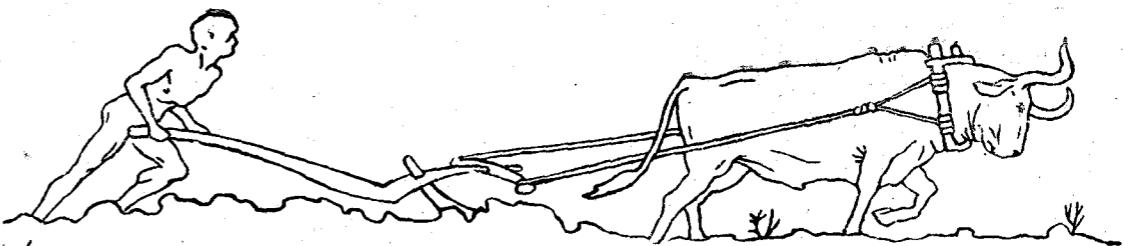

ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ ΥΠΟ

ΚΛΕΟΝΙΚΗΣ ΑΣΠΡΙΩΤΗ

ΠΑΝΔΑΘΗΝΑΙΔ

ΕΤΟΣ Θ' 15
ΜΑΪΟΥ 1909

ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΠΟΥΚΑΜΙΣΟ—ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΜΕΡΗ ΤΡΙΑ

Χαρισμένο στη γυναικά μου

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΣΤΟ ΔΡΑΜΑ

ΣΤΑΥΡΟΣ δρογεργάτης στὸ μᾶλο.—ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑΙΑ ἡ γυναικά του.—ΦΡΟΣΩ μία γειτόνισσα.—ΑΧΙΛΑΕΑΣ, ΜΙΧΑΛΙΟΣ, ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ, ΣΤΑΜΟΣ ἐργάτες στὸ μᾶλο.—ΠΕΦΑΝΗΣ τὸ παιδί της ταβέρνας.—ΜΕΛΠΩ δουλικό.

“Ἄλλοι ἀνθρώποι τῆς ταβέρνας

Γίνεται κοντά στὴ θάλασσα. Σὲ μὰ ποιτεία
[ποὺ μωλώνουν.]

ΜΕΡΟΣ Α'

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ

Κρεβατοκάμαρη στοῦ Σταύρου. Φαίνεται μὰ θύρα στὸ βάθος καὶ δυὸ παράθυρα μὲ κόκκινους μπερντέδες. Κρεββατί δεξιά. Στὸν τοῖχο, ψηλά πο τὸ κρεββάτι στεφανοθήκη κοκκινωτή μὲ στέφανα καὶ καντήλι ἀναμιένο, κάτου ἀπὸ εἰκονίσματα. Φαίνεται ἀριστερὰ κοιμός. Ἀπάνω λαϊκὰ στολίδια καὶ κομψοτράματα. Μία λάμπα πρόστιχη. Πειδ μπρός ἔνα τραπέζι μὲ λίγες καρέκλες. Χτυποῦν καμπάνες.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΦΡΟΣΩ, ΣΤΑΥΡΟΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ, [Μόνος. Συλλογισμένος. Κάτι συγγρίζει, μηχανικά, ἐκεὶ στὸν κομό].—Θαρρῶ πῶς βγαίνουν τ' ἄγια...

ΦΡΟΣΩ—Καλημέρα!

ΣΤΑΥΡΟΣ—Καλῶς τηνε! Γιὰ καλὸ ἡ γιὰ κακό;...

ΦΡΟΣΩ—Καὶ γιὰ τὰ δυό. Μὴ δὲν εἶνε τοῦ Θεοῦ παιδιά, δίδυμα κι' ἀχώριστα;...

ΣΤΑΥΡΟΣ—Κάτσε!... Ὁ λόγος σου καλός... Ἀπὸ ποὺ ἔρχεσαι;

ΦΡΟΣΩ—Ἀπὸ τὸν “Αἴ-Λεφτέρον.”

ΣΤΑΥΡΟΣ—Δὲν ἔπερνες καὶ τὴ γυναικά μου, νὰ ὅδητε;...

ΦΡΟΣΩ—Δὲν τὴν εἴδα, τὴν Τριανταφυλλιά... Ἔφυγα, βλέπεις, πρὸν νὰ τελέψῃ ἡ λειτουργία.

Στένεψε ἡ καρδιά μου τὴν ὕδα, ποὺ μὰ κοπέλα, στ' ἀσπρα ντυμένη (νὰ ποῦμε σὰ φρεγάδα, στὰ κύματα τοῦ λιβανιοῦ) προχώρεσε νὰ πάρῃ ἀγιὰ μετάδοση. “Ἄχ!... Τὰ μάτια μου θιλώσανε πειστέρο ἀπ' δ, τι τῶχουνε συνήθιο ἀπ' τὰ γεράματα. Πήρα κι' ἔφυγα, γιατ' ἦταν ἴδια ἡ Ἄγνούλα μου... Ἄς ἔχῃ δόξα ὁ Θεός!...

[Μικρὴ παύση]

ΣΤΑΥΡΟΣ, [χτυπάει τὴ γροθιά του ἀπάνου στὸ τραπέζι].—Καὶ ποτάμια νὰ γενοῦν τὰ δάκρυνά σου, ποιὸ εἶνε τῶφελος; Τόσους καιρούς ποὺ τρέχουν τὰ ποτάμια στὴ θάλασσα δὲν τὴν ψηλώσανε οὐτ' ἔνα δαχτυλάκι!... Καὶ τὸ χειρότερο μέρα μὲ τὴν ἡμέρα τὸ δέμα πρώει τὸν ὅχτο. Παράτησε τα! Ο λόγος τὸ λέει: Γιὰ τέτοιονε καῦμδον ἀφίονι, στὸν κάμπο δὲ φυτρώνει! [Μ' ἐπιθυμία ν' ἀλλάξῃ διμιλία]. Μὰ τί κρατάς αὐτοῦ;...

ΦΡΟΣΩ—“Ἐνα μεταξωτὸ πολκάκι τῆς συχωρεμένης. “Ἄχ!... “Ολη τὴ νύχτα—Σταύρο—στὴν ἔρμη κάμαρη ἐγύριζα, σὰν ἀγριοπούλι σὲ κλουβί, ὃς τὸ χάραμα, μὲ τὶς καμπάνες τοῦ δρυδοῦν. Ἐκείνες μοὺ γλυκάναν τὴν καρδιά. Μὰ πάλι μὲ δίξανε σὲ συλλοὶ παραδίξενη. “Άλλο πρᾶμα μ' ἐκυρίεψε. Συλλογιζόμουνα. “Ἄχ, πῶς νὰ πάω μονάχ' ἡ ἔρημη; Ποὺ εἰν' ἐκείνη, ποὺ πάντα μου, ἀπ' ὄντας ἐμεγάλωσε, νὰ ποῦμε, τραβούσαμε, σὰν τέτοια μέρα, στὴν ἐκκλησσά μαζί; [κλαίει]. Τότες ἔψαξα καὶ τὸ βρῆκα, τοῦτο δῶ, κι' ἐτράβηξα, κατὰ τὴν ἐκκλησσά μὲ δαῦτο. Ἐξεγελούμουνα πῶς πάω μ' ἐκείνη!... “Οχι' μὴν κοννᾶς τὸ κεφάλι σου!... Τρελλὴ δὲν είμαι!... Θαρρῶ ἀφήνουνε οἱ πεδαμένοι κάτι ἀπ' τὸ κορμί τους κι' ἀπ' τὸ εἶνε τους στὰ διούχα τους ἀπάνω. [Κλαίει].

[Μικρὴ παύση]

ΣΤΑΥΡΟΣ, [χτυπάει τὴ γροθιά του ἀπάνω στὸ τραπέζι].—Παραδένα ποὺ συλλογίζεται ὅποιος γεράσῃ στὸν καῦμον!

68

εἰν' ὁ κόσμος!) δὲν τὸν θέλει! *Ηρθε λοιπὸν τὸ παλληκάρι στὸ σπίτι καὶ μὲ παρακαλοῦσε μᾶμορφον τρόπο, γιὰ νὰν τῆς πάω μηγύματα, πῶς χάνεται γιὰ διάτην.

ΣΤΑΥΡΟΣ—*Άδιάντροπη! τὸ λές πῶς κάνεις τὴ μεσίτρα, χωρὶς νὰ κοκκινίζῃς;

ΦΡΟΣΩ—*Εσέναν^ο διπάτερας σου εἶχε τέσσερα περβόλια καὶ δὲν τὸ ξέρεις πῶς τὸ μεσίτη κάνει κι' ὁ ἀγέρας; Τὴν ἄνοιξη ὅταν τ'^ο ἀρσενικὰ λουλούδια βλέπουνε τὰ θηλυκὰ στὸ δέντρο τ'^ο ἄλλο, κι' ἀναστενάζουνε (ᾶς ποῦμε μὲ τὶς μυρωδιές τους) ποὺ δὲν μποροῦν νὰ σιμίζουνε, τότες δ' ἀγέρας τὰ λυπάται καὶ σὰν καλὸς μεσίτης, μυστικὰ τὰ ζευγαρώνει, φέροντας ἀπὸ τὸ ἔνα σ' ἄλλο τὸ σπόρο τῆς ἀγάπης. Καὶ ξέρεις; Δίχως πληρωμὴ παραμικρή! *Όχι ἐγὼ ποὺ πῆρα! Τώρα θὰν τὴν ἀκούσῃς καὶ θὰ κρίνῃς, ἀν εἴμαι πρόστυχη μεσίτρα. Λοιπόν, ἀπάνου στὰ παράπονα γιὰ τὴν καινούργι^ο ἀγάπη καυχήθηκε (γιατ'^ο εἶνε καιγηρός, σὰν ἀμορφός) γιὰ τὴν παληά, γιὰ τὴ γυναῖκα σου. Τότες ἀρπάχτηκ^ο ἀπὸ πάνου του. Τοῦ γύρεψα σημάδια. Πρῶτα μ'^ο ἀρνήθηκε· μὰ ἔλα ποὺ εἶνε πάντας καινούργι^ο ἀγάπη δυνατώτερη ἀπ'^ο τὴν παλιά; Αὐτή^ο τὰν ἡ πληρωμὴ μου. Τὸ φιλαχτὸ καὶ μιὰ λογάρα του ποὺ ψάρεψαν τὰ δίχτυα μου: *Ανάμεσα στὰ δύο τῆς κιτρολεῖμονα παραφιλάει — λέει — μαύρη ἐλιά, π'^ο ἀλλοίμονο σὲ ἔκεινον ποὺ θὰ μπλέξῃ στὶς νοστιμιές της.

[Μικρὴ παύση]

[*Αξαφνα σὲ ψηλὸν τόνο].—Τρία χρόνια ξῶ μὲ μιὰν ἔλπιδα! Νὰ σ'^ο ἀποδεῖξω πῶς τὸ κακὸ ποὺ μούκανες εἴτανε καὶ δικό σου. [Μὲ φωνὴ κλαφάρα]. Τώρα μπορῶ καὶ νὰ πεινάω. Ζυγιάζει ὁ Δίκαιος Κριτὴς μὲ ζυγαριὰ σωστή. *Ο, τι ἔκαμες θὰ λάβης. *Ο, τι ἔκαμες στὴν ἀμοιρὴ μοναχοκόρη μου, ποὺ τὴν κατέβασες στὸν τάφο, λαβάνεις τώρα ἀπ'^ο τὴ γυναῖκα σου!

[Ακούγονταί περιπατήματα στὴν αὐλὴ καὶ ἡ φωνὴ τῆς Τριανταφυλλᾶς].

Η ΦΩΝΗ—Στὸ καλό, γειτόνισσα!

ΣΤΑΥΡΟΣ—*Ερχεται! Τώρα κλείνει τὴν δέχθημα! Μιλιά! Τ'^ο ἀκούς; Φύλα τὰ λόγια σου, σὰν δ' οι τιγκούνης τὰ φλουριά του!

[Πάροντει ὄψη χαρούμενη. Χτυπάει παλαμάκια. Τραγουδεῖ:]

Ποῦντο! Ποῦντο! Νάτο! Νάτο!
Στὴν ἀμυγδαλιὰ πὸ κάτω....

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΣΤΑΥΡΟΣ, ΦΡΟΣΩ, ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ

ΤΡΙΑΝΤΑΦ., [μιαύνει χαρούμενη, γελαστή, ἀλαφόη. Πρὸς τὸ Σταῦρο].—Μπά; Τραγουδᾶς ἔσυ; [πρὸς τὴ Φρόσω] Τί κάνεις, κυρὰ Φρόσω; Πῶς εἴταν^ο τοῦτο νὰ σὲ ίδοιμε; [προχωρεῖ πρὸς τὸ μέρος τῆς].

ΦΡΟΣΩ—Καλά, κυρά μου. Οἱ μέρες μου φεύγουν γλήγορα καὶ γῶ πειδὲ γλήγορ^ο ἀπὸ τὶς ήμέρες. [Φιλιοῦνται].

ΣΤΑΥΡΟΣ, [μόνος του].—Τὰ ίδια χείλια μᾶς κερνᾶν^ο ἔδω καὶ τὸ φιλὶ καὶ τὸ φαρμάκι.

ΤΡΙΑΝΤΑΦ., [πρὸς τὸ Σταῦρο].—*Άργησα; Πῶς τὰ πέρασες; *Άναψε φωτιά;

ΣΤΑΥΡΟΣ—Πέρασα καλά. *Η κυρὰ Φρόσω μὲ τὴ συντροφιά της καὶ μὲ κάτι χωρατὰ μ'^ο ἀνοίξει τὴν καρδιά. Μ'^ο ἀναψε καὶ φωτιά. Μὰ φωτιὰ νὰ φήσης καὶ βουβάλι—φέμιματα, κυρὰ Φρόσω;

ΤΡΙΑΝΤΑΦ.—Κι' ὅλα, τὰ τόσα της καλά, δὲν ἔξιζαν ἔνα νερό; [Βλέπει τὸ πολκάκι στὸ τραπέζι. Μπᾶ; Τ'^ο εἶν^ο ἔτοῦτο];

ΦΡΟΣΩ, [τὸ περιμάζειν].—Δικό μου εἶνε, τὸ παλιόρουσχο! Κάποια γύρεψε νὰν τ'^ο ἀγοράσῃ, νὰ στολιστῇ ν'^ο ἀρέσῃ τὸν καλοῦ της. Μά, στερνά, σὰν ἔμισθε πῶς εἶνε τῆς συχιωρεμένης φοβήθηκε μὴ λάχη καὶ κολλήσῃ τὸ μαράζι καὶ μετάνοιωσε. *Ἄχ, εἴσι γίνεται, κυρά μου, ἔδω στὸν κόσμο. *Ο, τι πολυξετάζεις τὸ σιχαίνεσαι. Οἱ γελασμένοι, μοναχά, περνῶντες ὕμορφα....

ΤΡΙΑΝΤΑΦ., [φεύγοντας].—*Έμένα μὲ συμπαθάτε, μιὰ στιγμή! [Ακούγεται ἡ φωνὴ της σὲ τραγουδί]; ἀνακατεμένο μὲ κτύπους ποτηριῶν].

Η πέτρα τρώει τὸ σκοινί^ο
Καὶ τὸ σκοινί τὴν πέτρα,
Πουλάκι μου, ἀν μ'^ο ἀγαπᾶς,
Κάνε φτερὰ καὶ πέτα.

ΣΤΑΥΡΟΣ—*Άχ, πῶς μπορεῖ διάλογος θωριὰ νὰ πέρνῃ ἀγγέλου!

ΦΡΟΣΩ—*Όλα πλασμένα ὕμορφα, μονάχα γιὰ νὰ ξεγελοῦν πειδὲ εὔκολα τὸ νοῦ τ'^ο ἀνθών!...

[Ἐρχεται^ο η Τριανταφυλλᾶ. Κρατεῖ δίσκο μὲ ποτήρια νεροῦ καὶ όσκιον].

ΦΡΟΣΩ—Τί τάθελες, γειτόνισσα!

ΤΡΙΑΝΤΑΦ.—Σὲ κερνάει δι Σταῦρος, γιὰ τὴν καλή σου συντροφιά, τὰ χωρατά σου, καὶ γιατὶ μᾶς ἀναψες φωτιά. Τὴν εἶδα μέσα κι' ἀλήθεια εἶνε μιὰ φωτιά!... [Παίρνουν κ'^ο οἱ τρεῖς τὸ ποτήρια τους].

ΦΡΟΣΩ—*Όπως θέλεις^ο ἡ ψυχή σας, πάντα!

ΤΡΙΑΝΤΑΦ.—*Ο Θεός νὰ δώσῃ!

ΣΤΑΥΡΟΣ—Καλὴ ψυχή, γειτόνισσα! Καὶ καλὴ φωτιστ!

[Πίνουν. Αφήνουν τὰ ποτήρια].

ΦΡΟΣΩ—Νὰ σοῦ πῶ: *Οσο γιὰ τὴν ψυχή μου, φοβᾶμαι, θὰν τὴν παραδόσω κάπως πρόσβιρη. Δὲν ξέρω. *Έχεις δῆ διαβάνει στὴ στεργιά τὰ γέρικα τὰ τρεχαντήρια; Πῶς πᾶνε, πρωτοτάξια, καὶ πῶς γυρίζουν! Εἴδες πῶς εἶνε στὰ φαγωμένα τους παγίδια, κολλημένα, στρείδια, μύδια, φύκια κι' ἄλλα; Αἴ!... Σὰν τὰ τρεχαντήρια τὸ παθαίνοντες! Θὰ πῆς: Ποιὰ εἶνε ή αἰτία; Τί τὰ θές: Πάιο νὰ πῶ μεγάλα λόγια!... Μά, νὰ με συμπαθάτε, δμως, γιατ'

ἀφησα τὸ σπιτικὸ μονάχο καὶ τῶβαλαν στὰ πόδια οἵ ὥρες, οἵ ἀλαφροπατοῦσες. Κυρά μου, γειά σου!... Γειά σας!

ΤΡΙΑΝΤΑΦ.—Δὲν κάθεσαι λιγάκι;

ΦΡΟΣΩ—*Άδυνατο! Σταῦρο, καλὲς ἀντάμωσες!

ΣΤΑΥΡΟΣ—Στὸ καλό!

ΤΡΙΑΝΤΑΦ.—*Η Παναγιὰ κοντά σου!...

[Η Φρόσω φεύγει].

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΣΤΑΥΡΟΣ, ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ

ΤΡΙΑΝΤΑΦ.—Γιὰ νά σου πῶ: Τί βλέπεις, μὲ τὸ σοβαρό, σὰν τὸ δεσπότη ἀπ'^ο τὸ δεσποτικό; [Τὸν πλησιάζει. Τοῦ στρέφει τὰ δόπισθια]. *Έλα Ξεκούμπιτσε με! Στὴν ἐκκλησᾶ μὲ πέθανε τὸ σφίξιμο! [Ἄρχεις νὰν τὴν ἔκονταρενε]. Κ'^ο εἶχε μιὰ δρεξη^ο δὲσπότης! πάγαινε ἡ γλῶσσα του σὰ μύλος, διαν τὸ δέμιμα κατεβάζει δινατά! [Άξαφνα στρέφει καὶ βάνει τὰ χέρια της στοὺς δάκρυα της φύσης του]. *Έλα φύλησέ με! Τὸ ξέρεις πῶς εἶχες νά με φιλήσης, κύριε, ἀπ'^ο τὸ πρωτί; [ὁ Σταῦρος τῆς κατεβάζει ησυχα τὰ χέρια. Τὴν κυττάζει]. Μὲ διώχνεις; Εἰσαι κουρασμένος; Μὰ τί ξέρεις; Κάθε φωρδ ποὺ θὰ πατήσῃ τὸ κατώφλι μου, αὐτὴ ἡ στρημμένη, γίνεσθε εἴσι δὲσπότης! πάγαινε μὲ φιλήσης, κύριε, ἀπ'^ο τὸ πρωτί; [ὁ Σταῦρος τῆς κατεβάζει ησυχα τὰ χέρια. Τὴν κυττάζει]. Μὲ πέθανε μὲ φιλήσης, κύριε, ἀπ'^ο τὸ πρωτί; [Άλληστι, πῶς μου, διαν τὸ δέμιμα λέεις: Εἶνε τὰ χέρια, σὰν τὸ σκασμένο δόδι!... [Γελάει παιδιάτικα. Πλησιάζει τὸ μάγουλό του στὰ χέρια του. Μὲ γλυκὸν ψίθυρο]: Φύλησέ με! [δεντερό φιλί, σὰν τὸ πρωτί]. Ετσι, σοῦ λέω, φιλᾶνε τὸν πεθαμένους! [Άξαφνα μαραράνε λίγο, ἀπὸ κοντά του. Μὲ υφος παιδιάτικο]: Άλληστι, πῶς εἶν^ο οι πεθαμένοι; Όλοι θὰ πεθάνουμε; [ὁ Σταῦρος τὴν ἀφήνει]. Αρχεις νὰ κλείνῃ τὰ παράθυρα]. *Ά, κατεργάρη! Γιατὶ κλείνεις τὰ παράθυρα, μέρα μεσημέρι;... [Γελάει δυνατά].

ΣΤΑΥΡΟΣ, [έξακολουθεῖ].—Γιὰ νὰ μὴ φύγῃ τὸ πουλί!

ΤΡΙΑΝΤΑΦ.—*Εννοια σου καὶ δὲν εἶνε φόβος σὲ τέτοιες δρες....

ΣΤΑΥΡΟΣ, [ἀπὸ τὸ τελευταῖο παράθυρο].—Δὲ λέω αὐτὸ! Λέω ἔκεινο, π'^ο ἀγοράσαμε μὲ τὴν ὑποκριτιά... τοῦ κόσμου τὴν ὑπόληψη!

ΤΡΙΑΝΤΑΦ.—Μ!.. Μιλάξ σὰν τὸ δεσπότη! Μὰ ξέρεια σου κι' ἐγὼ κουκούστι δὲν καταλαβάνω, ἀπὸ τὰ λόγια του. Τί λέει, θέ μου! [μὲ σοβαρὸ υφος, περιπατοῦντας]. Συνείδηση, λέει, εἶνε νά: *Έγω εἰμ'^ο ἐγὼ καὶ δχι κάνας ἄλλος! [Γελάει δυνατά].

ΣΤΑΥΡΟΣ, [τὴν πλησιάζει. Θυμωμένα]:—Γιατὶ γελάς; Γιατὶ γελάς ἔτσι; [Μικρὴ παύση]. *Επειτα μὲ μέρες εἴτανε μεγάλες, σὰν ἔνας χρόνος—ένοιωσε τὴν καρδιά του βαρεία. Μὲ τ'^ο ἀρρωστο κεχριμπαρένιο πρόσωπο κατέβηκε στὴν ἀκροθαλασσιά: Μάννα μου! Μάννα θάλασσα! Τί έχω κ'^ο εἰμ^ο ἀνήμπορος κι' ἔχω βαρεία καρδιά; Πάρε τὴ

μὴ σὲ ίδῃ δὲ ήλιος, ποῦ πίνεις δοῦμι; Δὲν ἔχεις κι' ἄδικο. Τέτοιαν ὥρα!...

ΣΤΑΥΡΟΣ—Κάν^ο αὐτὸ ποῦ λέω! [Η Τριανταφυλλᾶ φεύγει].

[Άκονταί ται τραγουδί, μὲ τὴ φωνή της:]

Η πέτρα τρώει τὸ σκοινί

Καὶ τὸ σκοινί τὴν πέτρα!

[Ο Σταῦρος κάθεται κοντά στὸ τραπέζι. Χτυπάει τὴ γροθιά του]. Τραγουδάει!

ΤΡΙΑΝΤΑΦ., [φέρνει τὸ δοῦμι].—Τὸ δοῦμι σου! Καλὰ ποῦ βρίσκεται τέτοιαν ἐποχὴ στὸ σπίτι!... Σὲ καλό σου! Τέτοιαν ὥρα!...

ΣΤΑΥΡΟΣ, [καθὼς τὸ πέρνει].—Γιατί τρέμει τὸ χέρι σου;

ΤΡΙΑΝΤΑΦ.—Τρέμει, λέει; Καλὲ τί καινούργιες παραξενείες εἶν^ο τοῦτες; Δὲν σὲ καταλαβάνω, διόλου, ἀπόψε! Δὲν έχουνε καμιὰ σειρὰ τὰ λόγια σου!... ΤΑΥΡΟΣ — *Άλλοι δὲν έχουνε σειρὰ καὶ στὰ καμώματά τους!... *Ετσ' εἶν^ο διόσμος! Σειρὰ δὲν έχει... Κάτσε *κεῖ πέρα νὰ στ' ἀποδεῖξω! [Τὴς δείχνει μιὰ καρέκλα].

ΤΡΙΑΝΤΑΦ., [κάθεται κοντά του].—Δὲ θέλω νὰ μ'^ο ἀποδεῖξω τὸ τίποτα! [γέρνει ἀπάνω του]. Δὲ θέλω νὰ μιλήσης! Δῶ πέρα, καθὼς εἶνε μισοσκοτεινά, μὲ δρεξη^ο δὲσπότης! Χαϊδεψέ με! [Άναστκώνεται καὶ τὸν κυττάζει].

ΤΡΙΑΝΤΑΦ.—Τρέμεις μὲ φιλήσης! Σειρὰ δὲν έχει... Κάτσε διόλω τούτο! Τί συλλογίζεσαι; Τί συλλογίζεσαι;

ΣΤΑΥΡΟΣ, [πικρά].—Θέλω νὰ μυημῆνι μαρμῆνι, ποῦ μ' ἔμαθε νὰ μάννα μου. Πρὸν νὰ σὲ πάρω τὸ θυμωμόνυμα. Τότε ποὺ σὲ πῆρα πήγαινα νὰ τὸ θυμωμόνυμα.

ΤΡΙΑΝΤΑΦ., [ξαναγέρνει ἀπάνω του].—Πφ! Παραμῆθι! Δὲν τ'^ο ἀφήνεις, λέω γ' ώ, γιὰ τὸ χειμῶνα!

ΣΤΑΥΡΟΣ, [πίνει τὸ δοῦμι].—*Όχι! Δὲν πρέπει νὰ τὸ ξεχύσω!... Είνε καπτοίος του κοντά στὴ θάλασσα: ἔκει πουλία πάντας. Βάνει τὸ κεφάλι στὰ χέρια του άναμεσα. Κρατάει πολὺ;

ΣΤΑΥΡΟΣ—*Οσο καὶ ή γυναίκει^ο ἀγάπη. Δὲ θὰ κουραστήσης διόλου.

</

στράτ^ο ἀκούστη μιὰ φωνὴ ἀπ^τ τὰ βαθειά, πέντα τὸ προκομένο τ^ο ἄτι! Έφτὰ τήνε φυλᾶνε τήν πεντάμορφη καὶ μιὰ μικρὴ παιδοῦλα ἔχει τὰ πλειδιά.

ΤΡΙΑΝΤΑΦ. — Αὐτὴ ἐσκότωσε τὸν ἄντρα τῆς; ΣΤΑΥΡΟΣ — "Οχι! μιὰν ἀλλη!... Θ' ἀκούσῃς τώρα: Πέρνει τὴ στράτη. Χῶρες περνάει, πολιτεῖς καὶ χωριά λαγκαδίες, ποτάμια, δάση καὶ βουνά. Φτάνει στὴν θύρα. Οἱ ἔφτα ποιμῆναι. "Αγουστ^ο ἡ παιδοῦλα: "Αχ, πάτησέ με, χρυσὲ λεβέντη, μὲ τ^ο ἀσημένιο πέταλο τ^ο ἀλόγου σου καὶ λυῶσε τὴ μικροῦλα μου τὴν ἀταχτή καρδιά! Στὴν ἀγκαλιά του, τὴν ἔρωτική, τὴν πέρνει: Τί δίνεις γιὰ νὰ σὲ φιλήσω; Σοῦ φτάνει μιὰν ἀνήξερη ζωή; τοῦ λέει: "Οχι! Θέλω τὰ κλειδιά! Μὲ κλάματα τοῦ τάδωσε καὶ κεῖνος χάθηκεν ἀπὸ μπροστά της. Καὶ δὲν ἔγρισε πίσω του γιὰ νὰ ἰδῃ πῶς δίχτηκε στὸ μαῦρον ἔγκρεμό, ἀφίλτ^ο ἡ παιδοῦλα. Μπαίνει στὸν πύργο βιαστικός, σὰν δνειρὸ καὶ παίρνει τὴν πεντάμορφη.

ΤΡΙΑΝΤΑΦ. — Αὐτὴ ἐσκότωσε τὸν ἄντρα τῆς; ΣΤΑΥΡΟΣ — Ναί.

ΤΡΙΑΝΤΑΦ. — Μὰ γιατί ἐσκότωσε τὸν ἄνδρα τῆς; ΣΤΑΥΡΟΣ — Γιατὶ ἀγάπητος ἀλλον! Τώρα θ' ἀκούσῃς... Μὰ τὶ μᾶς νοιάζει ἐμᾶς; Αὐτὸς εἰν^τ ἔνα παραμῆνι. "Ακου τὸ παρακάτω νὰ γελάσῃς. Τὴν ἀρπαξε καὶ πάσι. Στὸ δρόμο του συλλογίζονταν κ^ο ἔλεγε: Ποῦ νάρβω παλάτι, ἀξιο στὴν ὁμορφιά της; Γύρισε καὶ λέει στὰ δέντρα: Ψηλά, καλά μου δέντρα καὶ δασά, βοηθᾶτε με νὰ κάμω τῆς καλῆς μου ἀξιο τὸ παλάτι. Κ^ο ἐκεῖν^τ ἀπολογήθηκαν: Τὸ πειδὸ καλλίτερο, τὸ πειδὸ μυωδικό μας τὸ κορμὶ δὲν κάνει γιὰ πρεβᾶτι δὲν κάνει οὐτε γιὰ πάτωμα τοῦ παλατιοῦ. Τὰ φύλλα τῶν ἀνθῶν μας δὲν εἶνε νὰ τὰ στρώσῃς κείδε ποὺ θὰ διαβῆ. Γύρισε, τότες, στὰ βουνά καὶ λέει: Βοηθᾶτε με, περήφρανα ψηλὰ βουνά, γιὰ τῆς καλῆς μου τὸ παλάτι. Κ^ο ἐκεῖνα ἀπολογήθηκαν: Νὰ τὰ σπλάχνα μας! Εἰν^τ διπρά σὰν τὸ χιόνι τῶν κορυφῶν μας, τὶ δὲν τὰ βλέπει ὁ ήλιος. "Ομως δὲν εἶνε ὅξιο μάρμαρο γιὰ τῆς καλῆς σου τὸ παλάτι. Τότες, τ^ο ἀκοίμητο τοῦ ποταμοῦ τὸ δέιμα, τοῦ κλαψάρη, τοῦ ὅχτον^ο εσεισε τὴν καλαμιὰ καὶ εἴπε: Πάρε, τὰ δάκρυνα μου, πάρε, γιὰ τῆς καλῆς σου τὸ παλάτι. Καταραμένο εἰν^τ τὸ δέιμα μου στὴν ἀστασία. Στάση δὲν ἔχουνε τὰ κρούσταλλά μου. "Αν ἡ καλή σου σ^ο ἀρνηστῇ ποτές, τὸ κρούσταλλό σου παλάτι θενὰ σωριαστῇ κι^ο δλα τὰ κρούσταλλα θενὰ μπηχθοῦν, σὰ δικοπα σπαθιά, στὴ σάρκα σου, ὡς τὴν καρδιά. Καταλαβαίνεις; "Ως τὴν καρδιά!

ΤΡΙΑΝΤΑΦ. [πειρένεται ἀπάντω στὰ χέρια τῆς τὸ κεφάλι]. Μ^ο ἀνατοιχιάζουνε τοῦ ποταμοῦ τὰ λόγια.

ΣΤΑΥΡΟΣ — Μπά! Δὲ λέει τίτοτα!... Ετσι χωράτεψε δ ποταμούς. Στὸ παρακάτω κάτι γίνεται — κι^ο αὐτὸς στ^ο ἀστεῖα! "Ολως διόλου παραμῆνι! Τὸ παλάτ^ο ὑψώθηκε. Κ^ο ἔλαιπε σὰν τὸν

ἥλιο, σὰν τῆς πεντάμορφης τὰ μάτια. "Ηρθε καιρὸς νὰ πάῃ δι βασιλῆς στὸν πόλεμο. "Αγριος δ πόλεμος. Γυρίζει καὶ τῆς λέει: Φεύγω. Μιὰ μέρα μοναχὰ θὰ λείψω — τότε οἱ μέρες εἴτανε μεγάλες, σὰν ἔνας χρόνος. "Αγ, πρὶν τὸ βράδυ, μ^ο ἀρνηθῆς, τ^ο ἀσύγκριτο παλάτι ἐτοῦτο θενὰ σωριαστῇ κι^ο δλα τὰ κρούσταλλα θενὰ μπηχθοῦν στὴ σάρκα μου, ὡς τὴν καρδιά. Τὴ φύλησε καὶ πάσι. "Ως τὸ μεσημέρι πιστὴ ἀπόμειν^τ ἡ πεντάμορφη. Μά, πρὶν νὰ ὅθη τὸ βράδυ, σὲ ἔσνην ἀγκαλιὰ είχε πέσει! Τί νάναι κεῖνος δι χαλασμὸς π^ο ἀκούγεται βαθειά; Μήν πέρπουν τ^ο ἀστρα, τάχατες, ἀπὸ τὸν οὐρανὸν κάτω στὶς παγωμένες τοῦ βροχιᾶ τὶς θάλασσες; δχι. Δὲν εἶνε τ^ο ἀστρα, μόν^ο εἶνε τοῦ χρυσοῦ Ρουμπῆ καὶ τῆς πεντάμορφης τὸ κρυσταλλένιο τὸ παλάτι, ποῦ γκρεμίζεται. Τί νάναι κεῖνο π^ο ἀχολογῆ τὶς νύχτες, πέρα στὰ σκοτεινὰ τὰ σύδεντρα; Μήν εἶνε τὰ λαγκάδια, ποὺ βόγγουνε στὸ διάβα τοῦ βροχιᾶ; δχι, δὲν εἶνε. Εἶνε ποὺ κλαίει δι χρυσὸς Ρουμπῆς γιὰ τὴ καμένη ἀγάπη, ποὺ δὲν κράτησε οὔτε μιὰ μέρα — ἀλλήθεια τ^ο ἀλησμόνησα πῶς τότες οἱ μέρες εἴτανε μεγάλες, σὰν ἔνας χρόνος!... [τῆς πιάνει τὸ κεφάλι. Τὴν ἀνασηκώνει, καὶ τὴν κυττάζει καλά]. Μὰ τί; Κλαῖς;...

ΤΡΙΑΝΤΑΦ. — "Οχι. Δὲν κλαίω! Πῶς σου φάνηκε πῶς κλαίω!...

ΣΤΑΥΡΟΣ, [τὴν κυττάζει καλά]. — Πῶς! Νά, τὰ μάτια σου εἶνε δακρυσμένα! Κλαῖς! Κλαῖς γιὰ ἔνα παραμῆνι καὶ δὲν κλαῖς γιὰ τὴν ἀλήθεια!... [Μ^ο ἀξαφνες κραυγές]. Γιατὶ δὲ μὲ συλλογίζονταν, δταν παράδινες δλα τοῦ κορμοῦ σου τὰ κρυφά, γιατὶ δὲ μὲ συλλογίζονταν νὰ κλάψῃς; καλλιοθὰ παραδινόσουνα στὴν ἀμαρτία κλαίγοντας! Πές μου ἐσύ, π^ο ἀρνιέσαι καὶ τὰ δάκρυνά σου, γιατὶ;

ΤΡΙΑΝΤΑΦ. [μὲ δυνατὰ κλάματα]. — Θέ μου! Γιὰ μένανε τὰ λὲς αὐτά! Εμένανε κυττάζεις ἔτσι; Αὐτή. "Η γηηαστροίγγλα, δι μάννα τῆς κτικιάρας, αὐτὴ θὰ σούβαλε τὰ λόγια, μέρα χρονιάρα! Καταλαβαίνω, αὐτή. Ποῦ μὲ κυττάζει σὰν ἀστρίτης. Π^ο ἀν τὰ μάτια τῆς μποροῦσαν νὰ δαγκώσουνε, θὰ μ^ο ἔχε φαγωμένη! Π^ο ἄμα φορέσω καινούργιο δύνχο, ἀπάνω μου, καὶ μὲ κυττάζει μιὰ φορά, θὰ μοῦ σκιστῇ — ἀδύνατο τῶν ἀδυνάτων — ὥς τὸ βράδυ!... "Αχ, μήν πιστέψης, Σταῦρο, σ^ο δ^ο, κι^ο ἀν σοῦπε. Εἶνε ψέματα! Ψέματα! "Άλλον ἀντρα δὲν ἔγνωρισα π^ο σένα [βάζοντας μὰ δύναμη, ἀπὸ μέσα τῆς] μάρτυρας δ Θεός ποὺ θά με κρίνῃ!...

ΤΡΙΑΝΤΑΦ. [δείχνοντας τὸ φυλαχτό]. — Ναί! "Ενας μάρτυρας ἔδω! Εἶνε σημάδι τοῦ Θεοῦ τὸ φυλαχτό, καὶ εἰν^τ ἀλήθεια πῶς τὸν είχες μάρτυρα στὴν ἀστεία σου! [Ορμάει ἀπάνω της. Τὴ δίχνει στὸ πάτωμα. Κάνει νὰ τὴν χτυπήσῃ, μὰ τὸ χέρι του δὲν πέφτει ἀπάνω της]. Γυναίκα, δίγνωμη καὶ ψεύτρα! "Ολα τὰ ποτάμια τοῦ ντουνιᾶ δὲ σὲ ξεπλέ-

νουν!... Πὲς πῶς εἶνε ψέματα κι^ο αὐτό! Πὲς πῶς δὲν τῶδωσες, μὲ τὰ λίδια σου τὰ χέρια ἀπάνου στὸ χιλιοερωμένο τὸ κρεββάτι σου, ἀπάνου σ^ο ἀγκαλιάσματα, ἀνομα κι^ο ἀδιάντροπα, στὸν τίμιον ὠμορφονειό, ποὺ βγῆκε νὰ φωναέῃ σ^ο οὐλον τὸν κόσμο τὶς κρυφές τοῦ κορμοῦ σου! Πὲς πῶς εἶνε ψέματα! Τί καθέσαι; "Ο Θεὸς σ^ο ἀρνηθῆκε νὰ γίνη μάρτυρας, δὲν πέρνεις κανέναν ψευτομάρτυρα ἀπ^τ τοὺς πονετικοὺς ἀγίους;...

ΤΡΙΑΝΤΑΦ., [μέσα σὲ κλάματα καὶ κραυγές]. — Σκότωσε με! Σκίσε με! Ξεργίζωσέ μου τὴν καρδιὰ καὶ διέτ^ο την στὰ σκυλλιά τοῦ δρόμου! "Ολα! δλα εἰν^τ ἀλήθεια!... ναί! "Ανοιξε τὸ παράθυρο καὶ φώναξέ το δυνατά, γιὰ νὰν τὸ ἀκούσῃ δλος δ κόσμος: Τὴν ἐσκότωσα! Τὴν ἐσκότωσα γιατί ἐπαραδόμη σ^ο ἔναν ἀτιμο! [Τονισμένο αὐτό]. Σ^ο ἔναν ἀτιμο! σ^ο ἔναν τιποτένιο!... Τὴν ἐσκότωσα γιατί εἴτανε μιὰ πρόστιχη τοῦ δρόμου!... Σκότωσε με, Σταῦρο! Σκότωσε με! [Κλάματα].

ΣΤΑΥΡΟΣ, [ὑπόκωφα]. — Πᾶψε!... Μὴ μιλᾶς γιὰ σκοτωμούς! Ακόμια χτες ἐσκότωσα τὴν ἀλλη! Γιὰ σένα τὴν ἐσκότωσα! Κ^ο εἶνε τὸ κρῆμα τῆς βαρύ, σὰν τὴν πέτρα ποὺ τραβάει τὸν πνιγμένον στὸ βυθό! [Φωνὴ διαγισμένη]. Απὸ τὴν πρώτην δρα ποὺ σὲ πῆρα δλο μπροστά μου βρίσκεται, μπροστά μου! Νύρη, ἀκόμια, δταν σ^ο ἐπήγανε στὴν ἐκκλησία! Καθὼς ἐμπαίναμε, μέσα στὴ μεγάλη γυάλινη θύρα τῆς ἐκκλησίας ἐπύτταζα — δπως κυττάμε στὸν καθρέφτη — κ^ο είδα τὰ κορμιά μας, ποὺ διαβαίναμε. Σ^ο είδα σ^ο ἀσπρα ποὺ στὸ μακρὺ τὸ πέπλο, μέσα στὸ γυαλί. "Ησουνα σύ! "Ομως ἔμενα πάγωσε τὸ αἷμα μου! Ζαφνιάστηκα κ^ο ἐπέρεμα, σὰν τὸ Γιούδα, γιατὶ — σὲ μιὰ στιγμὴ — ἐθίάροψε, πῶς είχε σηκωθῆ δη πεθαμένη καὶ μ^ο είχε πάρη ἀπόκοντα νὰν τὴ στεφανωθῶ, δπως τῆς είχε τάξει!...

[Μικρὴ παύση]

[Ακούγονται κλάματα τῆς Τριανταφυλλιᾶς. "Αξαφνα δ Σταῦρος τὴν πλησιάζει].

Πές μου! Θέλω νὰ μάθω! Απὸ πότε! [μὲ σιγάλη φωνή]. Εἶνε καιρός;

ΤΡΙΑΝΤΑΦ., [μὲ σιγανὸ κλάμα]. Πάνε τρεῖς μῆνες!

ΣΤΑΥΡΟΣ, [σιγανά]. — Ποὺ τὸν ἔγνωρισες; Μίλα μου! πῶς;

ΤΡΙΑΝΤΑΦ., [διάμεσα σὲ κλάματα]. — Κινητακή!... Εἴτανε Κυριακή, ποὺ νάθελα τσακίσει τὸ ποδάρι μου, παρὰ ποὺ δρασκελοῦσα τὸ κατῶφλι. Τὸ δειλινὸ ήρθ^ο δι Παγώνα, τοῦ Στάμου δ γυναῖκα. Πάμε στὸ μῶλο; Πάμε! Κατεβήκαμε. "Ηδελ^ο ἀκόμια πολὺ νὰ πέση δ ήλιος. Απάνω στὶς μωλόπετρες κάτι κοκκίνιζε. "Ηταν^ο ἔκεινος. "Η Παγώνα τὸν ἔγνωρισε... Φόραγ^ο ένα καινούργιο κόκκινο ποικάμισο. Καθὼς ζιγγώναμε τὸν είδα: έτσι μοῦ χτύπησε στὰ μάτια καὶ τὸν είδα. "Ηδελα νὰ κυττάξω ἀλλοῦ! Καθότανε καὶ φάρευε μ^ο ἔνα καλαμίδι. Κάτι παιδιά, στὰ βράχια, λίγο πειδό πέρα, τοῦ πιάνανε κοχύλια γιὰ δόλωμα. Κύττα, μούλλεγ^ο δι Παγώνα, δὲν εἶνε σὰ χρυσὸ τὸ καλαμίδι, κατὰ πῶς πέφτει ἀπάνω τοῦ δ ήλιος; "Απὸ τὸ καλαμίδι του πῆγε στὰ μαλλιά του. Χρυσᾶ, μού λέει, δὲν εἶνε;... Τί νὰν τῆς δίχνει, Θεούλη μου! Ζυγώσαμε. "Ο σιχαμένος, μοῦ ξαναλέει έκεινη, κύττα τί ωμορφος! "Οπως σουρώνει τὸ κόκκινο ποικάμισο τὸν ήλιο στὸ κορμί του, τώρα ποὺ φισάει μέγερας, δὲν εἶνε σὰν τριανταφυλλένιο; "Ηδελα νὰ κυττάξω ἀλλοῦ, μὰ ήταν^ο ἀναφτὸ τὸ χρῶμα καὶ μοῦ τραβοῦσε τὰ μάτια ἐκει.. Μίλησε τῆς Παγώνας. Τὴν γνωρίζει...

ΤΡΙΑΝΤΑΦ., [πάντα μὲ κλάματα]. — Σκότωσε με! Σταῦρο, σκότωσε με!... ΣΤΑΥΡΟΣ — Νὰ σὲ σκοτώσω! Μὴ μιλᾶς γιὰ νουν!... Πές πῶς εἶνε ψέματα κι^ο αὐτό! Πὲς πῶς δὲν τῶδωσες, μὲ τὰ λίδια σου τὰ χέρια ἀπάνου στὸ χιλιοερωμένο τὸ κρεββάτι σου, ἀπάνου σ^ο ἀγκαλιάσματα, ἀνομα κι^ο ἀδιάντροπα, στὸν τίμιον ὠμορφονειό, ποὺ βγῆκε νὰ φωναέῃ σ^ο οὐλον τὸν κόσμο τὶς κρυφές τοῦ κορμοῦ σου! Πὲς πῶς εἶνε ψέματα! Τί καθέσαι; "Ο Θεὸς σ^ο ἀρνηθῆκε νὰ γίνη μάρτυρας, δὲν πέρνεις κανέναν ψευτομάρτυρα ἀπ^τ τοὺς πονετικοὺς ἀγίους;...

ΤΡΙΑΝΤΑΦ., [πάντα μὲ κλάματα]. — Σκότωσε με! Σταῦρο — Νὰ σὲ σκοτώσω! Μὴ μιλᾶς γιὰ

ΣΤΑΥΡΟΣ — Έσένα δὲ σὲ γνώριζε; Μίλα μου
ὅλη τὴν ἀλήθεια! Πρὸν νὰ σὲ πάρω δὲν τὸν
ῆξερες;

ΤΡΙΑΝΤΑΦ. — "Οχι! Στῆς μάννας μου τὰ κόκ-
καλα, πρώτη φορά τὸν εἶδα 'κεῖ, ή' κι' ἂν τὸν
εἶχα 'δῆ' ποτές, δὲν εἶχα προσέξει....

ΣΤΑΥΡΟΣ — Καὶ τί τῆς εἴπε τῆς Ημέρας;...
Μίλα!...

ΤΡΙΑΝΤΑΦ. — Παγώνα, λέει, τώρα όταν σου
δεῖξω πώς πάει ή καρδιὰ τοῦ κοριτσοῦ μου,
ὅταν μὲ συλλογίζεται! Ή Ετού τῆς εἴπε καὶ τρά-
βηξε τὸ καλαμίδι. 'Απὸ τ' ἄγκιστροι κρεμόταν
κι' ἐσπαρτάριζε μικρὸ φαράκι. Νά! «"Ετού πάει
τοῦ κοριτσιοῦ ή καρδιά, ὅταν μὲ συλλογίζεται!».

ΑΥΛΑΙΑ

[Συνέχεια]

ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΑΣ

Η ΓΥΝΗ

'Αφιεροῦται εἰς τὴν Δᾶα Ἀγγελικὴν Α. Βλάχου

Πόσον ώραία εἶν' ἡ γυνή, τὴν ὄψιν ὅταν κλίνῃ
μὲ φωτεινὸ χαμόγελο, σᾶν ἄγγελος προστάτης,
στὸ βρέφος τὸ ξανθόμαλλο, ποὺ ἀνίδεο σιγοπίνει
τὴν πρώτη στάλα τῆς ζωῆς στὴ ρόδινη ἀγκαλιά της.

Ωραία, ὅταν στὸ σπίτι της μὲ εἰρήνη βασιλεύῃ
καὶ στὸν ἀθῷο παιδόκοσμο, ποὺ τὴν κυττᾶ στὰ μάτια,
μὲ γνῶσι ἀνοίγει τῆς ζωῆς τὰ πρῶτα μονοπάτια,
ποὺ ἡ πλάνη μ' ἄσμα μαγικὸ κρυφὰ παραμονεύει.

Πόσον ώραία εἶν' ἡ γυνή καὶ πόσον θαυμαστὴ
μὲς στῆς θρησκείας τ' ἄχραντο μυστήριο, σᾶν Πυθία,
σᾶν Ἐστιάς, ποὺ στὴν ἀγνότητα πιστή,
φυλάγει, τρέφει ἀκοίπιητη τὴν ἱερὰ λυχνία.

"Η ὅταν μὲ προαισθῆμα ψυχῆς προφητικῆς,
μὲς στὰ φεγγαροφώτιστα νυχτογυρνᾶς ορμάνια,
καὶ, μυστικὸς προάγγελος μιᾶς τέχνης θεϊκῆς,
συνάζει τὰ πολύτιμα, θαυματουργὰ βιτάνια.

Τίποτις ἄλλο! Ἐγὼ ντρεπούμονα. "Ηθελα νὰ
κυττάξω ἄλλου...

ΣΤΑΥΡΟΣ — Καὶ δὲν μποροῦσες! "Όλος ὁ
κόσμος—στένεψε καὶ χώρεσε σ' ἓνα πουκάμισο
γιὰ σένα! Καλά! 'Απὸ 'κεῖ καὶ πέρα τὸ νοῦ σου
πᾶς τὸν ἔχασες;

ΤΡΙΑΝΤΑΦ. [μὲ ἀγωνία].—Δὲν τὸ καταλαβαίνω
πᾶς! Νά! "Ετού!...

ΣΤΑΥΡΟΣ—"Ετού! "Ολα γίνοντ' ἔτοι!... [Φεύ-
γει σκέπτικός. Κοντοστέκεται στὴν πόρτα].

ΤΡΙΑΝΤΑΦ. [μὲ κραυγές].—Σταῦρο! ποὺ πᾶς!
Πές μου ποὺ πᾶς!...

ΣΤΑΥΡΟΣ, [φεύγοντας].—Πάω νὰ τὸ βάψω
κόκκινο, γιὰ νὰ σ' ἀρέσω!...

"Οταν γλυκειά, πονετικὴ τὴν ἄγρια δαμάζῃ Μοῖρα
κ' ἡ συμφορὰ χαμογελᾶ στὸ σπλαχνικό της βλέμμα,
τότ' εὐώδιαζουν γύρῳ της Εὐαγγελίου μύρα
καὶ κάλλους εὐαγγελικοῦ τηνὲ στολίζει στέμμα.

Γυνή! δὲν ἐγεννήθηκες τὸν νοῦ σου νὰ σκοτίζῃς
μὲ τὸν ἀνεξερεύνητο τῆς γνώσεως οὐρανό.

Σὺ βασιλεύεις σ' ἓνα κόσμο ἀληθινό,
ποὺ μὲ τὸν ἥλιο τῆς καρδιᾶς σου τὸν φωτίζεις.

Η ύψηλὴ δὲν εἰν' ἔκει τῆς Ἐπιστήμης πλάνη!
ἄλλ' εἰν' Ἀγάπη κ' Ἐλεος, τ' ἀγγελικὰ τὰ ταίρια.
Ἐκεῖ τὸ δακουστάλακτο σοῦ πλέκουνε στεφάνι
τοῦ πόνου καὶ τῆς συμφορᾶς τὰ εὐγνώμονα τὰ χέρια.

Ἐκεῖ μυριάδες σὲ ύμνοῦν μ' ἓνα παγκόσμιον ἄσμα.
Σούλαχε ὁ εὐγενέστερος ἐπὶ τοῦ κόσμου κλῆρος.
Μὲς στὴν καρδιά σου ἐστάλαξε καὶ πάλλει τοῦ Σωτῆρος
ὁ μέγας πόνος κ' ἡ στοργὴ γιὰ τὸ φτωχό του πλάσμα.

Α. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

ΕΘΝΙΚΑ ΚΕΙΜΗΛΙΑ

«Η σπάθη του Μάρκου Μπότσαρη. — «Η σφαῖδα ήτις τὸν ἐφόνευσεν. — «Η θέσις δπον ἐφονεύθη. — «Η ἔκθεσις τῆς μάχης.

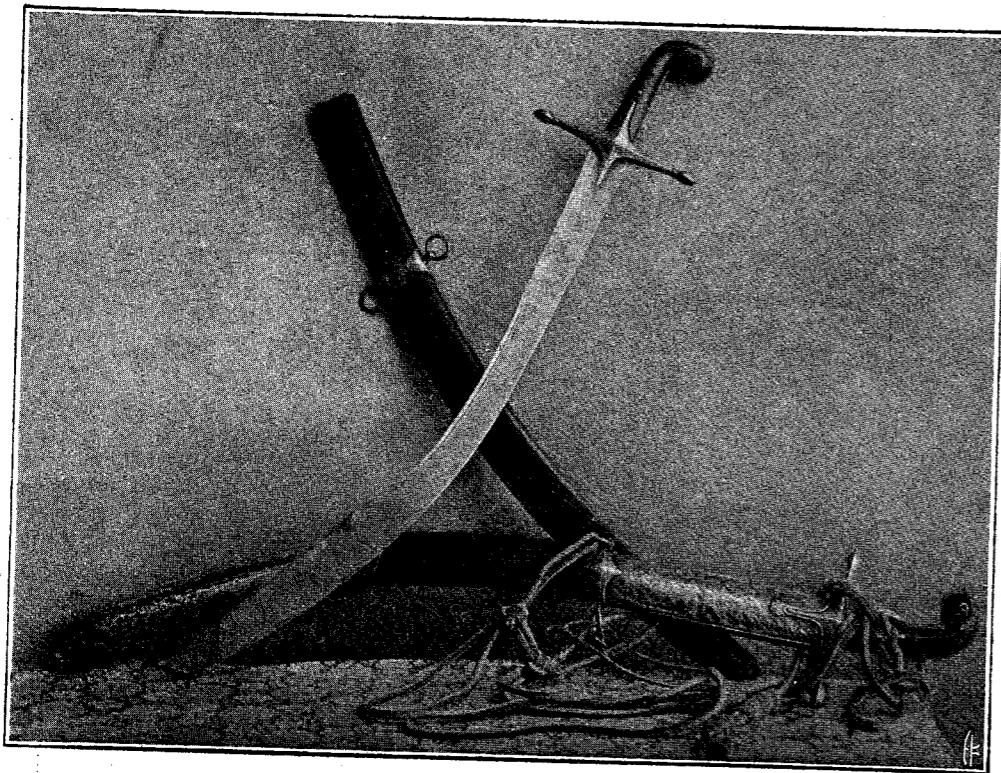
Εἰς προηγούμενον φύλλον τῶν «Παναθηναίων»¹ ἐδημοσιεύσαμεν ἀξίας λόγου ἀνεκδότους ἐπιστολὰς τοῦ Μητροπολίτου Ἀρτης Ἰγνατίου ἀπευθυνομένας τὴν μίαν μὲν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν κοινότητα τοῦ Ἀγκῶνος, τὴν δὲ ἐτέραν πρὸς τὸ μικρὸν τέκνον τοῦ Μάρκου Μπότσαρη, μετὰ τὸν ἡρώινον θάνατον τοῦ πατρὸς του γραφεῖσαν. Οὐδεμία δύναται νὸν ὑπάρξῃ ἀμφιβολία, διτὶ τὸ Πανελλήνιον ἀνέγνωσε μετά τεραῖς συγκινήσεως τοὺς λόγους ἔκεινους, οὓς ὑπτηγόρευσεν δὴ ψυχὴ τοῦ ἱεράρχου, ἐνέπνευσε δὲ μία εὐγενῆς καὶ φωτεινὴ μορφὴ, ἥ μορφὴ τοῦ Σουλιώτου καὶ Ἑλληνος πολεμάρχου Μάρκου Μπότσαρη.

Εἶμεντα εὔνυχες δυνάμενοι σήμερον νὰ θέσωμεν ὅπερ δύνιν τοῦ Πανελλήνιου καὶ νέα γνήσια κειμήλια ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐποκούμαν τοῦ Ἀγῶνος ἔκεινου, οὗτοις ἔξιος πρωταγωνιστῆς ἐγένετο δὴ ἡρώικὸς Μάρκος. Τὸ κειμήλια ταῦτα καὶ τὰ μνημεῖα εἰναι τὸ τουρκομάχον ἔιδος τοῦ ἡρώος. Οἱ ἀναγνώστης εἰς παρατιθεμένην ὕδε εἰκόνα θεωρεῖ συγκεκινημένος δύο ἔιδος της ἀναστηθείσης Ἑλλάδος ἐθέρισαν τοὺς

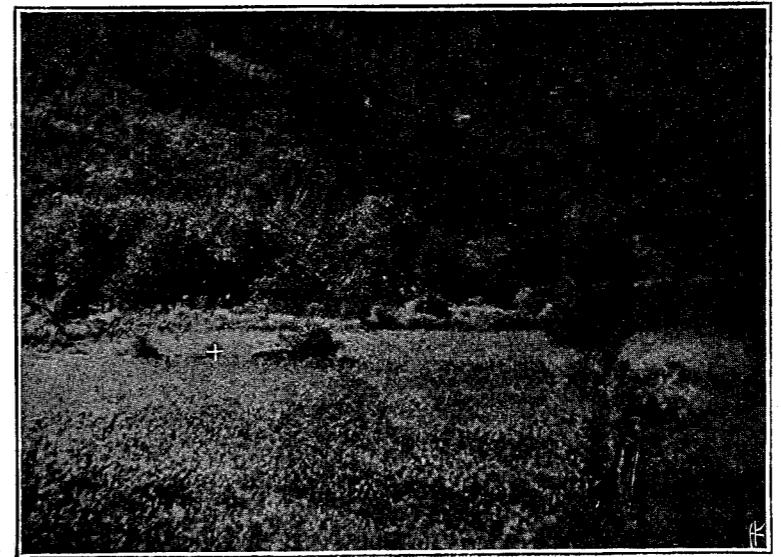
¹ Ιδὲ «Παναθηναία» 31 Μαρτίου 1909, τεύχος 204.

τυράννους καὶ ἰδρυσαν καὶ ἐστερεώσαν τὴν ἐλευθερίαν τῆς χώρας ταύτης. Τὸ ἐν τῶν ἵεραν τούτων, τὸ περιτέχνως ἀργυροποιίκιλτον, τὸ ἐντὸς τοῦ κολεοῦ κατακείμενον χαμαὶ, εἰναι τὸ ἔιδος τῆς δημοτελοῦς ἐπιδεξεως καὶ παρατάξεως τοῦ Μάρκου Μπότσαρη, ὅπερ ἐφερεν δὴ ἡρως κατὰ τὰς ἐπισημοτάτας τοῦ χρόνου ἡμέρας, καὶ τὰς ὑρησκευτικὰς ἥ ἄλλας ἐπισημους τελετὰς τῆς ἴδιας πατρίδος καὶ κοινότητος. Θεωρήσατε δῆμως μετά προσοχῆς, μετὰ εὐλαβείας καὶ τεραῖς συγκινήσεως τὸ ἄλλο ἔιδος, τὸ γυμνόν, τὸ χιαστὶ αἰρόμενον ὑπὲρ τὸ ἀδελφὸν ἔιδος τὸ ἐντὸς τῆς δήκης. Θεωρήσατε το μετά προσοχῆς, καὶ ἐάν φέρητε τυχὸν τὸν πῖλον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σας, ἀποκαλύψθητε εὐλαβῶς, διότι τὸ ἔιδος, τὴν λεπίδα τοῦ ὅποιου βλέπετε, εἰναι δὴ ἐνεργὸς Τουρκομάχος σπάθη τοῦ Μάρκου Μπότσαρη, δὴ σπάθη αὐτῆς Τουρκοφάγος, τὴν δποίαν ἐφερεν δὴ ἡρως κατὰ τὴν φονικὴν ἐπίθεσιν τῆς νικτὸς κατὰ τοῦ στρατάρχου Μουσταφᾶ πασσᾶ τῆς Σκόδρας, κατὰ τὴν ἐπικήν ἀληθῶς ἔφοδον ταῦτην καὶ ἐπίθεσιν, καθὼν δὴ ἐφενεύθη δὴ ἡρως, ἀνάπλεων ἀμάτος κραδαίνων ἔτι αὐτήν, καὶ κραυγάζων πρὸς τοὺς Σουλιώτας: «ξωτανὸν θέλω νὰ συλλάβωμεν τὸν πασᾶν».

Παρῆλθον ἔπειτε χρόνοι πολλοί. Νέος κόσμος ἐπηκολύθησε τὸν παλαιόν, νέαι ἔξεις, νέαι συνήθεια καὶ ἀνάγκαι. Ἄλλ' εἰναι ἀσθετος καὶ ἀφθαρτος θὰ παραμείνῃ ἔσαι δὴ μνήμη τῆς τραγῳδίας αὐτῆς τοῦ 1821, καὶ δὴ εἰκὼν τῶν ἡρώων της, ἐν μέσῳ τῶν δποίων,

Τὸ σπαθὶ τοῦ Μάρκου Μπότσαρη. Τὸ ἔνα τὸ χαμαὶ, ἀργυροποιίκιλτον, εἰναι τὸ τῶν παρατάξεων. Τὸ ἄλλο, τὸ Εὐρίσκοντα εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ κ. Ἀθανασίου Μπότσαρη, ταγματάρχου τοῦ Ηλιοβολικοῦ, ἐγγόνου τοῦ ἡρώως.

Η θέσις δπον ἐφενεύθη δὴ μάχη παρὰ τὸ Καρπενῆσι. Τὸ λευκὸν σημεῖον πρὸς τὰ κάτω καὶ εἰς τὸ μέσον εἰναι τὸ μέρος δπον ἐφενεύθη δὴ ἡρως.

ἀδελφὴ μὲ τὰς ἄλλας μορφὰς τῶν συναγωνιστῶν, ἔξει καὶ προέχει δὴ εὐγενῆς μορφὴ τοῦ Μάρκου, στεφανωμένη μὲ δάφνην Ἑλληνικήν, καὶ μὲ τὸ φωτεινὸν ἀκτινωτὸν τοῦ ἐνδυνάμωτορος, τὸ τίμιον ἔξ ίσου, ἀν μὴ καὶ τιμώτερον τοῦ σέλαος, ὅπερ ἐστεψε τοὺς μάρτυρας τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

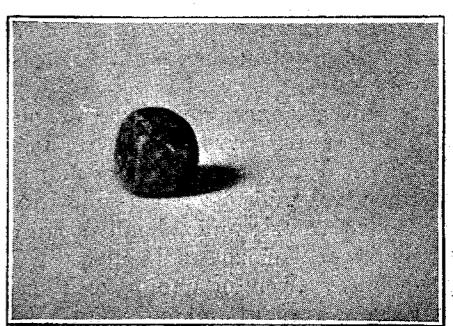
Ἄμφοτεραι αἱ στάθαι αὐταὶ, τὰ ἐθνικὰ ταῦτα καὶ πολύτιμα κειμήλια, εὐδίσκονται σήμερον εἰς χεῖρας τοῦ ταγματάρχου τοῦ Ηλιοβολικοῦ Ἀθανασίου Μπότσαρη, ἐγγόνου τοῦ Μάρκου, νιοῦ δὲ τοῦ Δημητρίου Μπότσαρη, τοῦ μόνου τοῦ Μάρκου νιοῦ, οὗτονος δὲ εἰκὼν ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ μηνονευτένιον φύλων τῶν «Παναθηναίων». Ή φιλοφροσύνη τοῦ ἀνδρὸς καθιστᾶ προστῆτη τὴν θέαν τῶν κειμηλίων τούτων τοῦ ἐνδόξου πάτρου του, ἀτινα εἰς τὸ παρουσιεύμενον μουσεῖον τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος κέκληται νὰ καταλάβωσι τὴν ἀριδόζουσαν ἐπιφανῆ θέσιν.

Οἱ ἀναγνώστης δὴ θεωρήσῃ ἐν τῇ παρατιθεμένῃ εἰκόνι καὶ σύνδεδρόν τινα τοπογραφίαν, σημεῖον λευκὸν ἔχουσαν ἐπὶ τὸν ἐδάφορος. Ή εἰκὼν παριστᾶ τὴν παρὰ τὸ Καρπενῆσιν θέσιν «Κεφαλόβρυσον», ἔνθα ἐπενεύθη δὴ Μάρκος, τὸ δὲ λευκὸν σημεῖον αὐτῆς τὴν θέσιν ἀκριβῶς, ἔνθα ἀνέδωκεν δὲ αἰμόδυντος ἡρως τὴν μεγάλην ψυχὴν του. Ή δῆμαρχος Καρπενητίου φιλοτίμως μεριμνήσας δὲ δήμαρχος, καὶ εὐγνωμόνως σκεψήσεις ὡς Ἑλληνοποιίας ἐπέχειρος, ἐφωτογράφησε τὴν θέσιν ταύτην, ἀπέστειλε δὲ τὸ φωτογράφημα πρὸς τὸν συνταγματάρχην Δ. Βότσαρην, νιὸν τοῦ Μάρκου, διὰ τὸ ἔντις ιδιογράφου σημειωμάτος προσαρτηθέντος κατώθεν τῆς εἰκόνος, ἐπέκοντος δὲ τόπον ἐπισήμου δηλώσεως. Τὸ σημείωμα ἔχει δὲ ἔξης: «Τῷ τοῦ ἀειμήντου ἡρως Μάρκου Μπότσαρη, συνταγματάρχῃ, τὸ ἀπεικόνισμα τόδε τῆς θέσεως Κεφαλόβρυσον Καρπενῆσι, ἐν φόντῳ πολύτιμον τοῦ ἡρως ἐρρευσεν αἷμα. Μνημῆς ἀδίοιν ἐνεκα προσφέρει δὲ δηνόματος τοῦ Δήμου δῆμαρχος Καρπενητῶν Γεώργιος Σ. Τσιτσάρας».

Ἄλλα ποῖαι εἰναι αἱ λεπτομέρειαι τῆς νυκτερινῆς ἔκεινης καὶ παρατάλους ἐφόδου, καθὼν δὴ ἐφονεύθη δὴ Μάρκος; Τὰς λεπτομερείας αὐτάς, εἰναι τῶν δποίων νομίζομεν διτὶ εἰναι ἀγνωστοι, παρέχει δὲ δημοσιεύμενη ἔκθεσις μετὰ φωτογραφήματος τοῦ γραφικοῦ

χαρακτῆρος τῆς ἐκθέσεως, περὶ τῆς νυκτερινῆς ταύτης συμπλοκῆς, καθ' ἥν δὲ οἱ Μάρκος κατεπόπωσε τὸν πασᾶν τῆς Σκόδρας. Τὸ πρωτότυπον τῆς ἐκθέσεως ταύτης εἰς τὸ ίδιαίτερον γραφεῖον τῆς συζύγου τοῦ συνταγματάρχου Δημητρίου Βότσαρη Χαροκλείας Βότσαρη, τῆς πρὸ τοῦ μποτιθανούσης, καὶ ὅπερ ἥ μετά τὸν θάνατον τῆς μητρὸς ἔφεννα τῆς οἰκογενείας ἡγανεν εἰς φῶς, εἰς μεῖζον δὲ καὶ ἀπλετον ἄγει σήμερον. Εὐλόγως ἥ ἐγνωσμένη μετριοφροσύνη τῆς οἰκογενείας δὲν ἀντέστη εἰς τὴν παραλλήλην τοῦ νά τυχῃ πλήρους δημοσιεύσεως ἥ ἐκθεσις αὕτη, θερμαὶ δὲ τὸν πόνον διεπέλανται κάριτες εἰς τοὺς νιοὺς καὶ τὰς θυγατρεῖς τῆς Χαροκλείας παρασχούσας μεδ' ὑποχρεωτικῆς εὐγενείας τὸ πρωτότυπον τῆς δημοσιεύσεως της.

Η συγκίνησις τοῦ ἀναγνώστου θὰ κορυφωθῇ ἀπὸ τῆς θέας στρογγύλου τινὸς μέλανος σώματος, παρατιθεμένου ἐν ἀπεικονίσματι ἐπίσης ἐνταῦθα. Καὶ δὴ συγκίνησις αὕτη θὰ ἐκχειλίσῃ καὶ δὲ ἐκραγῇ εἰς τὴν ἔγκυρον παιδικὴν πληροφοριαν, διτὶ τὸ στρογγύλον αὐτὸς σδάμα εἰναι φωτογράφημα τῆς σφαίρας τοῦ Τούρκου, τῆς φονευσάσης τὸν Μάρκον Μπότσαρην. Κάτοχος τοῦ κειμηλίου τούτου, δπερ, ἀπὸ ἔχθρικῆς προελεύσεως καὶ θυνατηφόρον εἰς τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ, εἰναι ὅμως πολύτιμον καὶ πολυσέβαστον διὰ τὴν ἐλληνικὴν ψυχήν, εἰναι δὲν ἐν Χαλκίδῃ κυρίων Τυπάλδου, σύζυγος τοῦ ἀποθανόντος ἐγκρίτου νομομαθούν, ἀνωτάτου δικαστικοῦ λειτουργοῦ τοῦ Κράτους καὶ δικαστικοῦ συμβούλου τοῦ Υπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, ἀνωτάτου δικαστικοῦ λειτουργοῦ τοῦ Κράτους καὶ δικαστικοῦ συμβούλου τοῦ Υπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν. Ή κυρία Τυπάλδου, ητὶς ζῆται εὐτυχῶς, καὶ ὑπὲρ τῆς ζωῆς τῆς δποίας εὐχόμενα πάντες, εἰναι θυγάτηρ τοῦ Κώστα Μπότσαρη, ἀδελφοῦ τοῦ Μάρκου, αὐτοῦ τούτου, δπις διεδέχθη ἀμέσως τὴν ἀριδηγίαν τοῦ στρατοπέδου τῶν Σουλιωτῶν μετὰ τὸν διέλθρον θάνατον τοῦ Μάρκου. Τὴν ἀνάληπτην τῆς δραχηγίας ταύτης μηνημονεύει καὶ δὲ δῆδε δημοσιεύμενη ἔκθεσις. Ή κυρία Τυπάλδου οὐδέποτε ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ καὶ δι' οἰαδήποτε ἀφορμὴν ἀποχωρίζεται τῆς σφαίρας ταύτης, ητὶς κατ' εὐσεβῆ ἔξιν ἀναρτᾶται πολλάκις ὡς «φιλακτό» ή δὲ ἀλεξίνοσος τίθεται εἰς τὸ προσκεφάλαιον τοῦ ἀσθενοῦ. Παρακληθεῖσα νά πέμψῃ αὐτὴν ἐνταῦθα, δπως φωτογραφηθῇ, ἡρήμη ηγητῶς καὶ κατηγορηματικῶς. Ή δόκοησεν δημοσιεύμενη

Η σφαῖδα δημοσιεύσεως τὸν Μάρκον Μπότσαρην, εὐδιοκμένη εἰς τὴν κατοχὴν τῆς κ. Τυπάλδου θυγατρού τοῦ στρατηγοῦ Κώστα Μπότσαρη.

πιστὸν καὶ αὐθεντικὸν φωτογράφημα τῆς σφαιρᾶς,
εἶναι δὲ τὸ φωτογράφημα αὐτὸ τοῦτο, ὅπερ δημο-
σιεύεται ἐνταῦθα.

Όπως διὰ τοὺς ἐπικούν· ἡρωας, οὗτῳ καὶ περὶ τὸ ὄντα τοῦ Μάρκου Μπότσαρη συνεπλέχθησαν θρῦλοι καὶ ἀφήγησις καὶ φῆμαι περὶ τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ τὴν ἀρετὴν, καὶ περὶ τὴν κατοχὴν τῶν ὅπλων τοῦ στρεφόμενοι. Όπως οἱ φανατικοὶ τῶν Χριστιανῶν ἀναζητοῦσι πανταχοῦ τὰ ιερὰ λείψανα τῶν μαρτύρων, οὗτῳ καὶ οἱ φανατικοί φιλοπατριδες ἀναζητοῦσι πανταχοῦ τὰ ἀντικείμενα καὶ τὰ ὅπλα τῶν Τουρκομάχων. Οἱ Μωαμεθανοὶ Ἀλβανοὶ ἐπελάσαντες ἐπὶ τὴν μαρτυρικὴν πόλιν τοῦ Μεσολογγίου μετὰ τὴν ἔξιαν ἔξιοδον τῆς ἡρωϊκωτάτης τῶν πόλεων, ὁδηγησάν ἐπὶ τὸν τάφον τοῦ Μάρκου Μπότσαρη ξητοῦντες νὰ ἀρράσωσι τὰ ὅπλα του, μὲ τὰ δόπια ἐνόμιζον ὅτι εἶχεν ὃ ἡρως ταφῆ καὶ ἀτίνα ἐνόμιζον ὅτι θὰ καθίστων ἀτρωτον καὶ ἀνδρείοτερον τὸν κάτοχον.

Ἄλλ' ὁ Μάρκος εἶχεν ἐνταφιασθῆ ἀπόλος, ἀφ' οὗ
ἔνοπλος κατετρόπωσε τοὺς Τούρκους, καὶ θάνατον
καὶ τὸν θάνατον, ἐὰν ἄνθρωπος ἦδυνατο νόσῳ παλαιστῇ
καὶ νάνησῃ τὸν θάνατον. Τότε φανατικός τις ἀτέ-

σπασεν ἔνα τῶν ὁδόντων τοῦ Μάρκου ὃς κτῆμα πολύτιμον, τὸ ἀναιματισθήτητον δὲ τοῦτο γεγονός ἐπιμαρτυρεῖται δι' ἐγγράφου βεβαιώσεως τοῦ ἐν Πάτραις τότε προξένου τῆς Μεγάλης Βρεττανίας Γκρίν, αὐτόπτου τῆς σκηνῆς. Οἱ μεγάλοι ἀνδρες καθαγιάζουσι καὶ τὰ ἀντικείμενα αὐτῶν. Καὶ ὁ μεταγενέστερος κόδιος, πλήρης σεβασμοῦ καὶ φανατισμοῦ θεμεῖτο καὶ εὐγένους, ἀνάζητει πανταχοῦ, καὶ ὅταν ἐπιτύχῃ, φυλάσσῃ εὐλαβῶς τὰ ἀντικείμενα, ὅτινα ἔχοριμο ποιήσαν ποτε οἱ μεγάλοι νεκροί.

Τοῦτ' αὐτὸ συνέβη καὶ μὲ δῖ, τι μετεχειδίσθη ἐν τῇ ζωῇ του ὁ Μάρκος. Οἱ μεταγενέστεροι ἀνεξήτησαν αὐτό, καὶ οἱ Μαντονοὶ τὸ ἀνένδον, τὸ διεφύλαξαν μὲ σέβας εἰς αἰώνιαν μνήμην εὐλαβῆ.

αὐτῶν, καὶ νὰ παρατείμψωμεν εἰς τὴν φιλοφροσύνην τῶν εὐγενῶν κατόχων, οὓς καὶ ὠνομάσαμεν καὶ οἵτινες εἰναὶ πιθανὸν ὅτι θὰ ἀναθέσωσιν ἡμέραν τινὰ τὰ κειμῆλια ταῦτα εἰς τὸ ἐθνολογικὸν μουσεῖον εἰς λατρείαν καὶ θέαν τοῦ Πανελλήνιου.

³Αθηναί Μάϊος 1909

Σ. Π.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΥ ΤΗΣ ΑΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΝ, ΣΤΑΛΕΙΣΑΙ ΕΙΣ ΣΑΛΑΜΙΝΑ ΤΗ^Η 19 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1823

Γ' Εκθεσις τῆς μάχης καθ' ἥν ἐφονεύθη ὁ Μᾶρκος Μπότσαρης

Αἱ εἰδῆσεις τὰς δοποίας χθὲς σᾶς ἐδώσαμεν Ἀγλαῖον καὶ σήμερον δεσποτικῶς βεβαιοῦσαι, δι τὸ ἀείμνηστος Μάρκου Μπότσαρης ἀπέθανε τῷ ὄντι εἰς τὸ στάδιον τῆς νίκης, πολεμῶν ἐνδόξως ὑπὲρ τῆς φιλεπίτης πατρίδος Ἑλλάδος. Ἔγινε δὲ ἡ μάχη, καθ' ἣν ἐφονεύθη ὁ ἥρως, καὶ τὸ σγέδιον αὐτῆς κατὰ τὸν ἀκόλουθον τοόπον

Τὴν 8 τοῦ ὑπερεμεσοῦντος Αὐγούστου ἐγένετο συνέλευσις εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ ἀειμνήστου, ἐν ᾧ συμπαρευρέθη ἀσθενῶν καὶ δι στρατηγὸς Γεώργιος Καραϊσκάκης, Ἀρχηγὸς τῶν Ἀγράφων, καὶ ἄλλοι Ἀρχηγοί τῶν πέριξ μερῶν. Ἐν αὐτῇ τῇ συνελεύσει ἐγγνωμοδότησεν ὁ ἀειμνηστος, καὶ ἡ γνώμη αὐτοῦ ἐνεκρίθη παμψηφεῖ ἐλάλησε δὲ ὡς ἀκολούθως:

« Ἀδελφοί! Οἱ ἔχθροι μας εἶναι καὶ πολυάριθμοι, καὶ καλῶς παρεσπειασμένοι, καὶ κάλλιστα τοποθετημένοι εἰς τὰς εὐφυχώρους πεδιάδας τῶν λιβαδίων τοῦ Καρπενησίου, εἶναι Σκοδράνοι καὶ Ἀλβανοί, οἵτινες συχνοτολεμοῦντες μαζύ μας, δὲν ἀγνοοῦσιν ὅλα τὰ στρατηγήματά μας: συστάδην νὰ τοὺς πολεμήσωμεν εἶναι ἀδύνατον καὶ πολλὰ ἐπικίνδυνον εἰς ἡμᾶς ἀληθινὰ καὶ αὐτοὶ εἶναι βάρβαροι Τούρκοι, καὶ ἡμεῖς Ἑλληνες, ἀπόγονοι δηλ. ἐκείνων οἱ δρυῖοι ποτὲ δὲν ἐπολέμησαν πρὸς τοὺς βαρβάρους πολλοὶ πρὸς δλίγονς. — Ἐνθυμηθῆτε τὸν Μαραθῶνα, ἐνθυμηθῆτε τὰς Θερμοπύλας, ἐνθυμηθῆτε τὸν μέ-

γαν Ἀλέξανδρον εἰς τὸν Γρανικὸν ποταμόν, εἰς τὴν Ἰσσόν, εἰς τὰ Ἀρβηλαῖς ἡ γνώμη μου λοιπὸν εἶναι νὰ πολεμήσωμεν τοὺς ἔχθρούς μας τούτην τὴν φροφὰν δι'^τ ἐνὸς τολμηροῦ καὶ ἀνηκούστου στρατηγήματος, ἥγουν νὰ ἐπιτέσωμεν διὰ υγιεός εἰς αὐτὸν ἀνετοίμους ὅντας καὶ ἀμερόμινους καὶ μὴ προσδοκῶντας τοιοῦτόν τι κίνημα παρ^τ ἥμιῶν καὶ οὕτως δινάμειδα νὰ ἐλπίσωμεν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ μας, καὶ τόσον εἴμαι εὔελπις εἰς τοῦτο, ὅστε ἔγὼ ἀναδέχομαι τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τούτου».

Προκριμείσης δὲ τῆς γνώμης τοῦ μακαρίτου, ἐγένετο ἡ διάταξις τοῦ στρατεύματας, ὃς ἀκολούθως: ἔτι ἡμέρας οὕσης ἐδιορίσθησαν διάφοροι ὁροχροὶ νὰ προκαταλάβωσι τὰ στενωπά θῆται ἐδύναντο νὰ διαφύγωσιν οἱ Τούρκοι ἐν ἄραι ἀνάγκης καὶ τούτων γενομένων ἐξελέξατο δὲ ἥρως Μάρκος ἐκτὸς τῶν περίπου 800 ἥρωών Σουλιωτῶν, ἄλλους περίπου 1200.

Ἐκ τῶν διαφόρων σωμάτων, ἔξ οὖν τούς μὲν ἄρησεν εἰς τὸ στρατόπεδον νὰ φυλάττωσι τὴν ἀποσκευὴν καὶ τὰ τουφέκια τῶν στρατιωτῶν, οἱ δῆποιοι ἐμελλον ἵψηρεις νὰ ἐπιτέσσασιν εἰς τοὺς ἔχθρούς, κατὰ τὸ ἀνήκουστον τοῦτο τόλμημα, τοὺς δὲ ἐτοποθέτησεν ὅθεν ἐδύνατο νὰ δῷμησῃ μέρος τῶν ἔχθρῶν κατὰ τοῦ στρατοπέδου, καὶ ἄλλους ἐδιόρισε νὰ σταθῶσι μεταξὺ τῆς ἀγέλης τῶν νευμομένων ζώων καὶ τῶν ἀνθρώπων,

καὶ τέλος τοὺς ἄλλους περίπου χιλίους ἐδιόρισε
νὰ συνακολουθήσωσιν αὐτόν, καὶ μ' ὅλον διοῦ
εἶχε καὶ πρότερον ἀκριβῇ πληροφορίαν τῆς θέ-
σεως τοῦ ἔχθρικοῦ στρατοπέδου, διὰ νὰ εἴναι
ὅμως βεβαιότερος, μήπως ἢ κατὰ συμβεβηκός
ἢ κατὰ προδοσίαν, τοῦ σκοποῦ τῶν ἡμετέρων,
συμβῇ καμμία μεταβολὴ ἢ ἀλλαγή, περὶ τὴν α'-
ῶραν τῆς νυκτὸς ἔστειλε μερικοὺς Σουλιώτας
εἰδήμονας τῶν τοιούτων, οἱ διοῖοι κατεσκόπευ-
σαν ἐκ νέου ὅλην τὴν θέσιν τῶν ἔχθρων, καὶ
στραφέντες ἐπληροφόρησαν τὰ αὐτά, τὰ διοῖα
καὶ πρότερον ἤξενον. Οὕτω λοιπὸν δύντων τῶν
πραγμάτων, μετὰ μίαν σύντομον προσευχῆν,
καὶ ὅρκον, ἢ νὰ ἀποθάνωσιν ὅλοι ὑπὲρ πατρί-
δος, ἢ νὰ νικήσωσιν, ὥρμησαν ἥρεμα περὶ μέσην
νύκτα, καὶ ἀ ἦτον διατεταγμένος ἔκαστος.

Σύνθημα δὲ τῆς ἐνάρξεως τῆς μάχης προσδιωρίσθη ὁ ἥκος τῆς σάλπιγγος, τὴν δπούαν ἔφερεν ὁ Ἰδιος μήν ἔμπιστευθεὶς εἰς κανένα, εἰς ἀποφυγὴν ἐνδεχομένης καταδρομῆς· ἥκησε τέλος πάντων ἡ σάλπιγξ, ἐν φί πλέον οἱ ἡμέτεροι ἡσαν προχωρημένοι εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἔχθρου στρατοπέδου καὶ ἀρχίσεν οὕτως ὁ πόλεμος μὲ τὰ ἔιφη σφαττομένων τῶν ἔχθρῶν καὶ κατατεινομένων ἀγεληδόν· καὶ ἐν τοσούτῳ οἱ ἐπ' αὐτῷ τοῦτο διώρυξαν τὸν ἔχθρον, καὶ ἵερατῶσι τὰ ἵδαι ἀπο-

Ο νέος στρατηγός γράφει δι την επιμέλεια των πατριών του, οι οποίοι έχουν αποδειχθεί στην πόλη την αρχή της πατριωτικής απόστασης. Οι πατριώτες της Αθήνας, οι οποίοι έχουν αποδειχθεί στην πόλη την αρχή της πατριωτικής απόστασης.

⁵⁵ Ἡ πατρὶς εὐγνωμονοῦσα, τιμᾷ καὶ τὴν σῆμερον τὸν ἥρωα Μᾶρκον καὶ ἐν καιρῷ θέλει ἀνεγείρει εἰς τὸν τόπον τῆς μάχης στήλην εἰς αἰώνιαν μνήμην ἀντοῦ τοῦ πιστοῦ της τέκνου.

Ἐδιοίκησις ἐδιόρισε νά γινη μηνμοσυνον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ εἰς λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἀποδανόντα.

h'indra d'his c'c'j'f'e t' his
magus, a coodwipidn o' magob hib l'az'w'ys, hui o'so'ic'r I'c'yan
o' id'os p'mi q'w'g'ind'g' f' u'ni'va, q'p' a'v'ay'nu' c'w'd'ez'g'el'is n'k'le'
d'ez'p'w'z' n'g'ne' h'ags' w'nl'or' n' h'az'w'ys, s'w'z' o'k'ic'r o' i'q'p'le'c'n
no'ar a'co'q'w'p'p'ro'f' z' lo' u'ni'po' lo' c'z'p'p'na'c' g'c'la'w'c'z'z'ap'
q'ou' id'os o'w'z'ye'os p'mi la' f'ids' o'k'ar'la'j'ie'nu' h'w' c'z'p'p'z' n'g'
u'nl'ale'p'p'z'p'w' c'j'z'nd'or'

‘Ο γραφικὸς χαρακτὴρ τῆς ἐκθέσεως

Ο ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΓΚΟΓΓΟΛ

(Ἐπὶ τῇ ἐκανονταετηρίδι ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του,

Ο Γκογγόλ δή το Μικρο - Ρώσσος, τέκνον Κοζάκων. Παρεχομένη εἰς ὁώσσους ἀναγνώστας ἡ ἀπλῆ αὐτὴ πληροφορία δὲν ἔχει ἀνάγκη σχολίων· διαφωτίζει δ, τι πλέον ἵδιάζον ἔχει ἐάνθρωπος, διαγράφει ἐκ τῶν προτέρων τὸ προέχον γνώσιμα, τὸ δποῖον θὰ ἔξαρωμεν εἰς τὸν χαρακτῆρα του καὶ εἰς τὸ ἔργον του μίαν σατυρικὴν εὐδυμίαν, ἡ δποία κρύπτει δχι δλίγην μελαγχολίαν. Διὰ νὰ ἐννοήσῃ κανεὶς τὸν σιγγοαφέα αὐτὸν πρέπει νὰ γνωρίσῃ τὴν γῆν, ἡ δποία τὸν παρήγαγεν ὡς φυσικὸν καρπόν της. Ἡ γῆ αὐτῆ, — ἡ Οὐκρανία, ἡ μεθόριος — είνε τόπος διαιφιλονικούμενος ἀπὸ τὰς ἐπιδράσεις τοῦ ἀκροτάτου Βορρᾶ καὶ τῆς ἀκροτάτης Μεσημβρίας. Ἐπί τινας μῆνας δ μέγας μάγος Ἡλιος διαλύει τὴν μελαγχολίαν μαζί με τὰς χιόνας, κατεργάζεται πνεύματα φλογερώτερα καὶ δξύτερα, ἀνέλκει ἀπὸ τὴν ψυχὴν δλην τὴν ἐν αὐτῇ εὐδυμίαν, κάποιαν θερμότητα, ἡ δποία ἀναθρώσκει εἰς τὰ κείλη εἰς γέλωτας θορυβώδεις.

“Η Μικρὰ Ρωσσία διετέλεσεν υπὸ τὸν ξυγγένειαν τοῦ Τούρκου καὶ διετήρησε πολλὰ ἀνατολικὰ χαρακτηριστικά. Ἐπειτα ἡ Πολωνία τὴν παρεῖσαν εἰς τὴν ταραχώδη τροχιάν της. Τέλος συμμαχικοὶ σύνδεσμοι τῶν κοζάκων προσέδωσαν εἰς αὐτὴν ψυχὴν δημοκρατικήν· ἀπὸ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν χρονολογοῦνται αἱ προσφιλέστεραι εἰς τὸ Μικρό-Ρῶσσον παραδόσεις, τὸ φιλελένθερον καὶ τὸ φιλοτολμον, τὸ δποῖον ἐνυπάρχει καταβάθμος εἰς τὸν χαρακτῆρα του. Εἶνε γνωστὸν τὴσαν οἱ Κοζάκοι Ζαπορόγοι. Ἡσαν ἐν τάγματι χριστιανικοῦ ἐπποτισμοῦ, στρατολογούμενον ἀπὸ ληστὰς καὶ φυγάδας γαιοδούλους, τὸ δποῖον διετέλει εἰς διηνεκῆ πόλεμον κατὰ πάντων, ἄνετον ἄλλων νόμων πλὴν τῶν τῆς σπάθης. Εἰς τὰς οἰκογενείας αἱ δποῖαι κατάγονται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ αὐτὴν τὴν πηγὴν, — καὶ ἀπὸ αὐτὰς ἡτο ὡς οἰκογένεια τοῦ Γκογγόλ, — ἐπανευρίσκει κανεὶς τὰς κληρονομικὰς ἔξεγέρσεις, τὰ νομαδικὰ ἔμφυτα, τὴν κλίσιν πρὸς τὰς περιπτετείας καὶ πρὸς τὸ θαυμάσιον καὶ ὑπερφυσικόν.

Ἐρωτεῖτε νὰ σημειώσωμεν τὰ πολύπλοκα στοιχεῖα τοῦ ἡμιμετρικοῦ αὐτοῦ πνεύματος, τὸ δόποιον εἶνε εὐθυμότερον, δξύτερον καὶ ἐλευθερώτερον ἀπὸ τὸ τοῦ Μεγαλο-Ρώσου ὁ συγγραφεὺς περὶ οὐν ὁ λόγος θὰ τὸ κάμη νὰ φριαμβεύσῃ ἐν τῇ φιλολογίᾳ τῆς ἐποχῆς, θὰ τὸ δάντιπροσωπεύσῃ μὲ τόσον περισσοτέραν ἀκρίβειαν, ὅσον ἴσχυρότερα ἔχεται ἡ καιρδία του τῆς γενετείρας. Εἰσδύνει εἰς ταύτην δι’ ὅλων της τῶν διζῶν τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ ἔργου τοῦ Γκογγὸλ δὲν εἶνε παρὰ ὁ θρῦλος τῆς ζωῆς τῆς Οὐκρανίας.

‘Ο Νικόλαος Βασιλίεβιτς ἐγεννήθη τῷ 1809 εἰς τὸ κέντρον τῆς ἀρχαίας κοζακικῆς χώρας. Ὁ πρῶτος του παιδαγωγὸς ὑπῆρξεν ὁ πάππος του, ὁ δούτος εἶχε κάπιον μικρὸν ἀξίωμα μεταξὺ τῶν Ζαπορόγων. Ὁ παῖς ἐβαυακαλίσθη ἀπὸ τὰς ἀφηγήσεις τοῦ πάππου, τοῦ ἐπιζώντος αὐτοῦ τῶν ἡρωϊκῶν ἐποχῶν, ὁ δούτος ἦτο ἀνεξάντητος ἐπὶ τῶν μεγάλων πολέμων τῆς Πολωνίας. Ἡ νεαρὰ φαντασία ἐπληρώθη ἀπὸ τὰς ἰστορίας αὐτάς, τραγῳδίας στρατιωτικᾶς καὶ μυθεύματα ἀγροτικά: “Ο, τι ὁ πάππος ἀφηγεῖτο, ὁ παῖς τὸ ἐμάνθανεν ὑπὸ ἄλλην μορφὴν ἀκροωμένος τοὺς κοβζάρους, τοὺς λαϊκοὺς αὐτοὺς ὅσιψῳδούς, οἵ δοποῖοι εἶνε οἱ ἀσιδοὶ τῆς οὐκρανίου ἐποποίιας. Τὰ πάντα εἰς τὸ περιέχον ἔκεινο ὅμιλουν εἰς αὐτὸν περὶ μιᾶς ἐποχῆς μυθικῆς εἰς τὴν παρακμήν της, περὶ ποιήσεως ἀρχεγόνου ἀκόμη ζώσης εἰς τὰ ἥθη. “Οταν δὲ καλλιτέχνης θὰ συγκεντρώσῃ δι’ ἡμᾶς τὴν ποίησιν αὐτήν, ή δοποία αἰωρεῖται εἰς τὴν παρ’ αὐτοῦ ἀναπνεομένην ἀτμόσφαιραν, θὰ μαντεύσωμεν δτὶ διῆλθεν αὕτη διὰ δύο προισμάτων· διὰ τοῦ πρίσματος τοῦ γήρατος, τὸ δοποῖον ἐνθυμεῖται νοσταλγικῶς ὅσα ἀφηγεῖται· διὰ τοῦ πρίσματος τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ή δοποία φαντάζεται μὲ θάμβος ὅσα ἀκούει.

Αὕτη, φαίνεται, ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἐκπαίδευσις, ἡ καὶ ὀφελιμωτέρα, τοῦ νέου Γκογγόλ. Εἴς τὸ γυμνάσιον τῆς Νιεζίν βραδύτερον ὑπῆρξεν ἔλεεινὸς μαθητής. 'Αλλ' ἀν̄ ἡ γυμνασιακὴ ἐκπαίδευσις ἀρῆκεν εἰς αὐτὸν ἔλειψεις, ἐφρόντισεν δὲ τὸν κατόπιν περὶ τῆς ἀναπληρώσεως τῶν δλοὶ οἱ σύγχρονοί του μαρτυροῦσι περὶ τῶν εὑρυτάτων ἀναγνώσεών του, περὶ τῆς βαθείας παρ' αὐτοῦ γνώσεως τῶν φιλολογιῶν τῆς Ἐσπερίας. Τῷ 1829 ἀπῆλθεν εἰς Πετρούπολιν πρὸς εὑρεσιν θέσεως δημοσίας εἰκοσαετῆς, ἐλαφρὸς τὸ βαλλάντιον, πλούσιος εἰς χιμαίρας, εἰσῆλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ὡς οἱ πρόγονοί του οἱ Ζαπορόγοι εἰς τὰς δοριαλάτους πόλεις, πεπεισμένος δτὶ ἥσκει νὰ ἔκτεινῃ τὴν χεῖρα μὲ τόλμην διὰ νὰ συλλάβῃ κάθε εὐτυχίαν. Δὲν ἐβράδυνε νὰ διδαχθῇ δτὶ ἡ μεγαλόπολις ἦτο ἔρημος περισσότερον ἀδυσώπητος ἀπὸ τὴν γενέθλιον στέππαν. Μετὰ πολλὰ διαβήματα ἐπέτυχε μετρίαν τινὰ θέσιν εἰς ἐν ἀπὸ τὰ Ὑπουργεῖα. Δὲν παρέμεινεν εἰς αὐτὴν ἡ ἐν μόνον ἔτοι, ἀλλὰ τὸ ἔτος αὐτὸ ήσκησε κρισιμωτάτην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ πνεύματός του. 'Ενῳ ἀντέγραψε τὸν πεζὸν λόγον τοῦ προϊσταμένου του, ἡ ἀθλιότης τῆς ὁδωσικῆς γραφειοκρατίας διήρχετο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. 'Απανδήσας μετ' οὐ πολὺ ἐπεδόθη εἰς ἄλλα

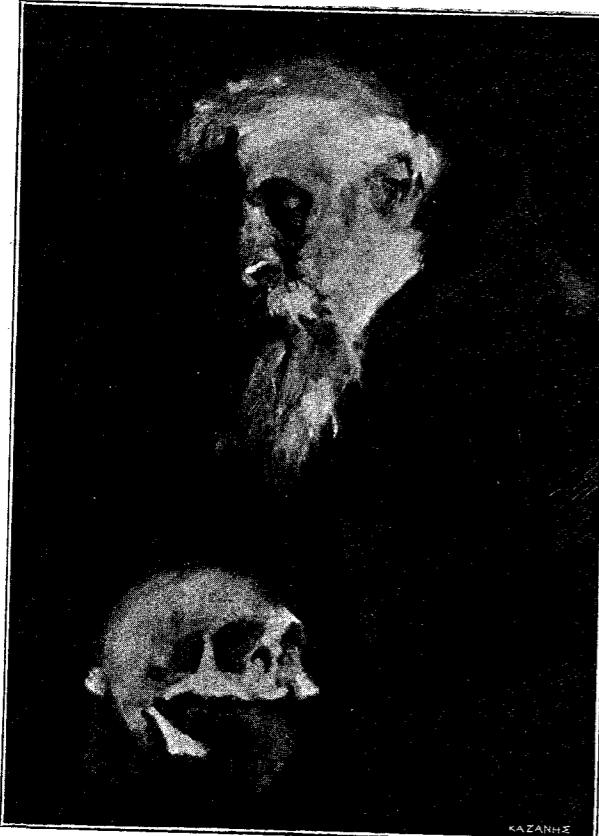
ἐπαγγέλματα: «ἐνόμιζεν δτι ἐκέπητο μέγα ὑποκριτικὸν τάλαντον· ἔκριθη δμως δτι δὲν είχεν ἀρκετὰ ἴσχυρὰν φωνήν· ἔγένετο τότε παιδαγωγός: ἀνευ δμως μεγάλης ἐπιτυχίας· καθηγητῆς τῆς Ἰστορίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἀλλὰ μετ' ἀπολύτου ἀποτυχίας. Ἐπειτα ἀπὸ τόσα νανάγια δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ φθάσῃ εἰς τὴν φιλολογίαν. Δειλά τινα δοκίμια, ἀνωνύμως δημοσιευόμενα εἰς ἐφημερίδας, παρέσχον εἰς τὸν νεανίαν μερικὰς γνωριμίας. Ὁ Ποῦνκιν ὁ δποίος τὸν ἐδέχθη ἐγκαρδιώτατα καὶ τοῦ δποίου παρέμεινε πάντοτε ὁ περισσότερον εὐνοούμενος συγγραφεὺς ἀπὸ δλους ἐκείνους εἰς τὴν εὐδοκιμησιν τῶν δποίων συνέβαλε μὲ τὴν ἐγκαρδιότητά του αὐτήν, τὸν προέτρεψε κατ' ἀρχὰς νὰ πραγματευθῇ σκηνὰς εἰλημμένας ἀπὸ τὴν ἐθνικὴν Ἰστορίαν καὶ τὰ λαϊκὰ ἥθη. Ὁ Γκογγόλ ήκολούθησε τὴν συμβουλήν καὶ ἐνθυμούμενος δλα δσα ἡκουσεν εἰς τὰ παιδικά του χρόνια ἔγραψε τὰ «Νυκτέρια τοῦ Χωριοῦ».

διοικητικοῦ μινωταύρου. Ὁ «Ἀναθεωρητῆς» ἦτο τὸ δεύτερον, διότι ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ πραγματικῶς δὲν ὑπάρχει ἢ ἐν μόνον πρόσωπον, ἀφροδιμένη ἔννοια διαφράστης παροῦσα εἰς τοὺς δφθαλμούς μας ἐπὶ τοῦ προσκηνίου — ἡ διοικητικὴ ὑπηρεσία τῆς Ρωσσίας, τῆς δποίας ἀποκαλύπτεται τὸ ἐπονείδιστον ἔλκος, ἡ δωροληπτία καὶ ἡ ἀνθαρεσία. Τὸ ἐκπληκτικότερον εἰς τὴν κωμῳδίαν αὐτὴν είνε δτι ἐπαίχθη, ἀφρού σήμερον ἀμφιβάλλει κανεὶς δν ἡ ὁμοσικὴ λογοκρισία θὰ ἐπέτρεπε τοιάυτας ἐπιμέσεις. Ἐντυχώς, δ τολμηρὸς σατυρικὸς ἔσχε τὸν ἕδιον αὐτοκράτορα ὡς λογοκριτήν. Ὁ Τσάρος ἀνέγνωσε τὸ χειρόγραφον κομισθὲν εἰς αὐτὸν ὑπὸ κάποιας φίλης ἐγέλασε πολὺ καὶ διέταξε τοὺς ἥθοποιοὺς του νὰ παιᾶσυν τὴν παρῳδίαν τῶν ὑπαλλήλων του. Τὴν ἐσπέραν τῆς παραστάσεως προσελθὼν ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θεωρείου τὸ σύνθημα τῶν χειροκροτημάτων.

Τὸ ἔτος 1836 ὑπῆρξε κρίσιμον διὰ τὸν Γκογ-

Τὰ «Νυκτέρια εἰς ἐν χωρὶς πλήσιον εἰς τὴν Δικάγκα», εἶνε δῆλη ἡ παιδικὴ ἥλικία τοῦ νεαροῦ συγγραφέως, δῆλη ἡ ἀνάμνησις καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν γῆν τῆς Οὐκρανίας, ἐκχνιονομένη ἀπὸ τὴν καρδίαν του εἰς ἐν βιβλίον. Δύο στοιχεῖα ἀρκετὰ ἀντιφατικὰ συνενοῦνται εἰς τὰς διηγήσεις αὐτάς: ἡ ἐνθυμία καὶ τὸ φανταστικὸν καὶ ὑπερφυσικόν. Ἡ ἐκ τοῦ βιβλίου ἐντύπωσις ὑπῆρχε μεγίστῃ εἴχεν ἐπὶ πλέον τοῦτο τὴν ἀρετὴν ὅτι ἀπεκάλυπτεν ἔσχατιὰν τῆς Ρωσίας ἄγνωστον. Ὁ Γκογγὸλ τενεγνωρίσθη πάραυτα ὡς μέγας συγγραφέυς. Ὁ Πούσκιν, τοῦ δοπούν ἡ αἰνιδρία ψυχὴ ἥγαπα πρὸ πάντων τὴν εὐθυμίαν, ἔξεθεισε τὸ ἔργον τὸ δοπούν τὸν ἔφαμδοντε. Τῷ 1834 δι συγγραφέὺς παρέσχε μίαν συνέχειαν τῶν «Νυκτεριῶν» ὑπὸ τὸν τίτλον: «Ἀφηγήσεις τοῦ Μιργορόδ». Καὶ ἔξωφλησεν οὕτω πλέον μὲ τὸν ὁμαντισμόν. Τὸ κυριώτερον ἔργον τῆς συλλογῆς αὐτῆς, ἔκεινο τὸ δοπούν τὸν κατέστησε διάσημον, εἶνε δὲ «Ταράς Μπούλμπα». Ὁ «Ταράς» εἶνε ποίημα ἐπικὸν εἰς πεζόν, τὸ ποίημα τῆς παλαιᾶς κοιζακῆς ζωῆς.

Τελειώνομεν οὕτω μὲ τὴν ἀμφίβολον περίοδον, κατὰ τὴν δόπιαν δὲ Γκογγὸλ ἀνεξῆτε τρόπον τινὰ ἔσωτόν. Τῷ 1835, δὲ Νικόλαος Βασσιλιέβιτς παρηγήθη τοῦ καθηγητικοῦ ἀξιώματος. «'Ιδοὺ ἐγὼ καὶ πάλιν ἐλεύθερος Κοζάκος», γράφει κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτήν. Εἶνε ἡ ἐποχὴ τῆς μεγαλειτέρας του φιλολογικῆς ἐνεργητικότητος. Συγγράφει ταυτοχρόνως διηγήματα, κωμῳδίας, δοκίμια ἐμπνεύσεως ποικιλωτάτης. Δημοσιεύει τὸν «*Πέπλον*», δίδει εἰς τὸ θέατρον τὸν «*Revisor*.» Ὁ *Πέπλος* εἶνε ἡ ἀνάμνησις καὶ ἡ ἐκδίκησις τῶν καταναγκαστικῶν ἔργων ἐνὸς ἔτους, τὸ δόπιον διῆλθεν δὲ Γκογγὸλ εἰς τὰ δημόσια γραφεῖα, τὸ πρῶτον κτύπημα τὸ καταφερόμενον κατὰ τοῦ Φιλοτείας λεγοντος λεξιορθοκας τῆς νεοερχομένης παθήσεως, ἡ δοπιά ἐπιπλεγμένη μὲ ὑποχονδρίαν ἔμειλε νὰ ὑποσκάψῃ τὸν δργανισμόν του. Βασανιζόμενος ἀπὸ τὸ δρμέμφιτον τῆς μεταναστεύσεως ἀπεφάσισε ν' ἀναχωρήσῃ ἢ, καθὼς ἔλεγε, «νὰ φύγῃ». Ἡ φυγὴ ὑπῆρξε συβαρά δὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του ἢ κατὰ μακρινὰ διαλείμματα, καὶ τέλος διὰ νὰ σύρῃ ἐν αὐτῇ τὰ τελευταῖα του ἔτη. Ισχυρίζετο, ὃς ἔπραξε βραδύτερον δὲ Τουργγενέφ, ὅτι δὲν ἔβλεπε καλῶς τὸν τόπον, δὲ δοποῖς ἥτο τὸ ἀντικείμενον τῶν μελετῶν του, ἢ δταν ἀπεμακρύνετο ἀπ' αὐτοῦ. Ὁ περιηγητής διέτρεξε διαφόρους χώρας τῆς Εύρωπης, ἔπειτα ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ρώμην. Ὁ πρόσφυξ ἀπεκόμιζεν ἐκ Ρωσίας τὴν

ΣΠΟΥΔΗ, Κ. ΒΙΚΑΤΟΥ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΖΑΠΠΕΙΟΥ
Φωτ. Ξάνθοπούλου

Ιδέαν τοῦ ὑπερτάτου βιβλίου, τοῦ οὐσιώδους, εἰς τὸ δόποιον «θὰ τὰ ἔλεγεν ὅλα».

Τὸ ἔπος τῶν «Νεκρῶν Ψυχῶν» ἐπρόκειτο νὰ ἔχῃ τρία μέρη. Τὸ πρῶτον μέρος ἐδημοσιεύθη τῷ 1842· τὸ δεύτερον ἡμιτελὲς καὶ ἀκατέργαστον, καὶ ἀπὸ τὸν συγγραφέα εἰς στιγμὴν ἀπελπισίας, ἐτυπώθη μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἀπὸ ἀντίγραφον, τὸ δόποιον ἐσώθη ἀπὸ τὸ πῦρ. «Οσον διὰ τὸ τρίτον, διηποτῆς τὸ δινειροπολεῖ λίθινην πλάκα, ἥ δόποια φέρει τὸ δόνομά του εἰς ἓν νεκροταφεῖον τῆς Μόσχας.

Δὲν ἡμπορῶ νὰ σκεφθῶ ν' ἀναφέρω ἐνταῦθα τοὺς ἀναριθμήτους τύπους, τοὺς δόποιους ἐν τῷ ἔργῳ αὐτῷ ἐδημοσιύργησεν ὁ Γκογγόλ πλήθος προσανατάνον ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ ὄριζοντος, καὶ τοῦ δόποιον ἐκάστη μορφὴ χαράσσεται εἰς τὴν μνήμην μας διὰ χαρακτηριστικῶν καὶ κινήσεων πρωτοτύπων. Κάτι τὸ γελοιογραφικὸν ἔξαγγελει ἐντονώτερον τὸ περίγραμμα: ἐν τούτοις εἶνε τοῦτο πραγματικὸν καὶ ζωντανόν. Η 'Ρωσία ἀνίσταται ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου ὡς ὁ λαὸς εἰς ἕνα πίνακα τοῦ Καλλό. Ἀλλ' ὁ περιεργό-

τερος ὅλων τῶν τύπων, ὁ κοπιωδέστερον λελογισμένος, εἶνε ὁ ἥρως τοῦ ποιήματος. Ο Τσιτσικόφ δὲν εἶνε χυδαιὸς κλέπτης εἶνε Ζιλ Μπλάς σοβαρὸς καὶ ἀνευ πνεύματος. Ο ἀνθρωπάριος αὐτὸς ἐγενήθη ὑπὸ κακὸν ἀστέρα, «Ἡ ζωή τὸν ἐκύτταζεν, ἀπὸ τὴν ἀρχήν, δι' ἐνὸς παραθύρου χιονοφορτωμένου». Υπάλληλος ἀποτεμφθεὶς ἀπὸ κάποιον γραφεῖον, ἐκμεταλλεύεται τὸ ενδημά του, τοῦ δόποιον δὲν φαίνεται αἰσθανόμενος τὴν ἀνθημικότητα κατὰ βάθος δὲν ἀδικεῖ κανένα, σκοπεύει πράγματιν ἀποθάνητη τίμιος ἀνθρωπός ἀκρβῆς καὶ ἀνεπίληπτος εἰς ὅλα, εἶνε ἀνευ τινὸς σημασίας καὶ ἀνευ ἐνεργητικότητος δταν τὸν ἀποστῆτα κανεὶς ἀπὸ τὴν ἐπιχείρησίν του τῶν νεκρῶν ψιχῶν. Η σωματικὴ περιγραφὴ τοῦ ἥρωος εἶνε ἀπλῶς ἀρνητική τίτοτε παρ' αὐτῷ τὸ δόποιον νὰ μὴ εἶνε σύνηθες καὶ ἀστριστον. «Ἐνας κύριος, οὔτε ὠδαῖος, οὔτε ἀσχημός, ὅχι παραπολὺ παχύς, οὔτε παραπολὺ ἰσχνός» δὲν ἡμποροῦσε κανεὶς νὰ εἴπῃ δτι ἥτο γέρων, ἀλλὰ δὲν ἥτο πλέον καὶ νέος...». Καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ἀνάλογα. Ο Γκογγόλ ἀγωνίζεται νὰ εὑρύνῃ τὸν τόπον διὰ νὰ περιλάβῃ εἰς αὐτὸν σειρὰν πολυαριθμοτέραν ἀτόμων καὶ μαντεύομεν μετ' οὐ πολὺ τὴν πρόθεσιν τοῦ συγγραφέως. Ο Τσιτσικόφ δέον νὰ ἔχῃ δσφ τὸ δυνατὸν δλιγωτέραν προσωπικότητα, διότι διηγημάτων δὲν θέλει νὰ μᾶς παρουσιάσῃ τούτον ἥ ἐκείνον τὸν ἀνθρωπὸν ἀλλὰ εἰκόνα περιληπτικήν, τὸν 'Ρωσσον τὸν ἀνεύθυνον διὰ τὴν κατάπτωσίν του.

Ἐκεῖνο τὸ δόποιον θὰ ἥθελα νὰ ὑποδείξω ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτῷ, εἶνε δτι εἶνε τοῦτο ἥ δεξαμενὴ τῆς συγχρόνου φιλολογίας, ἥ κυρία πηγὴ ἐν τῇ δόποιᾳ ἔχουσιν ἥδη ἀποκρυπταλλωθῆ ὅλαι αἱ ἐπίνοιαι τοῦ μέλλοντος. Ταμείον χαρακτήρων καὶ ταμείον ἰδεῶν.

Τὰ μεγάλα δεύματα τὰ δόποια μέλλουν νὰ γονιμοποιήσουν τὸ δωσικὸν πνεῦμα πηγάδουν ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ μεγάλου μύστου.

Δὲν θ' ἀσχοληθῶ ἥ μὲ τὸ κυριωτέρον ἐκ τῶν δεύμάτων αὐτῶν, ἔκεινο τὸ δόποιον προσδίδει εἰς τὴν σλαυικὴν φιλολογίαν τὴν ἴδιαιτέραν τῆς μορφὴν καὶ τὴν ὑψίστην αὐτῆς ἡθικὴν ἀξίαν. Ἐνδρίσκομεν, εἰς πλειστα δσα μέρη τῶν «Νεκρῶν Ψυχῶν», παλλόμενα ὑπὸ τοὺς σαρκασμοὺς τοῦ σατυρικοῦ, τὸ αἴσθημα ἔκεινο τῆς εὐαγγελικῆς ἀδελφότητος, τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς ἀδυνάτους καὶ τοῦ ἐλέου πρὸς τοὺς πάσχοντας τὸ δόποιον θὰ ἐμψυχώσῃ δλόκληρον τὸ ἔργον ἐνὸς Δοστοϊέφσκου — Οταν τὸ πρῶτον μέρος τῶν «Νεκρῶν Ψυχῶν» ἐδημοσιεύθη τῷ 1842, κραυγὴ καταπλήξεως ἐπικριτούμησε παρὰ τοῖς λοιποῖς. Τοιαύτη λοιπὸν ἥτο ἥ πατρίς. Ἀντρον ἀλιτηρίων, ἥλιθίων καὶ ἀθλίων, χωρὶς καμίαν παρήγορον ἔξαιρεσιν! Μία

περιλάλητος ὁῆσις τοῦ Πούσκιν εἶχεν ἥδη προειδοποιήσῃ τὸν συγγραφέα. «Ἐδιάβαζα εἰς αὐτὸν τὰ πρῶτα κεφάλαια τοῦ βιβλίου μου. Ἡτοιμάζετο νὰ γελάσῃ, καθὼς πάντοτε ὅταν ἥκουε κάτι ideoκόν μου. Ἄλλα τὸν εἶδα νὰ γίνεται σύννοντος τὸ πρόσωπόν του ἐσκυθρώπασε βαθμηδόν. Ὁταν ἐτελείωσα, ἀνέκραξε καταβεβλημένος. — Θεέ μου! τί θλιβερὰ ποὺ εἶνε ἥ 'Ρωσία μας!»

Ο καθεὶς ἐπανέλαβε τὸ ἐπιφώνημα τοῦ ποιητοῦ. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας ἥρηνθησαν ν' ἀναγνωρίσουν τὸν ἔαυτόν των εἰς τὰς μελανάς των προσωπογραφίας κατηγόρησαν τὸν συγγραφέα δτι τοὺς εἶδε διὰ μέσου τοῦ χόλου του, τὸν ἔχαρακτήρισαν ὡς συκοφάντην καὶ ὡς ἀποστάτην. Ἀντέτασσον εἰς αὐτόν, δεδικαιολογημένως, δτι παρὰ τὰ ἥθη τῆς δουλείας καὶ τῆς διοικητικῆς διαφθορᾶς δὲν ἔλειπον αἱ χρησταὶ καρδίαι καὶ οἱ τίμιοι ἀνθρωποι εἰς τὸ κράτος τοῦ Νικολάου. Ο δυστυχῆς Γκογγόλ ἐνόησεν δτι εἶχε κτυπήση παραπολὺ δυνατά. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς δὲν παύει δημοσιεύσων ἀνοικτὰς ἐπιστολάς, ἔξηγήσεις, προλόγους: ἔξορκίζει τοὺς ἀναγνώστας του ν' ἀναμείνουν διὰ νὰ τὸν κρίνουν τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ποιήματός του, τὴν ἀντίθεσιν τοῦ φωτός πρὸς τὸν ζόφον τῆς ἀρχῆς.

Ο Γκογγόλ ἐπανῆλθεν ἐκ 'Ρώμης περὶ τὰ 1846. Ο καταβιβρώσκων αὐτὸν πυρετός καθί-

στα πᾶσαν ἔργασίαν ἀδύνατον. Τότε ἔκανεν ὅλα τὰ βιβλία του. Η θριαμβευτικὴ πίστις τὸν ἀπερρόφησε μετ' οὖν πολὺ ὅλον. Ἐπειθύμει νὰ μεταβῇ ὡς προσκυνητὴς εἰς τοὺς Αγίους Τόπους καὶ διὰ νὰ ἔξενθη τὰ πρὸς τοῦτο χρηματικὰ μέσα ἐδημοσίευσε τὰς «Ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς Φίλους μου». Ὁταν ἐπανῆλθεν εἰς Μόσχαν, ἐφιλοξενεῖτο εἰς οἰκίας φίλων. Ἀπὸ τοῦ 1844 εἶχε παραχωρήσει τὰ ἐκ τῶν ἔργων του κέρδη ὑπὲρ τῶν πτωχῶν σπουδαστῶν. Οι φιλοξενοῦντες αὐτὸν τὸν ἔβλεπον προσερχόμενον μ' ἔνα μικρὸν σάκκον γεμάτον ἀπὸ ὅρθρα ἐφημερίδων, ἀπὸ ἐπικρίσεις καὶ λιβέλλους κατ' αὐτοῦ τὸ φροτίον αὐτὸν τῆς δόξης καὶ τῆς πικρίας ἥτο ἡ μόνη του περιουσία. Εν ἥλικια τριάκοντα τριῶν ἔτῶν, μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν 'Νεκρῶν Ψυχῶν» αἱ παραγωγικαὶ δυνάμεις ἥσαν ἥδη κατεστραμμέναι παρὰ τῷ Νικολάῳ Βασιλείβιτς. Εἰς ἥλικιαν τεσσαράκοντα τριῶν, ἐσβέσθη οὗτος ἐντελῶς τὴν 21 Φεβρουαρίου 1852.

Τὸ γεγονός δὲν ἔκαμε καμίαν αἴσθησιν. Η αὐτοκρατορικὴ εύνοια εἶχε λησμονήσει τὸν φιλόλογον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ 1848, ὅλοι οἱ φιλόλογοι ἥσαν ὑπόπτοι.

Ἐκακίσθη ὁ διοικητὴς τῆς Μόσχας, ὁ δόποιος ἥρκολούνθησε τὸ φέρετρον περιβεβλημένος ὅλα αὐτοῦ τὰ διάσημα. Ο Τουργγενέφ ἔξωρίσθη εἰς τὰς γαίας του, τιμωρούμενος οὕτω διὰ μίαν ἐπιστολήν του, ἐν ᾧ διαπέρασε τὸν ποιητή της διαφθορᾶς μέγας ἀνήρ.

[Μετάφρ. Χ. Θ. Δ.]

E. MELCHIOR DE VOGÜÉ
Μέλος τῆς Γαλλικῆς Ακαδημίας

ΑΠΟ ΤΑ ΔΩΚΙΜΙΑ ΤΟΥ ΕΜΕΡΣΩΝ—ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΙΣ*

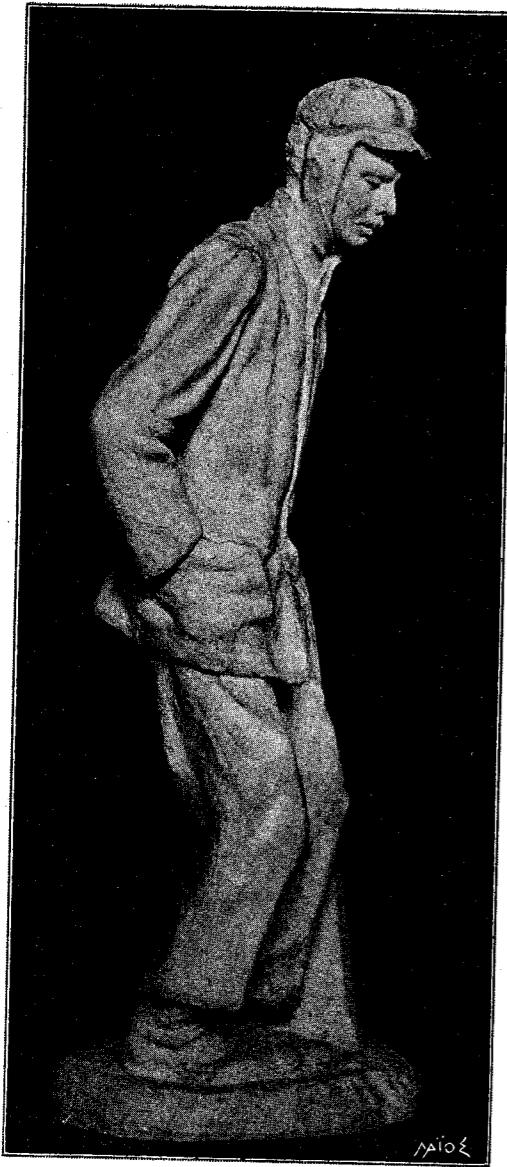
1841

Ο λα τὰ πράγματα εἶνε διπλᾶ, ἐν ἀνθ' ἐνός. — Ο σὺ μισεῖς ἔτεροφ μὴ ποιήσῃς. — Οφθαλμὸν ἀντὶ ὄφθαλμοῦ, ὀδόντα ἀντὶ ὄδόντος, αἷμα ἀντὶ αἵματος, ἀγάπην ἀντὶ ἀγάπης. — Δόσει διὰ λάβης. — Οποιος ποτίζει τὸν διψῶντα, θὰ ποτισθῇ καὶ ὁ ἴδιος. — Τί ζητεῖς; ήρωτησεν δ. Θεός. Πλήρωσε καὶ πάρε. — Οποιος δὲν κινδυνεύει τίποτε, δὲν κερδίζει. — Θὰ πληρωθῆς ἀριθμῶς ἔκεινο ποὺ εἰργάσθη, τίποτε περισσότερον δηλαδή. — Οποιος δὲν ἐργάζεται, δὲν πρέπει καὶ νὰ τρώγῃ. — Λάκκον ὥρυξε καὶ ἀνέσκαψεν αὐτὸν καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βόνδρον δην εἰργάστω. — Αἱ βλασφημίαι πέφτουν στὸ κεφάλι ἔκεινον ποὺ τὰς ξεστομίζει. — Εὰν περάσῃς τὸν λαιμὸν ἐνὸς δούλου ἀπὸ τὴν ὅλην

ἄλλο ἀκρον της θὰ τυλιχθῇ γύρω ἀπὸ τὸν ἴδιον σον. — Η κακὴ συμβουλὴ ἀτιμάζει τὸν σύμβουλον. — Ο διάβολος εἶνε γάιδαρος. — Ετσι είνε γραμμένον, ἐπειδὴ ἔτσι εἶνε εἰς τὴν ζωήν. Η δρᾶσίς μας καθυποτάσσεται καὶ χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸν νόμον τῆς φύσεως χωρὶς τὴν ἔπειμβασιν τῆς θελήσεως μας. Ήμεῖς τείνομεν πρὸς τοῦτον τὸν προτερεόν. — Οποιος δὲν κερδίζεται, δὲν πρέπει καὶ νὰ τρώγῃ. — Λάκκον ὥρυξε καὶ ἀνέσκαψεν αὐτὸν καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βόνδρον δην εἰργάστω. — Αἱ βλασφημίαι πέφτουν στὸ κεφάλι ἔκεινον ποὺ τὰς ξεστομίζει. — Εὰν περάσῃς τὸν λαιμὸν ἐνὸς δούλου ἀπὸ τὴν ὅλην

δημοσίων του. Κάθε γνώμη διπλωμένη ἐπάνω

* Τέλος. "Ιδε «Παναθήναια» 30 Απριλίου.

Ο ΑΣΤΕΡΓΟΣ, ΓΕΩΡΓΑΝΤΗ

ΕΚΘ. ΖΑΠΠΕΙΟΥ
Φωτ. Ξανθοπούλου

εἰς ἔκεινον ποὺ τὴν ἐκφράζει. Εἶνε κουβάρι ποὺ τὸ δίπτεις πρὸς ἔνα σκοπόν, ἀλλὰ τὸ ἄλλο ἄκρον μένει εἰς τὸ θυλάκιον σου. Ἡ καλλίτερα εἴνε τὸ καμάκι ποὺ δίπτουν διὰ νὰ συλλάβουν τὰς φαλλαίνας καὶ εἰς διπήν ὅφθαλμοῦ ἔκτυλίσεται εἰς τὸ πλοῖον τὸ σχοινὶ καὶ ἐὰν τύχῃ νὰ μὴν ἐρρίφη τὸ καμάκι καλά, ἥμπορει καὶ ὁ ψαρᾶς νὰ πάθῃ καὶ τὸ πλοῖον νὰ καταποντισθῇ.

Δὲν ἥμπορεις ν' ἀδικήσῃς χωρὶς ν' ἀδικηθῆς. «Κανεὶς ἀνθρώπος, ἔλεγεν ὁ Μποῦρκε, δὲν ὑπῆρξε ποτὲ ὑπερήφανος δι' ἐν προσωπικόν του πλεονέκτημα, χωρὶς αὐτὸν ν' ἀποβῇ διέθριον

δὲλ' ἔκεινον». Ἐκεῖνος ποὺ μὲ ἀλαζονείαν ἀπομονώνεται εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν, δὲν βλέπει ὅτι στερεῖ τὸν ἔαυτόν του ἀκόμη καὶ ἔκεινην τὴν χαρὰν ποὺ θὰ τοῦ παρεῖχεν ἡ ἀπόπειρα διὰ νὰ τὴν ἀποκτήσῃ. Ἐκεῖνος ποὺ εἰς τὴν θρησκείαν εἶνε μισαλλόδοξος δὲν βλέπει ὅτι ἔκει ποὺ προσπαθεῖ νὰ κλείσῃ εἰς τοὺς ἄλλους τὰς πύλας τὸν οὐρανοῦ, τὰς κλείει ὁ ἴδιος εἰς τὸν ἔαυτόν του. Ἐὰν μεταχειρισθῆς τοὺς ἀνθρώπους ὃς ἀγόροικος χωρικούς καὶ κούνιους, θὰ πάθῃς καὶ σὺ τὰ ἴδια. Ἐὰν περιφρονήσῃς τὴν καρδίαν των, θὰ χάσῃς καὶ τὴν ἴδιαν σου. Αἱ αἰσθήσεις τείνουν νὰ μεταβάλλουν εἰς πράγματα δόλα τὰ πρόσωπα, — τὰς γυναῖκας, τὰ παιδία, τοὺς πτωχούς . . .

«Ολαι αἱ παραβιάσεις τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης εἰς τὰς κοινωνικάς μας σχέσεις τιμωροῦνται γρήγορα. Τιμωροῦνται μὲ φόβον. Ἐφ' ὅσον διατελῶ εἰς ἀπλᾶς σχέσεις μὲ τὸν διμοίον μου, δὲν αἰσθάνομαι καμίαν στενοχωρίαν δταν τὸν συναντῶ. Συναντώμεθα σὰν τὰ νερὰ ἢ σὰν δύο δεύματα ἀέρος ποὺ ἀνακατώνονται καὶ συγχωνεύονται δλότελα. Μόλις δύως γίνη μία παρεκτροπὴ ἀπὸ τὴν ἀπλότητα καὶ παρουσιασθῇ κάτι ποὺ εἶνε ἡμιτελές καὶ εἶνε δὲ ἐμὲ μὲν καλόν, δι' ἔκεινον δύως δχι καλόν, δ διμοίος μου εὐθὺς θὰ αἰσθανθῇ τὸ ἀδικον, θ' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ ἐμέ, καθὼς καὶ ἔγῳ θὰ προσπαθήσω νὰ τὸν ἀποφύγω καὶ τὰ μάτια του δὲν θὰ ζητοῦν πλέον τὰ δικά μου πόλεμος ἐκηρύχθη ἀναμεταξύ μας ἔχθρα εἶνε μέσα του καὶ φόβος εἶνε μέσα μου.

«Ολαι αἱ παλαιαὶ καταχρήσεις εἰς τὴν κοινωνίαν, αἱ γενικαὶ καὶ αἱ ἴδιαίτεραι, δλαι αἱ ἀδικοὶ ἐπισωρεύσεις ἔξουσίας καὶ πλούτου τιμωροῦνται μὲ τὸν ἴδιον τρόπον. Ὁ φόβος εἶνε ὁ νοημονέστατος διδάσκαλος καὶ δ πλέον διαπρύσιος κηρυκὲς δλων τῶν ἐπαναστάσεων. Ἐνα τιμόνον διδάσκει, ὅτι ἔκει ποὺ ἐμφανίζεται εἶνε σαπίλα. Εἶνε κόρακας ποὺ κυνηγᾶ τὰ φορίμια, καὶ δσον νὰ μὴν βλέπῃς τὶ περιτριγυρίζει, θὰ ὑπάρχῃ κάπου ἔκει κοντὰ δ θάνατος. Ἡ ἴδιοκτησία μας εἶνε γεμάτη φόβον, οἱ νόμοι μας εἶνε γεμάτοι φόβον, ἡ μορφωμένη κοινωνία μας εἶνε καὶ αὐτὴ γεμάτη φόβον. Ἀπὸ αἰώνων δ φόβος ἐπεκρέματο ἀπειλητικὸς εἰς τὰς κυβερνήσεις καὶ εἰς τὰς ἴδιοκτησίας μὲ ἀνάρθρους κραυγὰς καὶ μὲ ἀπαισίαν δψιν, ὡς δρενον αἰμοδιψές. Τὸ φοβερὸν αὐτὸν δρνεον ὑποδεικνύει δτι ὑπάρχουν πληγαί, αἱ δποίαι πρέπει νὰ ἔξετασθοῦν.

Τῆς ἴδιας φύσεως εἶνε καὶ ἡ προσδοκία ἔκεινη μᾶς μεταβολῆς ποὺ μᾶς καταλαμβάνει εὐθὺς ἄμα καταντήσωμεν εἰς τὸ τέρωμα τῆς ἐνεργείας μας. Ὁ φόβος τῆς ἀνεφέλου μεσημβρίας, δ σμάραγδος τοῦ Πολυκράτους, ἡ δειλία τῆς εντυχίας, τὸ ἔνστικτον ποὺ ὑποκινεῖ κάθη μεγαλό-

φρονα ψυχὴν νὰ ἐπιβάλῃ μόνη εἰς τὸν ἔαυτόν της ἔργα εὐγενοῦς ἀσκήσεως καὶ ἀρετῆς, αὐτὰ εἶνε τὸ τρεμούλιασμα τῆς πλάστιγγος τῆς δικαιοσύνης διὰ τῆς καρδίας καὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἔχουν πεῖραν τὸν κόσμου ἥξενόυν πολὺ καλά, ὅτι εἶνε προτιμότερον ἡ πληρωμὴ νὰ γίνεται καθ' ὅδον μέχρι λεπτοῦ καὶ ὅτι πολλάκις μία μικρὰ γλισχρότης πληρώνεται ἀκριβά. «Οποιος δανείζει, βυθίζεται ὁ ἴδιος εἰς χρέον. Ὑπῆρξε ποτὲ ἄνθρωπος ποὺ νὰ ἐκέρδισε κάτι, ἐὰν ἔλαβεν ἔκατὸν ὑποστηρίξεις καὶ δὲν ἀπέδωκε καμίαν; Μὲ τὰ δάνεια, μὲ τὴν δικαιορίαν ἢ μὲ τὸν δόλον ἐκέρδισε ποτὲ τὸ ἐμπόρευμα, τὰ ἄλλα ἢ τὸ χρῆμα τοῦ γείτονός του; Ἀπὸ ἔκεινο ποὺ γίνεται, παράγεται ἡ ἄμεσος ἀναγνώρισης τῆς εὐεργεσίας ἀπὸ τὸ ἐν μέρος καὶ τῆς διφειλῆς ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, δηλαδὴ τῆς ὑπεροχῆς καὶ τῆς ὑποταγῆς. Ἡ δοσοληψία μένει εἰς τὴν μνήμην του καὶ εἰς τὴν μνήμην τοῦ γείτονός του καὶ κάθη νέα δοσοληψία μεταβάλλει τὴν ἀμοιβαίαν των σχέσιν ἀναλόγως πρὸς τὴν φύσιν της. Καὶ κάποτε ἥμπορει γρήγορα νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι ἡ το καλλίτερον νὰ θραύσῃ τὰ κόκκαλά του, παρὰ ν' ἀναβῇ εἰς τὸ δχημα τοῦ γείτονός του καὶ δτι «τὸ ὑψηλότερον ἀντίτιμον ποὺ μπορεῖ νὰ πληρώσῃ διὰ κάτι, εἶνε νὰ παρακαλέσῃ δι' αὐτό».

Ο φρόνιμος ἀνθρώπος θὰ ἐπεκτείνῃ τὰ διδάγματα ταῦτα εἰς δλα τὰ ἐδάφη τῆς ζωῆς καὶ θὰ ἥξενόῃ ὅτι εἶνε ἔργον φρονήσεως νὰ ἔξεταζῃ κάθη δξιώσιν καὶ νὰ πληρώνῃ κάθη δικαίαν ἀπαίτησιν εἰς τὸν καιρόν του, εἰς τὰ προσόντα σου, εἰς τὴν καρδίαν του. Πλήρωνε πάντοτε, διότι ἀργὰ ἢ γρήγορα χρεωστεῖς νὰ πληρώσῃς δλόκηρον τὸ χρέος σου. Ἰσως ἐπί τινα καιρὸν νὰ ἐπέμβουν πρόσωπα καὶ συμβάντα μεταξύ σου καὶ τῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ τοῦτο εἶνε μόνον μία ἀναβολή. Ἐπὶ τέλους χρεωστεῖς νὰ πληρώσῃς δλον τὸ χρέος σου. Ἐὰν εἶσαι φρόνιμος, θὰ φοβήσαι μίαν εὐπραγίαν, ἡ δποία σ' ἐπιβαρύνει περισσότερον. Ἀγαθοεργία εἶνε δ τελικὸς σκοπὸς τῆς φύσεως. Ἀλλὰ διὰ κάθη ἀγαθοεργίαν τὴν δποίαν λαμβάνεις, διάρχει καὶ ἀνάλογος φόρος. Ἐκεῖνος εἶνε μέγας, δ δποίος κάμψει τὰς περισσότερας ἀγαθοεργίας. Ἐκεῖνος εἶνε μικρὸς — καὶ αὐτὸ εἶνε τὸ μόνον μικρὸν εἰς τὸν κόσμον — ποὺ δέχεται διάρχεις καὶ δὲν ἀποδίδει καμίαν. Τοιαύτη εἶνε ἡ διάταξις εἰς τὴν φύσιν ὃστε νὰ μὴν μποροῦμε νὰ κάμψεις εἰς τὴν φύσιν ἐκείνους ἀπὸ τοὺς δποίους τὰς λαμβάνομεν, ἢ τὸ πολύ, σπανίως μόνον ἥμποροῦμεν νὰ τὸ κάμψει. Τὴν ενεργείαν δμως τὴν ἀποδώσωμεν πρὸς κατάστασην, χρεωστοῦμεν νὰ τὴν ἀποδώσωμεν πρὸς καλλίτερον, γραμμήν, πρὸς γραμμήν, πρὸς πρὸς πρὸς λεπτόν. Προφυλάξου νὰ μὴν μείνῃ πάρα πολὺ ἀγαθὸν εἰς τὴν παλάμην του.

Γρήγορα θὰ φθαρῇ καὶ θὰ γίνη βιορὰ τῶν σκλήκων. Πλήρωσέ το γρήγορα, δπως ἥμπορός της εἰς κάποιον ἄλλον.

Οι ἴδιοι ἀμείλικτοι νόμοι ἐποπτεύουν καὶ τὴν ἔργασίαν. Ὁ φρόνιμος λέγει δτι εὐθηνότερον εἶνε ἡ πλέον ἀκριβὴ ἔργασία. «Ο,τι ἀγοράζομεν εἰς μίαν σκούπαν, εἰς μίαν ψάθαν, εἰς μίαν ἀμάξιαν ἢ μαχαίρι, εἶνε ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ὑγιοῦς δρθοῦ λόγου εἰς ἐν ἀντικείμενον τῆς γενικῆς χρείας. Τὸ καλλίτερον εἶνε νὰ πληρώνης εἰς τὸ κτημάτα σου ἵνα ἔπιτήδειον κηπουρόδον ἢ ν' ἀγοράζεις δρθὸν λόγον ἐφηρμοσμένον εἰς τὴν κηπουρικήν, εἰς τὸν ναυτικόν σου ν' ἀγοράζεις δρθὸν λόγον ἐφηρμοσμένον εἰς τὴν ναυτιλίαν, εἰς τὴν οἰκίαν σου δρθὸν λόγον ἐφηρμοσμένον εἰς τὸ δάψιμον, εἰς τὴν μαγειρικήν, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὸν ὑπάλληλόν σου δρθὸν λόγον ἐφηρμοσμένον εἰς τὸν μηδέδεσις διάρκειαν λογιστικήν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πολλαπλασιάζεις τὴν περιουσίαν σου, ἔξαπλώνεσαι ἐπάνω εἰς δληγη σου τὴν ἴδιοκτησίαν. Ἐπειδὴ τὰ πράγματα εἶνε δυαδικά, ἀδύνατον νὰ χρεοῦῃ ἀπάτη εἴτε εἰς τὴν ἔργασίαν εἴτε εἰς τὴν ζωήν. Ὁ κλέπτης κλέπτει τὸν ἔαυτόν του. Διότι τὸ πραγματικὸν ἀντίτιμον τῆς ἔργασίας εἶνε γνῶσις καὶ ἀρετή, τῶν δποίων σύμβολα εἶνε εὐπορία καὶ πίστωσις. Τὰ σύμβολα ταῦτα, ὅπως καὶ τὸ χαρτονόμισμα, ἥμποροῦν νὰ παραπομθοῦν ἢ νὰ κλαποῦν. Εἰς τοὺς τελικοὺς τούτους σκοπὸς τῆς ἔργασίας δὲν ἥμποροῦμεν ν' ἀνταποκριθῶμεν ἀλλέως παρὰ μὲ πραγματικὰς προσπαθείας τοῦ πνεύματος καὶ μ' εὐπειθείαν εἰς μγνάς ἀφοριμάς. Ὁ ἀγύρτης, δ παραβάτης τοῦ λόγου του, δ χαρτοπαίκτης ἀδυνατοῦν ν' ἀναμετρήσουν τὴν γνῶσιν τῆς ὑλικῆς καὶ ἥθικῆς φύσεως ποὺ εἰς τὸν ἐργάτην ἀποφέρουν οἱ εἰλικρινεῖς κόποι του καὶ αἱ φροντίδες. Ὁ νόμος τῆς φύσεως εἶνε: Κάμε μίαν ἔργασίαν καὶ θ' ἀποκτήσῃς τὴν ἔξουσίαν ἐπ' αὐτῆς, ἔκεινοι δμως ποὺ δὲν κάμινουν τὴν ἔργασίαν, δὲν ἀποκτοῦν καὶ τὴν ἔξουσίαν.

Ἡ ἀνθρώπινη ἔργασία θῷος τὰς μορφάς, ἀπὸ τὸ πελέκημα ἐνὸς πασσάλου μέχρι τῆς ἀνεγέρσεως μιᾶς πόλεως ἢ τῆς συνθέσεως ἐνὸς ἔπους, εἶνε διάρχεις τῆς τεραστίας ἀπεικόνισης τῆς τελείας ἀντισταθμίσεως τοῦ σύμπαντος. Ἡ πλήρης ἰσοροπία μεταξύ δοῦναι καὶ λαβεῖν, ἡ ἔννοια δτι κάθη πρόγματα ἔχει τὸ ἀντίτιμον του — καὶ ἐὰν δὲν πληρωθῇ αὐτὸ τὸ ἀντίτιμον, ἀποκτάται δχι κάθη πρόγματα, ἀλλὰ κάτι ἄλλο, καὶ δτι εἶνε ἀδύνατον δποιονδήποτε πρόγματα ν' ἀποκτηθῇ χωρὶς τὸ διάτιμόν του — εἶνε ἐξ ἴσου ἔξοχος εἰς τὰς στήλας ἐνὸς ἥμπορικου μητρώου, δς καὶ εἰς τὸν νόμους τοῦ φωτὸς καὶ τὸν σκότους, εἰς δληγη στοῦν ἔνεργειαν καὶ ἀντενέργειαν τῆς φύσεως. Δὲν ἥμπορων ν' ἀμφιβάλλω, δτι οἱ ὑψηλοὶ νόμοι ποὺ κάθη ἀνθρώπως βλέπει νὰ ἐνεργοῦν εἰς τὰ ζητήματα

ποὺ ἔειναι, ἡ αὐτηρὰ ἥθική ποὺ σπινθηρο-
βιολεῖ εἰς τὴν κοπίδα τῆς γλυφίδος του, ποὺ
δίδει τὸ μέτρον εἰς τὴν βολίδα καὶ εἰς τὸν πῆχυν
του, ἡ δόπια ἐκδηλώνεται ἐξ Ἰσού φανερά εἰς τὸ
ἄνθρωπον ἐνὸς λογαριασμοῦ καὶ εἰς τὴν ἴστο-
ρίαν ἐνὸς κράτους, τοῦ κάμνοντος ἐλευστικὸν τὸ
ἐπάγγελμά του καὶ ἔξευγενίζουν ἀκόμη καὶ αὐ-
τὴν τὴν ἑργασίαν του.

Ἡ συμμαχία μεταξὺ ἀρετῆς καὶ φύσεως ὑποχρεώνει δῆλα τὰ πράγματα νὰ λάβουν μίαν ἔχθρικήν στάσιν ἀπέναντι τῆς κακίας. Οἱ μεγάλοι νόμοι τοῦ κόσμου καὶ ἡ ὥλη καταδιώκουν καὶ στιγματίζουν τὸν προδότην. Αὐτὸς βλέπει δῆτα τὰ πράγματα στηρίζονται ἐπὶ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς εὐεργεσίας, ἀλλὰ δῆτα εἰς ὅλον τὸν κόσμον δὲν ὑπάρχει φωλεύ, ἢ ὅποια νὰ κρύψῃ τὸν φαῦλον. Κάμε ἔνα ἔγκλημα καὶ ἡ γῆ μετεβλήθῃ ἀμέσως εἰς κρύσταλλον. Κάμε ἔνα ἔγκλημα καὶ θὰ γίνη σὰν νὰ ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τὴν γῆν ἔνα φόρεμα ἀπὸ χιόνι, σὰν ἔκεινο ποὺ εἰς τὰ δάση προδίδει τὰ ἵχνη τῆς πέρῳδιας, τῆς ἀλεποῦς, τοῦ σκιουροῦ ἢ τοῦ μυωξοῦ. Τὸν λόγον ποὺ ἐπρόφερες δὲν ἡμπορεῖς νὰ πάρῃς πίσω, δὲν ἡμπορεῖς νὰ σβύσῃς τὸ ἵχνος τοῦ ποδιοῦ, τὴν σκάλαν δὲν ἡμπορεῖς ν' ἀνασύρῃς, οὕτως ὥστε δὲν μένει καμία ἰσοδος καὶ καμία διεξοδος. Πάντοτε θὰ βγάλῃ φωνὴν κάπτοι καταδικαστικὸν περιστατικόν. Οἱ νόμοι καὶ αἱ ὥλαι τῆς φύσεως — νερό, χιόνι, ἀνεμος, βαρύτης — ἀποβαίνουν τιμωρίαι διὰ τὸν κλέπτην.

Αφ' ἔτερου πάλιν ὁ νόμος μὲ τὴν ίδιαν αὐστηρότητα ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰς δικαίας πράξεις. Ἀγάπτα καὶ θ' ἀγαπηθῆς. Πᾶσα ἀγάπη εἶνε ὅρισμένη μὲ μαθηματικὴν ἀκριβειαν ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ τὰ δύο μέρη μιᾶς ἀλλεβορικῆς ισότητος. Οἱ ὅμαδος ἀνθρωπος ἔχει μέσα του ἀπόλυτον ἀγαθόν, τὸ διποῖον σὰν τὴν φω-

τιαν δλα τὰ πράγματα τὰ μεταμορφώνει εἰς τὴν
Ιδικήν του φύσιν, εἰς τρόπον ὥστε δὲν ἡμπο-
ρεῖς νὰ τὸν βλάψῃς ἀλλὰ καθὼς τὰ βασιλικὰ
στρατεύματα, σταλέντα ἐναντίον τοῦ Ναπολέον-
τος, κατέθεσαν τὰς σημαίας των εἰς τὴν προσέγ-
γιστον του και ἀπὸ ἔχθρον ἔγιναν φύλοι, ἔτσι
και δυστυχήματα παντὸς εἶδον, ὡς ἀσθένεια,
προσβολὴ, ἔνδεια, ἀποδεικνύονται και ὡς εὑρεγέται.

Οι ἄγαθοι προσάγονται καὶ μὲ τὴν ἀδυνάμιαν ἀκόμη ή μὲ τὰ σωματικὰ ἐλαττώματα. Ὅπως κανεὶς ἀνθρώπος δὲν είχε ποτὲ συναίσθησιν ἐνὸς προσωπικοῦ προτερήματος, χωρὶς νὰ ὑπάρξῃ τοῦτο ἐπιβλαβὲς εἰς αὐτόν, ἔτσι καὶ κανένας δὲν εἶχεν ἐλάττωμα, τὸ δποῖον νὰ μὴ τὸν ὀφέλησε πουθενά. Τὸ ἐλάφι τοῦ μύθου ἐθαύμαζε τὰ κέρατα του καὶ κατηγοροῦσε τὰ πόδια του, ὅταν δικαὶος ἔφθασεν δικαίησις, τὸ ἔσωσαν τὰ πόδια του καὶ ἀργότερα, ὅταν συνελήφθη εἰς τὸ πυκνὸν δάσος, τὰ κέρατα ἐπέφεραν τὴν καταστροφήν του. Κάθε ἀνθρώπος εἰς τὴν ζωήν του διέρχε-

ταὶ περιστάσεις ποὺ νὰ χρεωστῇ εὐγνωμοσύνην διὰ τὰς ἐλλείψεις του. Ὅπως κανεὶς δὲν ἔννοεῖ κατὰ βάθος μίαν ἀλήθειαν ποὺν νὰ τὴν ἔχῃ καταπολεμῆσει, ἔτοι καὶ κανεὶς δὲν ἔχει βαθεῖαν γνῶσιν τῶν ἐμποδίων ἢ τῶν προσόντων τῶν ἀνθρώπων, ἔως ὅτου πάθη νπὸ τὰ μὲν καὶ ἰδῆς πῶς τὰ ἄλλα ἐθριαμβευσαν κατὰ τῶν ἰδίων του ἐλλείψεων ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἐδάφους. Ἐχει κανὲν φυσικὸν ἐλάττωμα, τὸ δποῖον τὸν καθιστᾶ ἀνίκανον νὰ ζῇ εἰς τὴν κοινωνίαν; Αὐτὸ δὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ διάγῃ μόνος καὶ ν' ἀποκτήσῃ ἔξεις τῆς αὐτοριθμείας καὶ ἔτοι σὰν τὸ πληγωμένο στρειδὶ νὰ διορθώνῃ μόνος τὸ κέλυφός του μὲ μαργαριτάρια.

Ἡ ἰσχύς μας φυτρώνει ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν μας. Ἡ ἀγανάκτησις ποὺ ἔξοπλίζεται μὲ μυστηριώδεις δυνάμεις δὲν ἀφυπνίζεται, ἐὰν δὲν κεντηθῶμεν καὶ δὲν πληγωθῶμεν καὶ δὲν αἰσθανθῶμεν τὸν πόνον τῆς ἐπιθέσεως. Ὁ μεγάλος ἄνθρωπος εἶνε ἔτοιμος πάντοτε νὰ εἴνε μικρός. Ὄταν ἔχῃ ὡς προσκεφάλαιον τὸ πλεονέκτημα καὶ τὴν εὐνοϊκὴν κατάστασιν, ἐφ' ἣς νὰ ἐπαναπάνεται ἀμέριμνος, διατρέχει τὸν κίνδυνον ν' ἀποκοινηθῇ. Ἀλλ' ὅταν παραγκωνισθῇ, βασανισθῇ καὶ νικηθῇ, ὑπάρχει τότε ἐλπὶς δι' αὐτὸν νὰ μάθῃ κάτιν ἀνακτῷ τὸ λογικὸν καὶ τὴν γενναιοψυχίαν του· γίνεται κύριος γεγονότων· κατανοεῖ τὴν ἀμάθειάν του· εἶνε θεραπευμένος ἀπὸ τὴν μανίαν τῆς οἰήσεως καὶ ἔχει ἀποκτήσει ἀταράξιαν καὶ πραγματικὴν δύναμιν. Ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος τάσσεται πρὸς τὸ μέρος τῶν ἀντιπάλων του. Εἶνε περισσότερον τὸ συμφέρον του παρὰ τὸ ἴδικόν των νὰ εὕρῃ τὸ τρωτόν του μέρος. Ἡ πληγὴ ἵστρεύεται καὶ ἐκπίπτει ἀπ' ἐπάνω του ὡς μία νεκρὰ ἐπιδερμίς· καὶ ἔκει ποὺ θαρροῦν διτὶ θριαμβεύουν, ἵδου — αὐτὸς ἀπέρχεται ἀτρωτος.

‘Ο ψύγος είνε ύγιεστερος ἀπὸ τὸν ἔπαινον.
Ἐχθρεύομαι νὰ μὲ οὐρασπίζωνται εἰς τὴν ἐφη-
μερίδα. Ἐφ’ ὅσον πᾶν δι τι ἐλέχθη λέγεται ἐναν-
τίον μου, αἰσθάνομαι κάποιαν βεβαιότητα ἐπι-
τυχίας. Ἀλλ’ ὅταν ἀρχίσουν λόγια μελίγλυκα
ἔπαινον καὶ ἐγκωμίων, μὲ καταλαμβάνει αἴσθημα
σὰν ἔναν ποὺ ἔπεσεν ἀπροστάτευτος εἰς κεῖρας
τῶν ἔχθρῶν του. Ἐν γένει, κάθε κακὸν εἰς τὸ
ὅποιον δὲν ὑποκύπτομεν είνε εὐεργέτημα. Ὁπως
δι κάτοικος τῶν Σανδβιχέων νήσων πιστεύει
ὅτι ἡ ὁδῷμη καὶ ἡ ἀνδρεία τοῦ ἔχθρου ποὺ ἐφό-
νευσε μεταβαίνει εἰς αὐτόν, ἔτσι καὶ ἡμεῖς ὥφε-
λονύμεθα τὴν δύναμιν τοῦ πειρασμοῦ εἰς τὸν
ὅποιον ἀντεστάθμεν.

Οι ίδιοι φύλακες οι δόποι μᾶς προασπίζουν
ἀπὸ τὴν δυστυχίαν, τὴν ἔνδειαν καὶ τὴν ἔχθρο-
τητα, μᾶς προστατεύονταν, ἐὰν θέλωμεν, καὶ ἀπὸ
τὸν ἐγώσιμὸν καὶ τὴν ἀπάτην. Τὰ κοντάρια καὶ
οἱ μάνδαλοι δὲν εἶνε αἱ καλλίτεραι ἐφευρέσεις μας,
οὕτε ἡ πανουργία εἰς τὰς ὑποθέσεις εἶνε σημεῖον

σοφίας. Οἱ ἄνθρωποι καθ' ὅλην τῶν τὴν ζωὴν
βασανίζονται μὲ τὴν μωρὰν πρόληψιν δι τῆς ημέρας
ὅτιναν νὰ ἔξαπατηθοῦν. Ἀλλὰ εἰνε τόσον ἀδύνα-
τον ἔνας ἄνθρωπος ν' ἀπατηθῇ ἀπὸ ἕνα ἄλλον
ἔκτος τοῦ ἑαυτοῦ του, ὅσον ἐν πρᾶγμα ημπορεῖ
συγχρόνως νὰ εἴνει καὶ νὰ μὴν εἴνει. Μία τοίτη
σιωπὴλή μερὶς εὑρίσκεται παροῦσα εἰς ὅλας τὰς
ἐνεργείες μας. Ἡ φύσις καὶ ἡ ψυχὴ τῶν πραγμάτων
μάτων ἀναλαμβάνει τὴν ἐγγύησιν δι τὰ κάθε
συμβόλαιον θὰ τηρηθῇ, ὥστε νὰ μὴ ζημιωθῇ
καμία ἔντιμος ὑπηρεσία. Ἐὰν ὑπηρετῆς ἀχάρι
στον κύριον, νὰ τὸν ὑπηρετῆς ἀκόμη περισσότερον.
Κάμε τὸν Θεὸν χρεωφειλέτην σου. Κάθη-
της ὑπηρεσία θὰ πληρωθῇ. "Οσον περισσότερον
ἀργοτορεῖ ή πληρωμή, τόσον τὸ καλλίτερον δι-
σέ, διότι τόκος ἐπὶ τόκου καὶ ἐπιτόκιον ἐπὶ ἐπι-
τοκίου είνε ή διατίμησις καὶ ή συνήθεια τοῦ
θησαυροφύλακος τούτου.

Ἡ Ἰστορία τῶν διωγμῶν εἶνε ἡ Ἰστορία τοῦ ἀγῶνος πρὸς ἔξαπάτησιν τῆς φύσεως, εἶνε ἡ Ἰστορία τῶν προσπαθειῶν νὰ κάμωμεν τὸ νερό νὰ τρέχῃ πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, νὰ κατασκευάζωμεν σχοινίον μὲ ἄμμον. Δὲν διαφέρει ὅτι ὁ οἶνος διώκται εἶνε πολλοὶ ἢ ἔνας μόνον, ὅτι εἶνε τύραννος ἢ ὅχλος. Ὁ ὅχλος εἶνε μία κοινωνία τουούτων ἀνθρώπων, οἵ διοῖν θεληματικῶν ἀποβάλλουν τὸ λογικόν των καὶ ματαιώνουν τὸ ἔργον της. Ὁ ὅχλος εἶνε ὁ ἀνθρωπός, ὁ διοῖος θεληματικῶς ὑποβιβάζεται εἰς τὴν τάξιν τοῦ ἀτήνους. Κατάλληλον ὥραν διὰ τὴν δρᾶσιν τοῦ ἔχει τὴν νύκτα. Αἱ πρᾶξεις του εἶνε παράλογοι σύμφωνα μὲ τὴν καθόλου φύσιν του. Καταδιώκει μίαν ἀρχήν, θέλει νὰ μαστίσῃ ἐν δίκαιον νὰ πισσώσῃ τὴν δικαιούσην καὶ νὰ τὴν μαδήσῃ ἐφοριμῶν μὲ τὸ πῦρ καὶ μὲ τὸν σίδηρον εἰς τοὺς οἴκους τῶν δικαίων. Αὐτὸ διμοιάζει μὲ την παιγνίδια τῶν παιδίων, τὰ διοῖα τρέχουν μεταπορευόμενοι παρασκευαστικάς ἀντλίας διὰ νὰ σβύσουν τὴν κοκκινάδα τῆς αὐγῆς ποὺ χύνεται ἐπάνω εἰς τὸν ἀστέρας. Ὁ ἀτρωτός νοῦς στρέφει τὸ μῆσος των διπίσω πρὸς ἐκείνους ποὺ θέλουν νὰ τὸν προσβάλουν. Ὁ μάρτυς δὲν εἶνε δυνατὸν ν^ο ἀτιμασθῆ. Κάθε πληγὴ μάστιγος εἶνε καὶ μία φωνὴ τῆς δόξης, κάθε φυλακὴ εἶνε μία ἔξοχος διαμονή κάθε βιβλίον ἢ σπίτι ποὺ καίεται, φωτίζει τὸ κόσμον, κάθε λέξις ποὺ κατεπνίγῃ ἢ διεγράφει ἀντηχεῖ πάλιν ἀπὸ τὰ πέρατα τῆς γῆς. Διότι ὅραι ὑγείας καὶ σωφρούσυνης θὰ ἐπανέλθουν πάλιν εἰς τὴν κοινωνίαν, καθὼς καὶ εἰς τὸ ἄτομον, καὶ τότε ἡ ἀλήθεια ν^ο ἀναλάμψῃ πάλιν καὶ θὰ νίνη δραπτὴ καὶ οἱ μάρτυρες θὰ δικαιωθοῦν.

"Ετσι δλα τα πράγματα κηρύγτουν τὴν ἀδια-
φορίαν τῶν περιστάσεων. Οἱ ἄνθρωπος εἶνε τοι-
πᾶν. Κάθε πρᾶγμα ἔχει δύο πλευράς, μίαν καλήν
και μίαν κακήν. Κάθε πλεονέκτημα ἔχει τὴν
ώδιοιμένην ἀξίαν του. Μανθάνω νὰ εἴμαι εὐχάρι-
στημένος. Η διδασκαλία δύως τῆς ἀντιστα-

μίσεως δὲν εἶνε ή διδασκαλία τῆς ἀδιαφορίας.
"Οταν ἀκούουν τὰς Ἰδέας ταύτας οἱ ἀσκεπτοι
λέγουν : — Τί ὡφελεῖ νὰ ιάμιω τὸ δρθόν ; καὶ τὸ
καλὸν καὶ τὸ κακὸν μίαν ἔκβασιν ἔχουν ἐὰν κερ-
δίσω τὸ καλόν ; χρεωστῶ νὰ τὸ πληρώσω ἐὰν
πάλιν χάσω τι καλόν , θὰ κερδίσω κάτι αλλο-
ἄρα κάθε πρᾶξις εἶνε ἀδιάφορος.

Εἰς τὴν ψυχὴν ὑπάρχει μία βαθυτέρα προαγ-
ματικότης παρὰ ἡ ἀντιστάθμισις, δηλαδὴ ἡ ἴδια
τῆς φύσις. Ἡ ψυχὴ δὲν εἶνε ἀντιστάθμισις, ἀλλὰ
ζωὴ. Ἡ ψυχὴ εἶναι. Υπὸ τὴν δρμητικὴν αὐτῆν
θάλασσαν τῶν περιστάσεων, εἰς τὰ νερὰ τῆς
ὅποιας μὲ ἀπόλυτον κανονικότητα λαμβάνει χώ-
ραν ἡ ἀμπωτις καὶ ἡ παλίρροια, κεῖται δὲ βαθύ-
τατος λόγος τοῦ πραγματικοῦ εἶναι. Τὸ ἀπόλυτον
εἶναι ἡ ὁ Θεὸς δὲν εἶνε σχέσις ἢ μέρος, ἀλλὰ τὸ
σύνολον. Τὸ εἶναι εἶνε ἡ φοβερὰ κατάφασις
ποὺ ἀποκλείει τὴν ἀρνησιν, ποὺ ἐπαναπάνεται
εἰς τὸν ἔαυτόν της καὶ περιλαμβάνει μέσα της
ὅλας τὰς σχέσεις, μέροι καὶ χρόνους. Φύσις, ἀλή-
θεια, ἀρετὴ εἶνται αἱ ὑποκινήσεις της. Ἐκεὶ ποὺ
ὑποχωρεῖ ἡ λείπει, εἶνε κακία. Τὸ μηδέν, τὸ ψευ-
δος ἡμίπορεὶ πραγματικῶς νὰ ὑφίσταται ὡς ἡ μεγάλη
μεγάλῃ νῦν ἡ ὡς ἡ σκιά, ἀπὸ τὴν ὅποιαν προ-
βάλλει ὡς ἀπὸ βάθμος τὸ ζωντανὸν σύμπαν,
ἀλλὰ δὲν παράγεται ἀπὸ αὐτὸ κανὲν γεγονός δὲν
ἡμίπορεὶ νὰ ἐνεργήσῃ, ἐπειδὴ δὲν εἶνε. Δὲν ἡμίπο-
ρεὶ νὰ ἐνεργήσῃ τίποτε καλόν, δὲν ἡμίπορεὶ νὰ
ἐνεργήσῃ τίποτε βλαβερόν. Βλαβερὸν εἶνε κατὰ
τοῦτο ὅτι τὸ μὴ εἶναι εἶνε χειρότερον ἀπὸ τὸ
εἶναι.

Πάντοτε μᾶς καταλαμβάνει τὸ αἰσθήμα ὅτι μᾶς ἔχουν ἔξαπατήσει τάχατες ὡς πρὸς τὴν ἀνταπόδοσιν ποὺν ἀξίζουν αἱ κακαὶ πρᾶξεις, ὅταν βλέπωμεν τὸν ἔνοχον νὰ ἐπιμένῃ εἰς τὴν κακίαν του καὶ εἰς τὴν σκληροτράχηλον ζωὴν του καὶ νὰ μὴ παρουσιάζεται ἀπὸ κανὲν μέρος μία θεῖα δίκη ἢ δευτέρᾳ παρουσίᾳ. Δὲν παρουσιάζεται καμία τρανὴ ἀνάιρεσις τοῦ παραλογισμοῦ του ἔνώπιον ἀνθρώπων καὶ ἀγγέλων. Ἐξηπάτηση λοιπὸν τὸν νόμον; Ἐφ' ὃσον φέρει μέσα του κακίαν καὶ ψεῦδος, ἐπὶ τοσοῦτον νεκρώνεται καὶ πίπτει ἀπὸ τὴν φύσιν. Μὲν ἔνα δποιονδήποτε τρόπον ἡ ἀνταπόδοσις θὰ γίνῃ κατάδηλος καὶ εἰς τὸ λογικόν, ἀλλ' ἐὰν μολαταῦτα δὲν τὴν ἐβλέπομεν, ἡ ἀφαίρεσις ἐκείνη ἀπὸ τὴν ζωὴν ἀντισταθμίζει τὸν αἰώνιον λογαριασμόν.

^ν Αφ' ἔτερον πάλιν δὲν ἡμίπορεῖ ἐπίσης ν
λεχθῇ ὅτι τὸ κέρδος τοῦ ἥμικῶν ἀγαθοῦ χρεωστε
ν' ἀγορασθῆ μὲ κάποιαν ἀπώλειαν. Δὲν ὑπάρχει
τιμωρία διὰ τὴν ἀρετήν, δὲν ὑπάρχει ποινὴ δια
τὴν σοφίαν αὐταὶ εἰνε σύσιαστικαὶ αὐξῆσεις τού
εἰναι. Εἰς μίαν ἐνάρετον πρᾶξιν ἐγὼ εἶμαι ὑπά^ν
τὴν κυρίαν ἔννοιαν εἰς μίαν ἐνάρετον πρᾶξιν
ἐγὼ συντελῶ εἰς τὸν κόσμον, προχωρῶ εἰς ἐρήνη
μους, ποὺ ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τὴν νύκτα κα
τὸ χάος, καὶ βλέπω εἰς τὰ πέρατα τοῦ ὁρίζοντος

νὰ ὑποχωρῇ τὸ σκότος. Δὲν ἡμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ ὑπερβολὴ εἰς τὴν ἀγάπην, ὑπερβολὴ εἰς τὴν γνῶσιν, εἰς τὸ κάλλος, ἐὰν αὐταὶ αἱ ἰδιότητες ἔξεταζωνται ὑπὸ τὴν ἄγνοτέραν των σημασίαν. Ἡ ψυχὴ ἀποστρέφεται τοὺς περιορισμοὺς καὶ εἶνε καταφατικὴ εἰς τὴν αἰσιοδοξίαν, οὐδέποτε δύμως εἰς τὴν ἀπαισιοδοξίαν.

Ἡ ζωὴ τῆς εἶνε πρόοδος καὶ δχὶ στάσις. Τὸ ἔνστικτόν της εἶνε ἐμπιστοσύνη. Ἐξ ἔνστικτου μεταχειριζόμεθα ὅς πρὸς τὸν ἄνθρωπον τὰς λέξεις «περισσότερον» καὶ «ὅλιγώτερον» διὰ τὴν παρουσίαν τῆς ψυχῆς καὶ δχὶ διὰ τὴν ἀπουσίαν της ὁ γενναῖος ἄνθρωπος εἶνε μεγαλείτερος ἀπὸ τὸν ἄνανδρον, ὁ φιλαλήθης, ὁ ἀγαθός, ὁ σοφός εἶνε περισσότερον ἄνθρωπος καὶ δχὶ δλιγάτερον ἀπὸ τὸν ἀνόητον καὶ ἀπὸ τὸν φαῦλον. Δὲν ἀπαιτοῦν ἀπὸ ἡμᾶς κανὲν ἀντίτιμον διὰ τὸ ἀγαθὸν τῆς ἀρετῆς, διότι αὐτὸν εἶνε ἡ ἐπέλευσις αὐτοῦ τοῦ ἥδη, ἡ τὸ διάλογον μεταξὺ τῶν φιλικῶν μου, εἶνε ἰδιός μου. Εἶνε εἰς τὴν φύσιν τῆς ψυχῆς νὰ οἰκειοποιῆται δλα τὰ πράγματα. Ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Σαλεπτηρ εἶνε ἀποσπάσματα τῆς ψυχῆς καὶ δι' ἀγάπης τοὺς κατακτῶ καὶ τοὺς παραλαμβάνω μέσα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἰδιῆς μου συνειδήσεως. Ἡ ἀρετὴ τοῦ — δὲν εἶνε ἰδικὴ μου; Τὸ πνεῦμά του, — ἐὰν δὲν ἡμπορεῖ νὰ γίνη ἰδικόν μου, δὲν εἶνε πνεῦμα.

Ἐτοι εἶνε καὶ ἡ φυσικὴ ἴστορία τῆς δυστυχίας. Αἱ μεταβολαὶ ποὺ μετὰ μικρὰ διαλείμματα καταστρέφοντ τὴν εὐτυχίαν τῶν ἄνθρωπων, εἶνε προειδοποιήσεις μιᾶς φύσεως, τῆς διόπιας νόμους εἶνε αἴξησις. Κάθε ψυχὴ ὠθουμένη ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτὴν ἀνάγκην, ἔγκαταλείπει δλόκηδον τὸ σύστημά της, τοὺς φίλους, τὴν πατρίδα καὶ τοὺς νόμους καὶ τὴν πίστιν, διόπι τὸ δστρακόδερμον διεκφεύγει ἀπὸ τὸ ὠραῖον ἀλλὰ πετρῶδες κέλυφός του, ἐπειδὴ δὲν ἐπιτρέπει μεγαλειτέραν αἴξησιν, καὶ ὀρχίζει νὰ κτίζῃ βαθμηδὸν νέαν οἰκίαν. Ἐν σχέσει πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ καθενὸς αἱ ἐπαναστάσεις αὐταὶ εἶνε συχναῖ, ἐν διεισδύτηρον πνεῦμα εἶνε ἀδιάκοποι, καὶ δλοὶ οἱ δεσμοί του μὲ τὸν κόσμον κρέμανται γύρῳ του χαλαρὰ χαλαρά, τρόπον τινὰ σὰν ἔνας διαφανῆς καὶ ὑγρὸς πέπλος, διὰ μέσου τοῦ διόπιον βλέπεται ἡ ζωντανὴ μορφὴ καὶ δχὶ, διόπι γίνεται εἰς τοὺς περισσότερους ἄνθρωπους, σὰν ἔνα σκιηρὸν καὶ ἀνόμιον ψφασμα, τὸ διόπιον παρήχθη βαθμηδὸν μετὰ πολὺν καιρόν, δὲν φέρει ὠρισμένον χαρακτῆρα καὶ ἔχει μέσα του κλεισμένον τὸν ἄνθρωπον. Μόνον τότε εἶνε δυνατὴ μία ἐπέκτασις καὶ ὁ ἄνθρωπος τῆς σήμερον μόλις ἀναγνωρίζει τὸν ἄνθρωπον τῆς χθές. Καὶ ἔτοι ἐπρεπε νὰ εἶνε ἡ ἴστορία τοῦ ἔξωτεροῦ βίου τῆς ἀνθρωπότητος, ἐπρεπε νὰ εἶνε μία καθημερινὴ ἀπαλλαγὴ νεκρῶν περιστάσεων, ἀπαράλλακτα δπως καθημερινῶς ἀλλάσσει ἐνδύματα. Εἰς ἡμᾶς δύμως, εἰς τὴν κατάστασιν τῆς παρακμῆς ποὺ εὑρισκόμεθα

καὶ δὲν προοδεύομεν, ποὺ ἀνθιστάμεθα εἰς τὴν θείαν ἐπέκτασιν καὶ δὲν συνεργάζομεν, ἡ αὔξησης αὐτὴ συμβαίνει μὲ κλονισμούς.

Δὲν ἡμποροῦμεν νὰ χωρισθῶμεν ἀπὸ τοὺς φίλους μας. Δὲν ἡμποροῦμεν ν' ἀφήσωμεν τοὺς ἀγγέλους μας νὰ φύγουν. Δὲν βλέπομεν δτι φεύγουν διὰ νὰ ἔλλοιν εἰς τὴν θέσιν των ἀρχάγγελοι. Εἴμεθα μεγάλοι λάτρεις τοῦ παλαιοῦ. Δὲν ἔχομεν πίστιν εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ψυχῆς, εἰς τὴν ἰδίαν της αἰωνιότητα καὶ πανταχοῦ παρουσίαν. Δὲν πιστεύομεν δτι εἰς τὸ σῆμερον ὑπάρχει μία δύναμις δχὶ κατωτέρα καὶ ἵσως μάλιστα ἀνωτέρα ἀπὸ τὴν δύναμιν τοῦ ὡραίου χθές. Χρονοτριβοῦμεν μὲ νωθρότητα ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῆς παλαιᾶς σπηνῆς, δπού ἀλλοτε εἴχαμεν τὸν ἄρτον μας καὶ τὴν στέγην μας καὶ τὰ ἐργαλεῖα μας καὶ δὲν πιστεύομεν δτι πάλιν τὸ πνεῦμα ἡμπορεῖ νᾶς θρέψῃ, νὰ μᾶς ἐνδύσῃ καὶ νὰ μᾶς ἐνδυναμώσῃ. Κάτι τόσον γλυκύ, τόσον προσφιλές καὶ τόσον ἐρατεινὸν δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ἐπανεύρωμεν. Ήμεῖς δύμως καθήμεθα καὶ κλαίομεν εἰς τὰ χαμένα. ᩩ φωνὴ τοῦ Παντοδυνάμου λέγει: «Σήκω καὶ προχώρει πάντοτε». Δὲν ἡμποροῦμεν νὰ μένωμεν ὑπὸ τὰ ἐρείπια. Ἀφ' ἐτέρου πάλιν δὲν θέλομεν νὰ ἐμπιστευθῶμεν εἰς τὸ νέον καὶ ἔτοι περιπατοῦμεν πάντοτε μὲ τὰ βλέμματα ἐστραμμένα πρὸς τὸ δπίσω, σὰν τὰ τέρατα ἐκεῖνα τὰ δποῖα βλέπουν πισανάποδα.

Καὶ ἐν τούτοις αἱ ἀντισταθμίσεις τῆς δυστυχίας γίνονται ἀντιληπταὶ καὶ εἰς τὸ λογικὸν μετὰ

παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου. Ἐνας πυρετός, μία σκληρὰ διάψευσις, ἔνας ἀκρωτηριασμός, μία ἀπώλεια πλούτου, μία ἀπώλεια φίλων φάνεται κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην μία φρικὴ καὶ ἀνεπανόρθωτος ἀπώλεια. Τὰ ἔτη δμως ἀποκαλύπτουν τὴν βαθείαν καὶ ίαματικὴν δύναμιν, ἀπὸ τὴν δποῖαν ἀπορρέον δλα τὰ γεγονότα. Ὁ θάνατος ἐνδιάμεσος ἀγαπητοῦ φίλου, γυναικός, ἀδελφοῦ, ἐραστοῦ, ποὺ δὲν ἐφαίνετο ἀλλο παρὰ στέρησις, δλίγον ἀργότερα προσλαμβάνει τὴν μορφὴν ἐνδιάμεσος δχὶς ἐφεστίου πνεύματος, διότι συνήθως ἐπιφέρει ἀναστατώσεις εἰς τὸ δεῦμα τῆς ζωῆς μας, ἐπισφραγίζει μίαν ἐποχὴν τῆς παιδικῆς μας ήλικίας ἢ τῆς νεότητος, διακόπτει μίαν συνειδισμένην μας ἀσχολίαν, ἢ διαλύει μίαν οἰκογένειαν ἢ τερματίζει ἐν εἶδος τῆς ζωῆς μας καὶ γίνεται ἀφορμὴ σχηματισμοῦ νέας οἰκογενειακῆς ἑστίας, ἢ δποία εἶνε εύνοϊκωτέρα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ χαρακτῆρος. Ἐπιτρέπει ἢ ἐπιβάλλει τὴν σύναψιν νέων δρων, οἱ δποῖοι ἀποδεικνύονται μεγίστης σπουδαιότητος διὰ τὰ μέλλοντα ἔτη καὶ ἔτοι γίνεται ὥστε δ ἀνδρας ἢ ἡ γυναῖκα, ποὺ θὰ ἔμεναν σὰν τροπικὰ ἀνδη τοῦ κήπου χωρὶς ἀρκετὸν τόπον διὰ τὰς δχίας των καὶ μὲ παρὰ πολὺν ἥλιον διὰ τὴν κεφαλήν των, μὲ τὴν πτῶσιν τῶν τοίχων καὶ τὴν παραμέλησιν τοῦ κήπου ροῦ νὰ μεταβάλλωνται εἰς τοὺς ἄνθρωπους σκιὰν ἀμφιλαφῆ καὶ καρποὺς εὐχύμους.

Μεταφραστὴς Θ. Χ. ΦΛΩΡΑΣ

ΛΕΥΚΕΣ ΝΥΧΤΕΣ*

ΤΕΤΑΡΤΗ ΝΥΧΤΑ

Ὕε μου, πῶς τελείωσαν δλα! Πῶς δλα τελείωσαν!

Ἡρθα στὰς ἐννέα τὴν εὐρῆκα ἐκεῖ. Τὴν εἶδα ἀπὸ μακρού ἀκκουμπιασμένην στὸ πεζοῦλι τοῦ ποταμοῦ δὲν μὲ κατάλαβε πῶς ἐρχόμουν.

— Νάστεγκα! εἰπά· νικῶντας τὴν συγκίνησι μου.

— Ἐγύρισε ξαφνικά.

— Λοιπόν, λοιπόν; Κάνετε γλήγορα.

Τὴν ἐκύτταξι μὲ ἀπορία.

— Λοιπόν, τὸ δώσατε τὸ γράμμα; εἰπά κρατῶντας τὸ πεζοῦλι.

— Δὲν ὑπάρχει γράμμα, κατώρθωσα ἐπὶ τέλους νὰ εἰπῶ. Μὰ πῶς; δὲν ἥρθε ἀκόμα;

— Εγεινε χλωμὴ καὶ μ' ἐκύτταξι πολύ, πολύ. Τῆς εἶχα κόψει καὶ τὴν ὑστερη ἐλπίδα.

— Ἄς τὸν συχωρέσῃ ὁ Θεός, εἶπε μὲ πνιγμένη φωνή, ὁ Θεός δς τὸν συχωρέσῃ!

Χαμήλωσε τὰ μάτια, ἐπειτα ἡθέλησε νὰ μὲ κυττάξῃ καὶ δὲν ἡμπόρεσε προσπάθησε ἀκόμα γιὰ λίγο νὰ νικήσῃ τὴ συγκίνησι της, μὰ ἔξαφνα ἐστρεψε τὸ πρόσωπό της, ἀκκούμπτισε στὸ πεζοῦλι καὶ ἔσπασε σὲ λυγμούς.

— Ἐλάτε, ήσυχάσετε, τῆς ἔλεγα, ήσυχάσετε...

Μὰ δὲν εἶχα δύναμι νὰ ἔξακολουθήσω. Καὶ ἐπειτα τὶ νὰ τῆς πῶ;

— Μὴν προσπαθῆτε νὰ μὲ παρηγορήσετε, ἔλεγε κλαίοντας, μὴ μοῦ μιλῆτε γι' αὐτόν, μὴ λέτε πῶς θάρθῃ, πῶς δὲν μ' ἐγκατέλειψε. Γιατί; Τὶ εἶχα γράψει λοιπὸν ποὺ δὲν ἐπρεπε, σ' αὐτὸν τὸ κακομοιοιασμένο γράμμα;...

Τὸ κλαμμα ἔπνιγε τὴ φωνὴ της.

— Ω, τί σκληρό! Καὶ οὕτε μία λέξι, οὕτε μία λέξι! Ἄς γέραφε τούλαχιστον πῶς δὲν μὲ ἀγαπᾷ πειά, δς μ' ἔδιωχνε... μὰ νὰ μὴ γράψῃ

* Τέλος. «Παναθήναια» 30 Απριλίου.

μιὰ λέξι, τρεῖς μέρες διλόκληρες τώρα! Είναι τόσο εύκολο νὰ πληγώσῃ κανεὶς ἔνα φτωχὸ δάνυπεράσπιστο κορίτσι, ποὺ δὲν ἔχει ἄλλο φταιᾶιμο ἀπὸ τὴν ἀγάπη του! Ὡ Θεέ μου, Θεέ μου! Καὶ νὰ συλλογίζωμαι πῶς ἐπῆγα στὸ σπίτι του, πῶς ἐταπεινώθηκα στὰ μάτια του, πῶς ἔκλαιψα, πῶς τὸν παρακάλεσα, πῶς πῆγα νὰ ζητήσω τὴν ἀγάπη του, καὶ ἔπειτα ἀπ’ αὐτὰ ὅλα... Ὁχι, δὲν εἶναι ἀλήθεια, δὲν εἶναι δυνατόν. (Τὰ μάτια τῆς τὰ μαῦρα ἔβγαζαν σπίθες) Δὲν εἶναι δυνατόν, γελασθήκαμε καὶ οἱ δύο, καὶ σεῖς καὶ ἔγώ δὲν θὰ ἔλαβε τὸ γράμμα μου δὲν θὰ ἔσση ὁμόδιο τίποτε! Πῶς θὰ μποροῦσε νὰ μὴν ἔρθῃ; Σκεφθῆτε, πῆτε μου καὶ σεῖς: εἶναι δυνατόν νὰ φερθῇ τόσο βράβαρα; Οὔτε μία λέξι! Καὶ στὸν πιὸ τιποτένιον ἀνθρωπὸ δείχνει κανεὶς περισσότερη συμπάθεια. Νὰ τοῦ εἴπαν ὅρα γε τίποτε ἔναντίου μου; Τί νομίζετε;

— Νὰ σᾶς πῶ, Νάστεγκα, αὖριο θὰ πάω ἀπὸ μέρους σας νὰ τὸν ἰδῶ.

— Καὶ ὑστερα;
— Θὰ τοῦ τὰ εἰπῶ ὅλα.

— Καὶ ὑστερα; καὶ ὑστερα;

— Θὰ τοῦ γράψετε. Μὴν πῆτε ὅχι, Νάστεγκα, μὴν πῆτε ὅχι. Θὰ τὸν ἀναγκάσω νὰ σκεφθῇ καλά. Θὰ τὰ μάθῃ ὅλα, καὶ ἀν...

— Ὁχι, φίλε μου, ὅχι, δὲν θὰ γράψω. Οὔτε λέξι πειά. Δὲν τὸν γνωρίζω πειά, δὲν τὸν ἀγαπῶ πειά. Θὰ τὸν ἔχασω...

Δὲν ἔτελείωσε τὴ φράσι της.

— Ήσυχάστε! Καθίστε ἐδῶ.

Τῆς ἔδειξα μιὰ θέσι στὸν πάγκο.

— Μὰ εἶμαι ήσυχη... Δὲν κλαίω πειά... Θὰ νομίζετε ἵσως πῶς σκοπεύω νὰ σκοτωθῶ... νὰ πέσω στὸ ποτάμι...

“Η καρδιά μου πλημμυροῦσε· ήθελα νὰ μιλήσω, μὰ δὲν μποροῦσα. Ἐκείνη ἔπιασε τὸ χέρι μου:

— Εσεῖς δὲν θὰ τὸ ἔκάνατε αὐτό· δὲν θὰ ἔγκαταλείπατε ἔκεινην ποὺ εἴχεν ἔλθει σὲ σᾶς θὰ τὴν λυπούσαστε· θὰ ἔσυλλογίζοσασθε πῶς εἶναι μόνη, πῶς δὲν μποροῦσε νὰ μὴ σᾶς ἀγαπῆσῃ, πῶς δὲν εἶναι ἐπὶ τέλους ἔνοχος, πῶς τίποτα δὲν ἔκαμε!.. Θεέ μου, θεέ μου!

— Νάστεγκα, εἴπα, Νάστεγκα! μοῦ σχίζετε τὴν καρδιά. Νάστεγκα! Δὲν μπορῶ πειά. Πρέπει νὰ σᾶς πῶ... δι, δι, βράζει μέσα μου.

Σηκώδηκε. Ἐκείνη ἔκρατησε τὸ χέρι μου καὶ μὲντητάξει.

— Τί ἔχετε;

— Νάστεγκα, εἴπα ἀποφασιστικά, δὲν εἶναι τίποτε μιὰ ἀνοησία· ἀπίστευτο· συχωρήσατε με...

— Μὰ τί; τί; εἴπε κυττάζοντάς με ἐταστικά μὲντητάξει ερῶτημα μέσα στὴ ματιά της. Τί ἔχετε;

— ... Σᾶς ἀγαπῶ, Νάστεγκα· αὐτὸν εἶναι. Καὶ τώρα σᾶς τὰ εἴπα ὅλα. Τώρα πῆτε μου ἀν μπο-

ρῆτε δπως μοῦ μιλούσατε πρίν, ἀν μπορῆτε ν' ἀκοῦτε δι, δι, θέλω νὰ σᾶς πῶ...

— Μὰ τί λοιπόν; Μὰ τί θὰ μοῦ πῆτε; Τὸ ξέρω ἀπὸ καιρὸ τώρα Μὰ νόμιμα πῶς μὲ ἀγαπούσατε ἔτσι, χωρίς...

— Ναί, στὴν ἀρχὴ ἦταν μιὰ ἀπλῆ ἀγάπη, καὶ τώρα... εἶμαι δπως ἔσεις δταν ἐπήγατε νὰ τὸν βρήτε μὲ τὸ μικρὸ δέμα σας, καὶ εἶμαι πειδὸς ἀξιολύπτος ἀπὸ σᾶς, Νάστεγκα, γιατὶ ἔκεινος δὲν ἀγαποῦσε ἀκόμα ἀλλ...

— Τί λέτε; Δὲν κατάλαβα καλά. Μὰ πῶς, ἔτσι ξαφνικά... Μὰ τί ἀνοησία εἴπα!

— Η Νάστεγκα ἦτον σὰν ἀλλοιώτικη· ἀναιφαν τὰ μάγουλά της, καὶ χαμήλωσε τὰ μάτια.

— Τί πρέπει νὰ κάμω, Νάστεγκα; Γιατὶ νὰ σᾶς ἀγαπῆσω; Δὲν πρέπει νὰ σᾶς πειράσῃ ἡ ἀγάπη μου. Ἡμουν φίλος σας, καὶ τώρα πάλι θὰ εἶμαι φίλος σας. Τίποτε δὲν ἀλλαξε... Νὰ ποὺ κλαίω κιδώς εἶμαι γελοῖος. Μά, ἀφῆστε με νὰ κλάψω, αὐτὸν δὲν πειράσῃ κανέναν θὰ περάσουν τὰ δάκρυνά μου.

— Μὰ καθίστε λοιπόν, καθίστε, μοῦ εἴπε.

— Ὁχι, Νάστεγκα· δὲν μπορῶ πειὰ νὰ μείνω ἐδῶ· μιὰ λέξι θὰ σᾶς πῶ καὶ θὰ φύγω ποτὲ δὲν θὰ σᾶς φανέρωνα τὴν ἀγάπη μου· θὰ τὴν φύλαγμα μυστική· φταιτε ἔσεις ποὺ μὲ ἔκάνατε νὰ μιλήσω· σᾶς εἴδα ποὺ κλαίγατε δὲν μπόρεσα νὰ κρατηθῶ, καὶ σᾶς τὰ εἴπα ὅλα, καὶ... δὲν ἔχετε πειὰ δικαίωμα νὰ μὲ διώξετε...

— Μὰ ποιὸς σᾶς εἴπε πῶς θὰ σᾶς διώξω;

— Τί! Δὲν μοῦ λέτε νὰ φύγω; Καὶ ἔγω, ποὺ ήθελα νὰ σᾶς ἀφῆσω! Καὶ πρέπει νὰ φύγω προτήτερα διμως θὰ σᾶς τὰ πῶ ὅλα. Τὴ στιγμὴ ποὺ κλαίγατε, έχρετε... γιατὶ ἔνας ἄλλος δὲν ἔθέλησε τὴν ἀγάπη σας, ἔνοιωσα, ἔγω, μέσα μου τόσην ἀγάπη γιὰ σᾶς, Νάστεγκα, τόσην ἀγάπη. Καὶ δὲν μπόρεσα πειὰ νὰ μη μιλήσω...

— Ναί, μιλήστε, εἴπε ἡ Νάστεγκα, μὲ μιὰ ἀνεξήγητη κίνησι. Μὴ μὲ κυττάζετε ἔτσι θὰ σᾶς ἔξηγήσω... Πήγετε μου πρῶτα δι, δι, έχετε.

— Μὲ λυπάστε, Νάστεγκα; ἀλλούσατα μὲ λυπάστε, μικρή μου φίλη· δι, δι, εἶσθε καλήμα, βλέπετε, ἔνόμιμα (ώ, ἀφῆστε με νὰ σᾶς τὸ πῶ...), ἔνόμιμα πῶς (βέβαια δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἴναι ἀλήθεια, Νάστεγκα), θυρροῦσα πῶς ἔτσι, δὲν ἔξερω πῶς... δὲν τὸν ἀγαπούσατε πειά. Λοιπόν... τὸ νόμιμα αὐτὸν χρήστης καὶ προχθές, Νάστεγκα—λοιπὸν ήθελα τότε νὰ μὲ ἀγαπήστε, ἔμένα. Δὲν μοῦ λέγατε πῶς μπορούσατε νὰ μὲ ἀγαπῆστε; Λοιπόν... ἔπειτα... Τί θὰ γινόταν ἀν μὲ ἀγαπούσατε; Φίλη μου, γιατὶ φίλη μου είσθε, εἶμαι βέβαια ἔνας ἀνθρωπός ἀπλός καὶ ἀσήμαντος· μὰ δὲν εἶναι αὐτό, δὲν ἔξερω πῶς νὰ σᾶς πῶ, Νάστεγκα. Ξέρω μόνο πῶς θὰ σᾶς ἀγαποῦσα τόσο, Νάστεγκα, θὰ σᾶς ἀγαποῦσα τόσο, ποὺ καὶ ἀν τὸν ἀγαπούσατε

ἀκόμα, ναί, καὶ ἀν ἀγαπούσατε ἀκόμα ἔκεινον ποὺ μοῦ εἶναι ἀγνωστος, δὲν θὰ σᾶς ἥτον βάρος ἡ ἰδιαίτη μου ἀγάπη. Καὶ θὰ σᾶς χρεωστόσατε ἔτσι!.. ”Α, πῶς ἔγεινα λοιπὸν ἔτσι;..

— Μὴν κλαίτε λοιπόν, εἴπε ἡ Νάστεγκα· ἔλατε, σηκωθῆτε, ἔλατε μαζί μου σᾶς ἀπαγορεύω νὰ κλαίτε. Παύντε... ”Ας εἶναι. Αφοῦ μὲ ἔγκαταλείτε, μὲ λησμονεῖ, μολονότι τὸν ἀγαπῶ ἀκόμα, (δὲν θέλω νὰ σᾶς πῶ φέμα)... ἀν ἔξαφνα σᾶς ἀγαποῦσα, δηλαδὴ ἀν, μονάχα ἀν... ”Ω, φίλε μου, δταν συλλογίζωμαι πῶς σᾶς ἐπλήγωσα λέγοντάς σας δτι ἥμουν εὐχαριστημένη ποὺ δὲν μὲ εἴχατε ἔρωτευθῆ... Τί ἀνόητη! μὰ εἶμαι ἀποφασισμένη...

— Νάστεγκα, φεύγω, γιατὶ κατὰ βάθος σᾶς κάνω νὰ πονήτε. ”Εχετε τώρα καὶ τὴ δική μου σκέψη, σὰν νὰ μὴν ἀφοῦσε ἡ λύπη ἡ δική σας. Σᾶς ἀφίνω, Νάστεγκα.

— Σταθῆτε λοιπόν.

— Γιατὶ;

— Τὸν ἀγαπῶ, μὰ θὰ περάσῃ... Ποιὸς έρει; ”Ισως καὶ σήμερα ἀκόμα νὰ μὴν τὸν συλλογίζωμαι πειά. Θέλω νὰ τὸν μισήσω. Δὲν μὲ ἔγέλασε; Ποιὸς έρει; ”Ισως ποτὲ νὰ μὴ μὲ ἀγάπησε φίλε μου, σᾶς ἀγαπῶ, σᾶς ἀγαπῶ, ναί, μὲ τὴν ἴδια ἀγάπη ποὺ μὲ ἀγαπᾶτε καὶ σεῖς. Σᾶς ἀγαπῶ περισσότερο ἀπὸ ἔκεινον...

— Η ταραχή της ἦταν τόση ποὺ δὲν ἥμπορεσε νὰ τελειώσῃ τὴ φράσι της ἀκούμπησε τὸ κεφάλι της στὸν ὄμο μου καὶ ἔκλαιψε τὴν ἡσυχασα, τὴν παρηγόρησα· ἔσφιγγε τὸ χέρι μου καὶ μοῦ μιλοῦσε μὲ λυγμούς.

— Ήσυχάστε, θὰ περάσῃ.

— Ήσυχασε προγματικῶς, ἔσφρονγγισε τὰ δάκρυνά της καὶ ἀρχίσαμε νὰ περάπανμε τὴ δικαίωμα νὰ μιλήσω, μὰ μὲ σταμάτησε. Τέλος συνήλθε τέλεια καὶ δρούση νὰ μιλῇ.

— Νά... εἴπε μὲ ταραγμένη φωνὴ ποὺ δότοντος της μοῦ ἀγγίξε τὴν καρδιά μὴ νομίσετε πῶς εἶμαι στατη, πῶς ήμπορεσα τόσο εὔκολα νὰ λησμονήσω. ”Ἐναν διλόκληρο χρόνο τὸν ἀγαποῦσα, ἡ παραμικρότερη σκέψης μου ἦταν γι' αὐτόν. Μὰ βλέπετε πῶς μὲ ἔγκαταλείπει. Λοιπόν... δὲν τὸν ἀγαπῶ πειά, γιατὶ δὲν ἥμπορω νὰ ἀγαπῆσω παρὰ δι, δι, εἶναι εὐγενικό καὶ καλό. ”Ας τὸν συχωρέσῃ ο Θεός. ”Ἐπειτα, καλὰ ἔκαμε. Γιατὶ, ἀν ἦταν πολὺ δράγα! Τώρα ἔτελείωσε! ”Ισως νὰ ἦταν μιὰ δύπτασια. ”Ισως νὰ μὴν τὸν ἀγαποῦσα τόσο πολὺ ἀν ἡ γιαγιά δὲν μὲ εἴχε τόσο αὐστηρὰ κλεισμένη. Θ' ἀγαποῦσα ἵσως ἀλλον. Θέλω νὰ πῶ, μὲ δλη τὴν ἀγάπη ποὺ τοῦ τοῦ έχω (ποὺ τοῦ εἴχα δηλαδή), ἀν αἰσθάνεσθε πῶς ἡ ἀγάπη σας εἶναι τόσο δυνατή ποὺ νὰ διώξῃ ἀπ' τὴν καρδιά μου κάθε ἀλλο αἰσθήμα καὶ νὰ γεμίσῃ τὴν ψυχή μου, ἀν μὲ πονήτε, ἀν δὲν θέλετε νὰ μὲ ἀφῆστε μόνη; ἀν δὲν θέλετε νὰ μὲ ἀγαπᾶτε παντοτινὰ πῶς τώρα, σᾶς δρκίζομαι πῶς

ἡ εὐγνωμοσύνη μου, ἡ ἀγάπη μου θὰ εἶναι ἀνταξιά σας... Θέλετε τώρα τὸ χέρι μου;

— Νάστεγκα, ἔφωναξα, καὶ τὸ κλῆμα μὲ ἔπινγε, Νάστεγκα!

— Καλά, δλα τὰ εἴπαμε τώρα. Λοιπὸν εἰσθε εὐτυχής; Τώρα δὲς ποῦμε τίποτε ἀλλο. Ναί;

— Ας ποῦμε τίποτε ἀλλο, Νάστεγκα. Είμαι εὐτυχισμένος, εἶμαι... Πέστε μου λοιπὸν τίποτε ἀλλο. ”Έγω ἀκούω.

Δὲν ἔξενραμε τὶ νὰ ποῦμε. ”Ἐπειτα, μογιαῖς, εἴπαμε χίλια πρόγιματα, δπως ἔρχοντανε βαδίζαμε πότε στὸ πεζοδόμο, πότε στὴ μέση τοῦ δρόμου, κάποτε σταματούσαμε, καὶ πάλι ξαναρχίζαμε, πηγαίνοντας σὰν παιδιά.

— Κατοικῶ μόνος μου, Νάστεγκα· πρέπει νὰ ξέρετε πῶς εἶμαι φτωχός· ἔχω χίλια διακόσια ρούμπλια.

— Νὰ πάρωμε μαζί μας τὴ γιαγιά· ἔχει τὴ σύνταξη της δὲν μὰ μᾶς εἶναι βάρος· πρέπει νὰ τὴν πάρωμε μαζί μας.

— Μὰ βέβαια· ἔπειτα θὰ κρατήσω καὶ ἔγω τὴ Ματρένα.

— ”Α, ναί, καὶ ἔγω τὴ Φέκλα.

— Είναι καλὴ ἡ Ματρένα· τὸ μόνο της κοκό εἶναι πῶς εἶχε καθόλου φαντασία.

— Δὲν πειράζει αὐτό... Αὖριο νὰ ὄρθητε σὲ μᾶς νὰ κατοικήσετε μαζί μας;

— Πῶς μαζί σας;

— Βέβαια, θὰ πάρετε τὸ πάτωμα ποὺ μᾶς περισσεύει· ἡ γιαγιά θέλει νὰ τὸν κοκό εἶναι πῶς εἶχε καθόλου φαντασία. Τὴν παρηγόρησα· ἔσφιγγε τὸ χέρι μου καὶ μοῦ μιλοῦσε μὲ λυγμούς.

— Καὶ οἱ δύο μαζίσαμε νὰ γελάμε.

— Μὰ πονήστε λησμόνησα.

— Οἰκία Μπαραμίσκοβ, κοντά στὸ γεφύρι.

— ”Α, ξέρω, εἶνα ώραιο σπίτι. ”Αφῆστε τὸ λοιπὸν καὶ ἔλατε ἀμέσως σ' ἐμᾶς.

— Απὸ αὖριο, Νάστεγκα· κάτι χρεωστῶ ἀπὸ τὸ νοῖκι, μὰ δὲν μὲ μέλει, γλήγορα θὰ πάρω τὸ μισόδιο μου.

— Ξέρετε; ἔγω θὰ δίνω μαθήματα. Θὰ μαθαίνω καὶ ἔγω καὶ θὰ δίνω καὶ μαθήματα.

— Σύμφωνοι· έμένα γοήγορα θὰ μοῦ δώσουν ενα ποσόν, γιὰ δίνω μαθήματα.

‘Ο Βασιλεὺς καὶ αἱ ἀδελφαὶ τοῦ αὐτοκράτειραι εἰς Κέρκυραν

Στὴν ἔμπνευσι γενικῶς, δὲν εἰξένω τὸν δό Πολέμης ἀνεβαίνει. Ἀλλὰ ὅτι στὴ φόρμα τὸ «παληὸ» αὐτὸν «βιοῖλι» τῆς ἀγάπτης κάνει τώρα θαύματα, δὲν μπορεῖ νὰ τὸ περιγράψῃ κανείς. Διαβάστε π.χ. αὐτὸν τὸ περιγραφικό τετράστιχο:

*Στὰ λιγωμένα μάτια της ποῦ ἀναθωροῦν οἱ κόρες
Πὶανὰ σηκώσουν ἄρουλες τὰ βλέφαρα βαρεύα,
Οἵ εἰλίδες καθφερτίζονται θολεῖς καὶ παχυφόρες
Καὶ τρέμει στὴν ἄνάσα των τοῦ κρότου ἐζωμαί*

Δὲν νομίζετε πῶς ὅπιος ἀπὸ τοὺς νέους ποὺ εἴταπει
τὸ εἶχε στὸ βιβιαράκι του και στὸ ἐνεργητικό του,
θὰ ἔκαμπδωνε και θὰ ἐφούσκονε και... θὰ ἐμόρφαξε
ἀκόπι περισσότερο στὸ ὄνομα Παλέμα.

ακομή περισσότερο στο ονόμα Πολέμης;
Καμιά φορά, τὸ εὔμορφο ποιματάκι του Πολέμη χαλᾶξ ἔξαφανας τὸ τέλος — καὶ στὴν ἀρχῇ κάποτε, — μὲν μιὰ πεζὴ λέξι, μὲν μιὰ πεζὴ ἔννοια, εἰκόνα ἢ σκέψη. Είνε τὸ ἐλάτωμα τοῦ παληοῦ βιολιοῦ, που τὸ διατηρεῖ ἀπὸ τὰ νειστά του. Σαύτο, ὅτι νὰ ποῦν οἱ νέοι που εἴπαμε, ἔχουν δίκηο. Στ' ἄλλα ὅμις πέρα· πέρα έχουν ἄδικο: Ὁ Πολέμης ἔξακολουθεῖ νὰ είνε Πολέμης. Δηλαδὴ ποιητής.

Άγιος Θέρος : «Δημοτικά Τοαγούνδια», μετά προλόγου
και είκονογραφιών ὑπὸ Π. Ρούμπου, Αθῆναι, Εκδο-
τική Έταιρεία δι «Φοίβου», Τυπογραφείον Π. Α. Πε-
τράκον, μεγά 16ον σελ. 130.

ΟΔΟΙ ἀγαποῦν τὰ «Δημοτικά Τραγούδια». «Αλλοι τάγαποῦν ἀληθινά, ἄλλοι — καὶ εἶνε οἱ περισσότεροι — τὸ προσποιοῦνται. Ή ἔκδοσίς πον μᾶς χαρίζει τώρα δὲ κ.» Αγις Θέρος μᾶς φαίνεται ἵκανη νά ἐμπινεύσῃ τὴν ἀληθινή ἀγάπη καὶ εἰς τοὺς δευτέρους. Πρώτη φορά εἰς τὴν Ἑλλάδα Δημοτικά Τραγούδια τυπόνονται ἔτοι εὑνορφα, διαλεκτικά, κοινφά, καὶ στολίζονται μὲ εἰκονογραφίας ζωηράς, χαρακτηριστικάς, διὰ τὰς δοπίας δὲ καλλιτέχνης κ. π. Ρούμπος, ἀκριβής καὶ ἐμπινεύσμενός, ἀξίζει πολλά συγχαοτίοια.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Οκ. Μ. Καλομοίρης, δισυνθέτης της «Στέλλας Βιολάντη», επιτελεύει κάτιον της παροιτούσας, και μίαν διασκευήν της συνθέσεως του διὰ τετράγειρο πιάνο. Τὴν διασκευήν αὐτὴν ἔχει επέλεσαν προσκῆνες ἐνώπιον μικροῦ ἀλλ᾽ επιλεκτικοῦ ἀκροατηρίου, εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Ἐρμῆς» οἱ δεσποινίδες Ιουλία Παπαμόσχου καὶ Ἀργυρώ Σαουνάτσου.

ουλογη του κ. Θέρου δὲν λείπει κανένα γνωστό, μεγάλο, χρονικής τιμής, και ὅτι τὰ ἄλλα, τὰ μικρότερα και τὰ πιὸ ἀγνωστα, είναι ἐπίσης ὡραῖα. Τὰ διαιρεῖ σὲ πέντε μέρη: Τῆς Ἀγάπης, τῶν Ἀρμάτων, τοῦ Θανά-

τὸ τέλος τῆς τρίτης, τὴν στιγμὴν ποὺ ἐμφανίζεται διὰ νάποθάνη ἡ ἡρωῖς. Ή εἰσαγωγὴ εἰς τὴν πρώτην πρᾶξιν ἔχει καὶ μελόδραμα, (melodrame), ήτοι ἀπάγγελια στιχύων—τοῦ γνωστοῦ ποιήματος τοῦ κ. Παλαμᾶ εἰς τὴν Στέλλαν Βιολάντη, — μὲν ὑπόχρουσιν ὁρχήστρας. “Ολα τὰ μέρη τῆς συνθέσεως ὑπερθρεσαν, ἀλλὰ πρό πάντων ἡ εἰσαγωγὴ εἰς τὴν τρίτην πρᾶξιν. Μουσικὴ σοβαρὰ καὶ μεγαλοπρεπής, τόσον τεχνική, ὅσον καὶ ἐμπεινεύεται, μὲ γήινους ἐλληνικὸν χρώμα, ἀληθῶς θαυμασία. Ή “Στέλλα Βιολάντη” κραταιώνει τὴν διακίαν φήμην τοῦ κ. Καλομοίρη, ὃς τοῦ κατ’ ἔξοχήν “Ἐλληνος συνθέτου.

Τὸ δρᾶμα τοῦ κ. Σενοπούλου ἐτοιμάζεται ὀλονὲν εἰς τὴν «Νέαν Σκηνῆν», ὅπου θὰ δοθῇ ἐντὸς τοῦ μηνός. Τὴν Στέλλαν Βιολάντη θὰ ὑποκριθῇ ἡ Δίας Μαρίνα Κοτοπούλη, τὸν Παναγῆν Βιολάντην δὲ κ. Περιόδις καὶ τὸν «Ἄγγελον τηλεγραφητήν Στήβενσων, τὸν φίλον τοῦ Χροντάκη Ζαμάνου (Μήτσου Μυρόπατ) δὲ κ. Σαγιώδη. Μεγάλη δράχμη στρατεύεται για την παραγωγή τοῦ κ. Καλομοίρη.

ΕΙΣ τὴν Βιέννην ἔτοιμάζεται ὁ ἕορτασμὸς τῆς ἔκα-
τονταετηρίδος ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου μουσι-
κοῦ Ἰωσῆτη Χάιδην, τοῦ πατρὸς τοῦ κοναράτετου. Σύμ-
πτωσις νὰ ἔσορτασθον ἐφέτος καὶ ἀλλα δύο ἔκατον-
ταετηρίδες ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Μέντελσων καὶ τοῦ
Σωτὲν. Καὶ τὰ ὄνματα κυταντοῦν σύμβολα. Μὲ τὸν
θάνατον τῆς παλαιᾶς κλασικῆς μορφῆς γεννάται ὁ
ρομαντισμός, μὲ τὸν Μέντελσων πολὺνυνθετος καὶ
πολύμορφος, μὲ τὸν Σωτὲν ἐσωτερικός, ψυχικός καὶ
ἀπολύτως ἐλεύθερος.

“Ο Χάιδην παρουσιάζει μοναδικὸν φαινόμενον δημιουργικότητος. Κανεὶς μουσικὸς δὲν έχει αψε τόσην πληθύνην ἔργων ὅπως αὐτός. Τὸ δέργον του, ἐὰν ἔκδοθῇ δόλοκληθρον, εἰμιπορεί ν' ἀποτελέσῃ δύσδοχητα τόμους η δεκατριάντα γυνάδας σελίδας εἰς φύλλον!

ΕΙΣ τὴν "Οπεραν τῶν Παιδισών παιᾶνται μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν τὸ νέον ἔργον τοῦ Μασσενὲ «Βάγχος», μὲ ποίησιν τοῦ Κατούλη Μαντές.

© EATON

Δραματοποίησις τοῦ Μπετόβεν

Η θεατρική βιομηχανία είς τὴν Γαλλίαν ἔφθασε πλέον εἰς τὰ κατακύρωφον. Ἐκμεταλλευθεῖσα ὅλας τὰς ἴστορικὰς μορφάς, τὴν μίαν μετά τὴν ἄλλην, δὲν ἔσταμάτησεν ἔως ἐκεῖ. Ἡ μεγάλη τραγικὴ μορφὴ τοῦ Μπετόβεν, ἡ ὁποίᾳ ὀλονὲν βαθύτερον ἀποτυπώνεται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ σκομπού, τόσον ὥστε νὰ καταντῇ ἡ λατρεία της μία ψηφικεία, ἔχοντος μενον τὸν διὰ νὰ ἀνυψωθῇ ἔνας νέος ποιητὴς εἰς τὰ μάτια ποινοῦ διφασμένου διὰ συγκινήσεις ἔστω καὶ ἀμφιβόλου αἰσθητικῆς. Καὶ ὁ τύπος, μίσθιρονος ἡ παχύδειμος, συνεχῆς τὴν ἥχω τῶν χειροκροτημάτων πον ἐπακολουθοῦν κάθε ἀνόγητον δύμοιο καταληξίαν, τὴν ὅποιαν τοποθετεῖ εἰς τὸ στόμα τοῦ Μεγάλου Ἀπλοῦ ὁ Γάλλος ποιητὴς *Pére Fanchois*.

Εντυχούς όπάρχουν ἀκόμη εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ μερικοί που βλέπουν καὶ ποὺ ξεύρουν νὰ ἀκούνουν καὶ νὰ φωνάζουν. «Ο *Mercure de France*» ἐπιτίθεται δομήτατα κατά τῆς βιομηχανίας ἀντῆς, τὴν δόποιαν καθόλου δὲν δικαιαλογεῖ ἢ ἐπιτυχία. «Ο *Μπετέβιον*» είνε μία ἀνιαρά βιογραφία ἀπὸ σκηνῆς γραμμένη μὲ διμοικαταληξίας ἔξεζητημένας. Τὰ πρόσωπα ποὺ παρουσάζονται εἰς τὴν σκηνήν είνε τόσον διλγόν ἀνθρώπινα, διποτες λ. χ. ή *Μπετέβινα* ή ή *Ζευνιλέττα*, ὡςτε ἀποδεικναεὶς πᾶσι εἴμποροιν νὰ συγκινήσουν κἄν. Μόνον η θαυμασία ἔκτελεις μερικῶν ἐκ τῶν συνθέσεων τοῦ *Μπετέβιου*, εἰς σημεία διάφορα τοῦ δράματος, ἀσυγχώ-

ρητον και ἀνίερον τέχνασμα διὰ τὴν συναρπαγὴν τοῦ κοινοῦ, ἥμερον νὰ δικαιολογήσῃ κάπως μίαν τοιαύ
ἡ πειτεγχών ἐνδός ἀπολύτως ἀποτυχημένου, ὑπὸ καλ-
λιτεγχικὴν ἔποιμν, ἔργουν. Θ.

ΤΗΝ παρελθούσαν ἔβδομάδα ἐδόθη εἰς τὸ θέατρον τοῦ Συντάγματος ἀπὸ τὸν θίασον Νίκα τὸ «Σία καὶ ἄράξαις», διπερέττα εἰς τρεῖς πράξεις τὸν μουσούργον συνεργάτου μας κ. Θεοφρ. Σακελλαρίδουν, μὲ λιμπρέτο τῶν κ. κ. Πολ. Δημητρακοπούλουν καὶ Στ. Γρανίτσα. Τὸ θέατρον ἦτο πλήρες, ἔχειρισκορθήθησαν δὲ τὰ ἄσματα τοῦ νέου ἔργου, πολλὰ τῶν ὅποιών είχον ποιῶντας γοργότητα καὶ πρωτοτυπίαν. Η περαιτέρω ὅμικας παράστασις τοῦ ἔργου ἀπήγορεύθη παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἑστωτερικῶν Ὑπονομεύοντος ἑπειδὴ ἐκρίθη διτὶ ἔνθιγε τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ γαντεικοῦ.

ΕΚ Νέας Ύστορης, ἀγγέλλεται δι τὸν Ἑλλήνα δραματικὸν ποιητὴν κ. Ν. Λεκατόσας, διατριβῶν ἐκεῖ μετά τοῦ νιύον του ἀπὸ μηνῶν καὶ κληθεὶς παρὰ κυριοῦ τῆς ἀστοκρατίας τῆς μεγαλούπολεως τοῦ Νέου Κόσμου, ἔδωκε δείγματα τῆς τέχνης του ἐν τῷ γνωστοτάτῳ ξενοδοχείῳ Astor. Μετά την καλλιτεχνικὴν ἡμερίδα προσεφέρθη τέτοιον, εἰς τὸ δόποντον παρεκάθησαν καὶ τινα ἐκλεκτὰ μέλη τῆς ἑλληνικῆς παροικίας τῆς Νέας Ύστορης.

Αἱ ἐντυπώσεις τῶν Ἀμερικανίδων ἀπὸ τὸν κ. Λεκά-
τσᾶν ὑπῆρξαν ἐνθουσιώδεις.

ΤΑ θεοριὰ θέατρο ἥρχισαν τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα. Ως πρῶτα ἔργα ἐδόθησαν τὰ ἔξης: Ὁ Πανελλήνιος θίασος Παντοπούλου ἐδώκει τὰ «Τραγοπήδηματα» κωμῳδίαν Γερμανικήν. Εἰς τὴν Νέαν Σκηνῆ ὁ θίασος Σαγιώτη Κοτοπούλη ἐδώκει τὴν «Μητέρα» τοῦ Bracco εἰς τὸ Συντάγματος ὁ θίασος Νίκα τὸ «Σία κὶ ἀράξαιμε». εἰς τὸ Βαριετὲ ὁ θίασος Κυβέλλης-Φύδος τὴν κωμῳδίαν «Ἐδώς ἀγυρτεῖν» τῶν Flers et Caillavet εἰς τὸ Αθήναιον ἐγκαθιδρύθη ὁ θίασος τῆς κ. Βασιλείας Στεφάνου, στοιτὶ ἀρχίζει μὲ τὴν «Ορέστειαν», εἰς δὲ τὴν «Ἀλάμπραν» μετονομασθεῖσαν εἰς «Νέον Θέατρον», ὁ θίασος τῆς διερεύττας τοῦ κ. Παπαϊωάννου ἀρχίζει ἐπίσης μετά τινας ἡμέρας μὲ κάποιαν ὀπερέτταν. Διὰ τὸ θέατρον τῆς Νεαπόλεως δὲν κούνθυνται ἄκουται τιποτε.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

'Iωαννία

ΕΙΣ τὸ Ἑλληνορωμαῖκὸν Μουσεῖον τῆς Ἀλεξανδρείας ὑπάρχει, μεταξὺ τῶν ἐλληνικῶν ἐπιγραφῶν, καὶ ἡ ἔπη, ἡ δοτία διέφυγε φαίνεται τὴν προσοχὴν τῆς κωνσταντινουπόλεως.

Μουσοπόλον, οητήρα,
δικάστηλον, ἄκρον ἀπαλ-
ία(ν) τύμβος ἥδ' εὐγενῆς Ἰωα-
(ν)νίαν ἔχω ναυμάχον ἐν(ν) πελ-
(αγ)εσιν ἀρήιον ἐν πεδιοιφ·
(την ἀ)πότηλε τάφου, πρὶ(ν γέ
τι) παθέειν. Ἐκοινῆθη μα-
(κα)ριότα Ἰωαννία θυγατῆρ
(Αμ)μωνίου ἀπὸ Ἐρμουπόλεος
(Με)χειρο πέι(μπτης) ἵνδι(ικτιῶνος) τέσσαρ
(και) δε)κάτη(της) Κς ὀνταπάνθ(οι) ἐν εἰρήνη
τὴν ψυχὴν αγῆτης.

‘Ο μακαρίτης Μπόττη τὴν ἀνέγοαφεν εἰς τὸν κατάλογόν του¹ κατ’ ἀγάνωσιν ὀλίγον ἐσπευσμένην², ὅπου

¹ Catalogue du Musée Grécoromain d'Alexandrie. Dr. G. Botti 1892 No 2577. 1901. No 353 (Salle No 6).

2 Εἶχεν ἀναγγώση «ναύμαχον ἐν πράξεσιν».

τελευταῖον του βιβλίου, τὴν «Ἐπιστήμην τῆς Εὐτυχίας», ξητεῖ νὰ καταρρίψῃ τὴν παλαιὰν καὶ γενικὴν ἰδέαν περὶ εὐτυχίας: «Ἡ ἀνατροφὴ μας ὅλη συνίσταται εἰς τὸ νὰ φωνάμεθα ἐκεῖνο ποὺ δὲν εἰμεθό... ἡ ζωὴ μας περνᾷ μὲ τὸ νὰ ποδῶμεν νὰ καταπλήξωμεν ἢ νὰ λυπήσωμεν τοὺς ἄλλους, νὰ φθονῶμεν καὶ νὰ κάμνωμεν νὰ μᾶς φθονοῦν». Αὐτὴ εἶνε ἡ ἀρχικὴ ἰδέα του βιβλίου. «Ἡ θετικὴ εἶνε ὅτι ἡ εὐτυχία εἶνε μέσα μας. Ἡ ἀγάπη, ἡ καλωσύνη, ἡ στοργὴ, ἡ ἔργασια εἶνε αἱ μεγάλαι δυνάμεις ποὺ δίδουν εἰς τὴν ζωὴν τὴν ἀξίαν της. «Οταν ἡ ψυχὴ εἶνε γεμάτη ἀγάπη μοιάζει μὲ δωμάτιον δλόφωτον, διότι ἡ ἀγάπη καὶ ἡ καλωσύνη μόναι φωτίζουν τὴν συνειδησίν μας.

«Ἡ καλωσύνη τείνει νὰ ὀλιγοστεύσῃ τὴν ἀθλιότητα τῶν ταπεινῶν».

«Εἰς τοὺς ἀπαισιοδόξους πρέπει νὰ λέγωμεν· Ἀγαπήσετε καὶ γίνεσθε καλοί, καὶ ὑστερον ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν ἔνανγρόστε...»

«Ψυχοσκοπεῖον»

Αἱ ψυχολογικαὶ ἔρευναι καὶ αἱ ἀπόκρυφοι ἐπιστῆμαι, τῶν ὁποίων προστάτης Θεὸς είναι ὁ Ἔρμῆς ὁ Τρισμέγιστος, κατακτοῦν δόλονεν ἔδαφος εἰς τὰ ἐπιστημονικὰ κέντρα τῆς Εὐρώπης. Είναι γνωσταὶ αἱ μεγάλαι, κατατηκτικαὶ ἐν μέρει, ἐπιτυχίαι τοῦ Ἀγγλου δημοσιολόγου καὶ συγγραφέως κ. Stread, τοῦ διευθυντοῦ τῆς «Ἐπιθεωρήσεως τῶν Ἐπιδεωρήσεων».

Ἐσχάτως, ὅπως ἀγγέλλεται, ὁ κ. Stread ἀπτησολημένος ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν διερεύνησην ποικίλων ψυχολογικῶν ζητημάτων διὰ μέσου μεσαζόντων «γραφόντων», δηλαδὴ ἑκείνων οἵτινες κατέχουν τὸ ἴδιαιτερον κάρισμα τῆς αὐτομάτου γραφῆς, κατήρτισεν ἐν Λονδίνῳ εἰδικῶν γραφείον ὑπὸ τὸν τίτλον «Julia's Bureau», ἡ «Ψυχοσκοπεῖον», ὅπως τὸ μετέφρασεν ὁ ἡμέτερος κ. Πλάτων Δρακούλης.

Τὸ «Julia's Bureau» ἔχει μεγάλον ἀληθῆς προορισμὸν καὶ εἶναι βέβαιον ὅτι ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοιούτου ὄγκωντοῦ θέλει ἀποδῷσθι γενναῖονς καρπούς, ἐπεκτείνον τὸ ἔδαφος τὸν μελετῶν τῆς ὑπερέργων ζωῆς, διενεγοῦν ἀναγνωρίσεις νέων ἔδαφων ἀπὸ τοὺς ἀγνώστους κόσμους καὶ ἐν γένει διαφωτίζον τὰ ψυχολογικοτευματιστικὰ ζητήματα, τὰ τόσον σκοτεινά ἀκόμη.

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

«Ἡ συνέχεια τοῦ «Ἄπο τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα τοῦ Σολωμοῦ» ἀνεβλήθη διὰ τὸ προσεχὲς τεῦχος.

Αἱ ἔργασιαι τῆς Βουλῆς διεκόπησαν διὰ Β. Δ. δημοσιεύσεντος τὴν ιι Μαΐου εἰς τὴν «Ἐφημερίδα τῆς Κυρενῆσεως».

«Ἀφίκετο ἐν Ἀθήναις ἐξ Ἰταλίας ὁ δύμογενὴς μουσουργὸς κ. Σπ. Σαμάρας, ὃς τις συνεσκέψθη ἐπανειλημένως μετὰ τοῦ δημάρχου κ. Μερκούρη περὶ ἀναδιογγανώσεως τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου.

«Ο δήμαρχος Ἀθηναίων συνοδεύμενος ὑπὸ τοῦ μουσουργοῦ, ἐπεσκέψθη τὸν Πρωθυπουργὸν καὶ ἔζητησεν, ὅπως ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον διὰ νὰ παραχωρηθοῦν εἰς τὸν Δῆμον τὰ ἐπιδώματα τῶν ὑπὸ τὸ Θέατρον καταστημάτων πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῖς εἰσιτιαῖς, μεθ' ἧν, συμφώνως πρὸ τὴν διαθήκη τοῦ ἀειμήστου Συγγροῦ, περιέρχονται ταῦτα εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Δήμου. Διὰ τῶν εἰσδημάτων δὲ τούτων ἐκχωρουμένων, θέλει ἔνστηρετηθῇ δάνειον πρὸς μετασκευὴν τοῦ Θεάτρου.

Τὸ «Κόκκινο Πουκάμισο» τοῦ κ. Μελᾶ, τὸ ὅποιον ἀρχίσαμεν ἀπὸ τὸν φυλλαδίου τούτου δημοσιεύοντες,

θὰ ἐκδοθῇ καὶ εἰς βιβλίον εἰς τὸ ἴδιον σχῆμα τῶν «Παναθηναίων».

Εἰς τὴν Ἀμένην ἔγιναν τάποκαλυπτήρια μνημείου τοῦ Ἰουλίου Βέρνου.

Εἰς τὴν Πετρούπολιν ἐπίσης ἐօρτὴ διὰ τὴν ἑκατονταετηρίδα τοῦ Γκογγόλη.

Εἰς τὸν κ. Σίμπλεγχ, φωτογράφον καὶ συγγραφέα, δόποιος ἔδειξε μίαν ἡμέραν στίχους του εἰς τὸν Οὐάιλδ, δό "Ἀγγλος ποιητῆς είλε: «Γράφεις καλά ποιήματα, καὶ ἡ ποίησις είναι δύσκολος. Τὰ πεζὰ είναι ἀκόμη δυσκολώτερα».

«Ο Αἰμίλιος Ὁλιβιέ, δόποιος ὑπῆρξε πρωθυπουργὸς τῆς Γαλλίας, γράφει τὴν «Ἴστορίαν τῆς φιλελευθέρας Αὐτοκρατορίας». Ἐχει φάνει τῷρα εἰς τὰ αἴτια τῆς κηρύξεως τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου. Λοιπόν: δό πόλεμος ἐκηρύχθη ὅπε τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἐκηρύχθη ὑπὸ τῆς Αὐτοκρατείας καὶ τῶν φίλων της.

«Ο ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἑλληνικὸς σύλλογος «δό Αἰσχύλος» ἀπεφάσισε τὴν ἑκδοσιν περιοδικοῦ, τὸ δόποιον θὰ είναι δραγανον τοῦ συλλόγου.

Εἰς τὸ Λονδίνον ἴδρυθη ἐπὶ ὀρίστων βάσεων «Σύλλογος Ἑλλήνων Ἐπαγγελματιῶν».

ΠΡΟΤΟΜΗ ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν «Παναθηναίων»
— ἀδείᾳ τοῦ Ὑπουργείου —

Ἐκ προηγουμένων εἰσφορῶν . . . Δρ. 2448.55

Τὸ ἀπαιτούμενον δίλικὸν ποσὸν είναι 3,500 περίποτον. Ὑπολείπονται περὶ τὰς 1,100. Καὶ τὸ ὑπενθυμίζομεν εἰς δόλους. «Οἱοι ἔζησαν καὶ ζοῦν μὲ τοὺς στίχους τοῦ ὑμνητοῦ τῆς ἐλευθερίας.

Αἱ εἰσφοραὶ στέλλονται εἰς τὰ γραφεῖα τῶν «Παναθηναίων», ὁδὸς Ἀριστοτέλους 35.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Δημοτικὰ Τραγούδια, ὑπὸ Ἀγιδος Θέρου, μετὰ προλόγου καὶ εἰκονογραφιῶν ὑπὸ Π. Ρούμπου. (Ἐκδοτικὴ Εταιρεία ὁ Φοίβος). Ἀθῆναι. Τυπογρ. Π. Α. Πετράκου, δρ. 3, ἐπὶ χειροποίητου χάρτου δρ. 5.

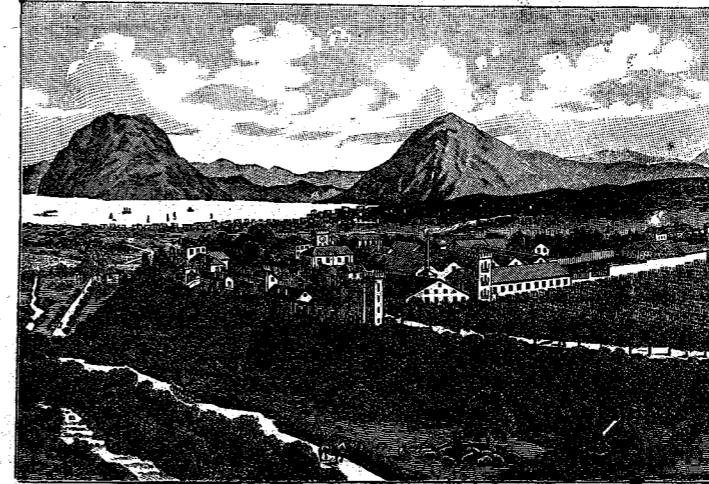
Οἱ ἐκδικηταὶ τοῦ Μελᾶ ὑπὸ Εὐ. Δ. Σαμίου. Καΐδον.

Ἡ «Ἀναίμακρος Δίαιτα», ὑπὸ Πλάτωνος Ε. Δρακούλη. (Βιβλιοθήκη Ἀθηνᾶς Υγιείας δρ. 4.) Ἀθῆναι. 1909.

Πραγματεία περὶ δημοσίου λογιστικοῦ, ὑπὸ Βασιλείου Δ. Γεωργαντᾶ, γραμματέως ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν. Ἀθῆναι. Τυπογραφεῖον «Ἐστία» Μάισνερ καὶ Καργαδούρη, σελ. 974, δρ. 10.

Ἡ Φυσικὴ Ζωὴ, ὑπὸ Σεβαστίανου Κνάιτ, μετάφραση Μαίρης Βερέττα. Ἀθῆναι. Τυπογραφεῖον «Ἐστία» Μάισνερ καὶ Καργαδούρη, δρ. 3.

Langenscheidts Taschen - Wörterbuch, der neugriechischen Umgangs- u. Schriftsprache, von Karl Dieterich. Berlin - Schämburg, Mks. 3.50.

ΧΡ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος τῆς ἐν Πάτραις Οινοποιητικῆς Ἐταιρίας

Η «ΑΧΑΪΑ»

ΑΘΗΝΑΙ.—Οδὸς Νίκης 1 καὶ δόδες Πανεπιστημίου 52.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ
ΤΗΣ
ΑΥΛΗΣ ΤΗΣ Α.Β.Υ.
ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΙΠΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ

OINOI KAI KONIAK KLAODYS

Παρακαταθήηη οίνων παλαιῶν ἀνω τῶν 5 ἐτῶν ἐπιδοφίων καὶ ίαματικῶν

Μανδρόδαφη, Μαλβασία, Άχαιος

ως καὶ ἐπιτραπεζίων οίνων

Δεμβούχα λευκός καὶ μέλας Μορέα
καὶ Καλάβρυτα.

KONIAK «Royal» τοῦ 1887

«des Princes» τοῦ 1890

«Τῶν 2 Στεμμάτων» τοῦ 1895

«Τοῦ Στέμματος» τοῦ 1900

Τιμολόγια ἀποστέλλονται παντὶ τῷ αἰτοῦντι.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΜΛΙΑ I. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΙΓΑΛΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ ΤΗΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΦΥΡΟΠΟΙΩΝ

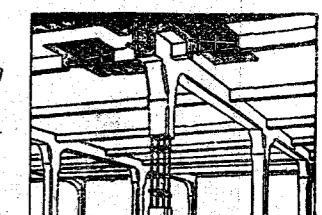
5—ΟΔΟΣ ΖΩΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ—5

Μελέται καὶ ἐπτελέσεις μηχανικῶν καὶ οἰκοδομικῶν ἔργων.—Ἐφαρμογὴ συστήματος Ηπειρείου.

Κατασκευὴ γεφυρῶν ἀφλέκτων οἰκιῶν, δαστέδων, στηλῶν κ.τ.λ. διὰ σκιροκονιάματος σιδηροπαγοῦς (béton armé) συστήματος Ηπειρείου.

ΜΕΓΑ ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΕΝ ΤΗΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΙ ΕΚΘΕΣΕΙ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ 1900

— Ἀντιπροσωπεία ἐν Ἐλλάδι τοῦ ἐν Παρισίοις οἴκου Ηπειρείου. —

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ, ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ & ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΡ. ΛΑΪΟΥ

Αριστούχον τοῦ Πολυτεχνείου Αθηνῶν

καὶ τῆς Ἀκαδημίας Μονάχου

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΙΩΝ & ΧΑΛΚΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ.—Οδὸς Κολοκοτρώνη 55Α

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣΗΣ ΤΩΝ 1886

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡΑΧ. 5.000.000

Τυμηα Τραπεζικόν. — Συνάλλαγμα. — "Εκδοσις ἐπιταγῶν (chèque). — Πιστωτικά ἐπιστολά. — Εἰσπράξεις. — Δάνεια ἐπὶ ἔνεχύρῳ Χρεωγράφων. — Προεξοφλήσεις. — Καταθέσεις. — Φύλαξις τίτλων καὶ τιμιαρφῶν.

Τυμηα Ταμιευτηρίου. — Ταμιευτήριον 4 %. — Μηνιαῖαι καταθέσεις ἀνατοκιστικαί.

Τυμηα Χρηματιστηρίου. — Ἀγοραπωλησίαι χρεωγράφων. — Χρηματιστικά ἐντολαί.

Τυμηα Εμπορίου. — Προμήθειαι ἐμπορευμάτων. — Ἀντιπροσωπεῖαι οἴκων. — Πληροφορίαι ἐμπορικαί. — Δέρματα κατειργασμένα βινδοσδεψείου Μοσχάτου.

Γενικὸν Πρακτορεῖον ἐν Ελλάδι τοῦ Γαλλικοῦ «Phenix» ἀσφαλείας κατὰ τοῦ πυρὸς καὶ τῆς ζωῆς.

ΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

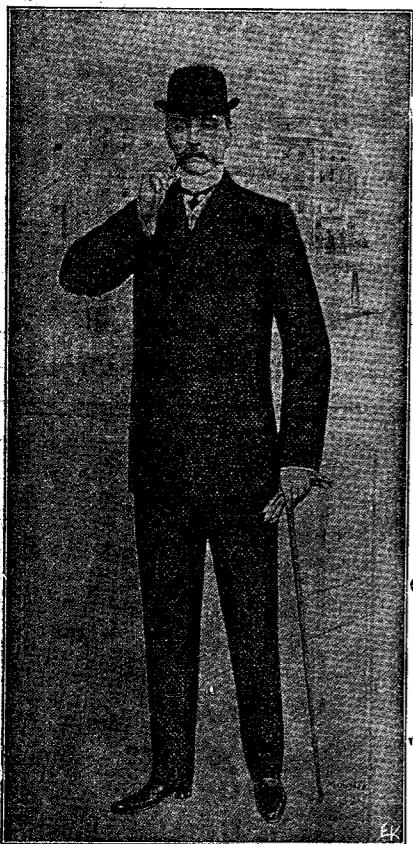
3 1/2 %	ἀπόδοσις εἰς πρώτην ζήτησιν.
4 %	» μετὰ τρεῖς μῆνας.
4 1/4 %	» μετὰ ἑξ μῆνας.

4 1/2 %	ἀπόδοσις μετὰ ἐν ἔτος.
5 %	» μετὰ δύο ἔτη.
5 1/2 %	» μετὰ δύο ἔτη καὶ πλέον.

Διὰ καταθέσεις εἰς χρυσὸν κατὰ 1/2 % διηγώτερον.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ MANTICA

ΕΝ ΑΜΙΣΩ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΑΡΕΚΙΝΑ ΗΓΓΥΗΜΕΝΗ ΕΙΔΙΚΗ ΣΚΕΥΑΣΙΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΜΠΟΥΓΑΔΑ ΚΑΘΑΡΙΖΕΙ, ΛΕΥΚΑΙΝΕΙ ΚΑΙ ΑΠΟΛΥΜΑΝΕΙ ΑΝΔΡΕΟΥ Γ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

Φαρμακοποιοῦ - Χημικοῦ

Διὰ τῆς χρήσεως τῆς Ελληνικῆς Βαρεκίνας ἐπιτιγχάνεται ὁ τέλειος καθαρισμός, λεύκανσις καὶ ἀπολύμανσις τῶν ὀσπρορρούχων χρογίας ταῦτα νὰ δύπλουνται καὶ εἰς τὴν ἐλαχίστην βλάβην, καθότι ἡ ἐπίδρασις αὐτῆς ἐπ' αὐτῶν γίνεται χημικῶς καὶ οὐχὶ διὰ τεχνικῶν μέσων (τριψίματος, κοπανίσματος κλπ.) ἐπομένων περιορίζεται εἰς τὸ γὰ καθαρότερη, λευκανήν καὶ ἀπολυμανήν τὰ ὀσπρόρροσυχα, διατηροῦσα τὴν στερεότητα αὐτῶν, καθὼς καὶ τὰ εἰς χειρας ἡμῶν ἐπίσημα πιστοποιητικά διαφόρων χημικῶν βεβαιοῦσι. Προκόπτει δὲ καὶ οἰκονομία κόπου, χρόνου καὶ χρήματος, κατὰ τὸ 2/3, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ παλαιὸν σύστημα τῆς μπογάδας.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΠΟΘΗΚΗ

Φαρμακείον, Ανδρέου Γ. Θεοδωροπούλου.

Διαστάνωσις Αριστοτέλους καὶ Ηπείρου. — Αρ. τηλ. 382.

ΜΙΧΑΗΛ Β. ΜΑΝΟΥΣΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΟΙΚΩΝ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗΙ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΙ ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ

ΜΕΓΕΘΥΝΣΕΙΣ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 10. Παρὰ τῇ πλατείᾳ Συντάγματος.

ΛΑΡΥΓΓΟ-ΩΤΟΛΟΓΟΣ ΙΑΤΡΟΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Πλατεῖα Αγίου Γεωργίου 4.

Αρχιβλώς ἐμπροσθεν τοῦ Συλλόγου Παρανάσσου.

Ωραι ἐπισκέψεως 10—12 π. μ. 3—5 μ. μ.

Τὰ κοινότερα Σανάνια ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα
Ἄγγικα καὶ Γαλλικά υφάσματα εἰς τὸ μέγα
ἐμποροφαρπτικὸν κατάστημα:

ΣΩΚΡ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Οδός Σταδίου 12 (Ἐναντὶ Βουλῆς).

ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ε. ΚΑΖΑΝΗ

ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΕΝ ΤΗΙ ΑΝΑΤΟΛΗΙ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ

ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΜΕ ΤΑ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ

ΔΟΣ ΛΕΚΑ — ΣΤΟΑ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΟΝΟΝ
ΤΟ ΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Ε. ΚΑΖΑΝΗ

ΕΒΡΑΒΕΥΘΕΝ ΕΝ ΤΗΙ ΕΚΘΕΣΕΙ ΤΟΥ ΒΟΡΔΟΥ

ΧΑΡΤΟΠΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ

Αθήναι. — Οδός Ερμού

Πλούτος γραφικῆς ὑλῆς. — "Εντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια παλλιτεχνικά. — Εργοστάσιον φακέλλων τέλειον. — Χάρτης τυπογραφικὸς λευκὸς καὶ ἔωφύλλων παντός εἰδούς καὶ ποιότητος.
Ενθηνία, ταχύτης, ἀκρίβεια.

ΓΑΛΑΚΤΟΠΛΕΙΟΝ

ΤΟ ΦΑΛΗΡΟΝ

ΙΩΑΝ. Κ. ΚΩΝΣΤΙΛΕΛΟΥ

Παράρτημα ἐν Αθήναις

Οδός Χαλκοκονδύλη 34η.

ΟΛΑ ΤΑ ΓΑΛΑΚΤΕΡΑ ΕΙΔΗ

ΓΑΛΑ ΑΓΝΟΤΑΤΟΝ

πρὸς 80 λεπτὰ ἡ διᾶ

μία δοκίμη αρκεῖ

ΔΙΑ ΝΑ ΣΑΣ ΠΕΙΣΗ.

ΕΔΩΔΙΜΑ ΚΑΙ ΑΤΤΟΙΚΙΑΚΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΜΑΝΤΗ

ΑΘΗΝΑΙ — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 21^ο — ΑΘΗΝΑΙ

Τηλέφωνον ἀριθ. 137

Όλα τὰ εἰδη τῶν ἐδωδίμων νωπότατα
ἀπὸ τὰ πολλίτερα ἐργοστάσια καὶ ὡς ἐν
τῆς μεγάλης παταναλώσεως ἀνακαινίζομενα
καθ' ἐκάστην.

ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΡΓΥΡΟΥΝ ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΒΟΡΔΟΥ

ΔΙΑ ΜΕΛΙ ΚΑΙ ΕΔΗΕΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ THOMSON HOUSTON. — ΕΔΡΑ: ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΙΣ ΜΕΤΟΧΑΣ: ΔΡΑΧΜ. 10.000.000. * ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΙΣ ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ: ΦΡ. ΧΡ. 10.000.000

Κεντρικὸν Εργοστάσιον ἐν Νέῳ Φαλήρῳ. Σταδιοί: "Ἐν Αθήναις, Πειραιῇ, Νέῳ Φαλήρῳ
καὶ Κηφισίᾳ. — Ηλεκτρικὴ κίνησις τοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ Σιδηροδρόμου καὶ τῶν
Τροχιοδρόμων Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Περιχώρων. — Προνόμιον φωτισμοῦ δι' ἡλεκτροίσμοι καὶ
ἀερίου τῶν πόλεων Πειραιῶς, Πατρῶν, Σύρου, Καλαμῶν, Ἀργοστολίου καὶ Χαλκίδος. — Ηλεκτρικὸς Τροχιόδρομος Πατρῶν.

Ἡ Εταιρία ἀναλαμβάνει ἐγκαταστάσεις φωτισμοῦ καὶ κινητηρίου δυνάμεως καὶ ἐν γένει πᾶσαν
ἔγγασίαν σχετιζομένην μὲ τὸν ἡλεκτροίσμον ὑπὸ πάσας αὐτῶν τὰς μορφάς. — Προμηθεύει παντὸς
εἰδούς ὑλικὰ ἡλεκτροίσμον καὶ ἴδια ὄργανα καὶ μηχανᾶς THOMSON HOUSTON τῶν διοίων εἰναι

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΝ ΕΛΛΑΣΙ

I. I. MINETTAΣ.— ΑΘΗΝΑΙ— ΤΗΛ. ΔΙΕΥΘ. MINETTAΣ

Τὸ παρὰ τὸ Χορηματιστήριον τραπεζικὸν γραφεῖον *I. I. Minetta* προμηθεύει οἰονδήποτε ποσὸν διμολογῶν τῶν κάτωθι Ἑλληνικῶν Ἐθνικῶν Δανείων εἰς τὰς τρεχούσας τιμὰς τῶν Χορηματιστηρίων Ἀθηνῶν, Λονδίνου καὶ Παρισίων τὰς ὅποιας θεωρεῖ ὡς τὰς ἀσφαλεστάτας συμφερωτάτας καὶ εὐκολώτερον διαπραγματευσίμους.

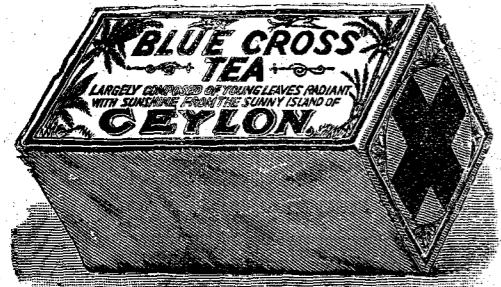
Δάνειον τῶν 120 ἑκατομ. τοῦ 1881 ἀποδίδ.	τόκον 4 $\frac{1}{2}$ %
» 135 (Μονοπολείον)	» 4 $\frac{1}{2}$ %
» 125 (Πάγιον)	» 4 $\frac{1}{2}$ %
» 76,350,000 (Ηνοποιημένον)	» 5 %
» 11,750,000 (Σιδ. Π. Κ. Μελιγ.)	» 5 %

*Αναλαμβάνει ἐπίσης τὴν προμήθειαν καὶ τῶν ἔξης ἀρίστων Ἑλληνικῶν ἀξιῶν:

Ομοιογία Λαχειοφόροι τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης δίδουσαι τόκον 2 $\frac{3}{4}$ %	
Μετοχ. Ἐθν. Τραπέζης τόκος 5 $\frac{1}{4}$ %	Μετοχ. Σιδηροδρ. Ἀθην.-Πειρ. . . . τόκος 6 $\frac{1}{4}$ %
» Τραπέζης Ἀθηνῶν » 7 $\frac{1}{2}$ %	» Θεσσαλίας » 6 $\frac{1}{4}$ %
» Τραπέζης Κρήτης » 4 $\frac{1}{2}$ %	» Επαρχ. Διαχειρ. Δημ. Προσόδο. » 4 $\frac{1}{2}$ %
» Τραπέζης Ἀνατολῆς » 6 $\frac{1}{2}$ %	» Σιδηροδρ. Π.-Α.-Π. . . . » 5 %

Καὶ προσφέρεται τὴν ἐκτέλεσιν πάσης Τραπέζιτικῆς καὶ Χορηματιστικῆς ἐργασίας δεχόμενον ἐντολὰς ἐκ τε τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἔξωτερου.

ΣΗΜ. *Υπολογιζομένων τῶν τόκων πρὸς τὰς τρεχούσας τιμὰς καὶ τὰ μερίσματα τοῦ τελευταίου ἔτους.

ΤΕΪΑ KYANOU ΣΤΑΥΡΟΥ BLUE CROSS TEA

Εἶναι τὰ ἄριστα τῶν Τεϊῶν, συσκευάζονται εἰς πακέτα καὶ κυτία ἐν Λονδίνῳ, ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐπίβλεψιν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως. Ζητεῖται ἐπὶ ἐκάστου πακέτου ἡ κυτίου τὸν KYANOYN STAYRON.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ εἰς τὰ πρώτης τάξεως Ἐδωδιμο- πωλεῖα Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Βόλου, Πατρῶν, Σύρου, Αργοστολίου, Λαμίας καὶ Κρήτης.

*Αντιπρόσωπος διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΚΟΛΛΑΣ.—Ἐν Πειραιεῖ (Στοά Ριζάρη).

HOBB'S, MART & CO LTD

ΜΟΝΟΚΟΜΜΑΤΑ ☐ ☐ ☐

ΧΑΛΥΒΔΙΝΑ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

ΧΡΗΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΑ ☐ ☐

KATA TOU PYROS
THS PTWSSEWS KAI TWN KLEIPTWN

KATAΣΚΕΥΑΣΤΑΙ

ΤΩΝ ΘΗΣΑΥΡΟΦΥΛΑΚΙΩΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ: 76, Cheapside, London E. C.

ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ: Arlington Street, Islington, N.

